

થોડાને. એની બુદ્ધી બુદ્ધી અવધિ-લીમીટો હોય છે. અષ્ટાંગ-નિમિત્ત આદિ તો શ્રુતજ્ઞાનમાં જશે. ન્યૈતિયાદિ પણ.

૪ મનઃપર્યાવજ્ઞાનઃ-મનમાં વિચારેલી વસ્તુને તેના પર્યાયો સાથે જાણે. જિનેશ્વરદેવો દીકરા લે કે તૂર્ત આ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય જ.

૫ કેવળજ્ઞાનઃ-દ્રક્ષ્ત પ્રકાશ પ્રકાશ અને પ્રકાશ. ચરા-ચર વિશ્વને, સઘળા પર્યાયો સહ જાણે. ભૂત-ભવિષ્ય-વર્તમાન કાંઈ બાકી નહિ. આવ્યા પછી જરાએ ઝોધું ન થાય. કદી અનંત કાળે પણ નાશ નહિ. મુક્તિમાં લઈ જઈને અજન્મા બનાવી દે. આત્મા અનંત મુખમાં વિલગે. અનંત કાળ માટે.

આ બધા જ્ઞાનોની કેટલિ ગુરુગમથી-દૈન મહાત્માએ પામે જાણવાથી તેની મહત્તા સમજાય.

જ્ઞાનીને (ક્રિયાની જરૂર ખરી ?

જ્ઞાની અને ક્રિયામાં રસ નહિ એ બને જ નહિ. ન કદી શકે મયોગાને કારણે એ હજુ બને. પણ કરવામાં રસ પૂરો. સાચું જ્ઞાન ક્રિયાની પ્રવૃત્તિ કર્યા જ કરે. અમુક ધર્મો માંડા નકાનો છે. આ જાણવા પછી એન પટે નહિ. પાંચે બુદ્ધી નથી નેા કહીતા મિથ્યાવચ મહેનત કરશે, તજજ-અનુભવ-અનુભવની સહાય લેશે. પણ નકો ઘરમાં સાવશે નકો કંઈક...

ટાચ એજ આત્મસ્વરૂપ. સામાયિક કરનારને પૌષ્ઠ પ્યારા. ખાતમુ ૧૨ કે ૨૪ કલાકનું સામાયિક. આરંભ સમારંભથી ૫૨. વ્યાપાર-ધંધાથી મુક્ત. કુટુંબની જાંજળથી છુટા. ઉપા-અયમાં શુદ્ધતા સાન્નિધ્યમાં આજો દિવસ તપ-જપ-ક્રિયા ને ધ્યાનમાં. વાહરે આત્માની મસ્તી લગાવી. મોહરાજ આથે કુટી. મોહ એનો પાતળો પડે. સસારમાં રહે પણ મન મોહમાં.

પૌષ્ઠ-સામાયિક માટે જોએ ગરમ આસન સપ્રમાણ. મુદપતિ-મુખવલિકા, હરેલ ધારણ પ્રમાણે અને સૌથી અગ-ત્યનું સાધન. છવદયાનું જાગૃત પ્રતીક. પળેપળે પ્રમાર્જનમાં ઠામ પડે. એનું નામ 'અરવળે' ઉનની મુંવાળી દરીઓને બનેલો. સાધુજીના ઓધાનું નાનું પ્રતીક. આ આત્મા સાધુ બનવા છિંછે છે એનો સાક્ષી. છવજંતુ બચાવી ઠામે લેવા ક્યારે કાઢવા માટે હંડામન. તેની લાકડાની ઢાંડી લાંબી હોય.

અને સ્થાપનાચાર્ય તો હોય જ. પાંચ-અશ-કોડા. સ્થાપના નિષેષે શુરુસ્થાને. જેમ પર્વતપૂજા. જેમ પ્રિયનું રહે-દણ પ્રિયની આદ આપે. તે સ્થાપનાજી પર આંખ રાખી મોદ માંડી મુદ્રણી ક્રિયા કરવાની. પુસ્તકાદિ તો જ્ઞાનપ્રાપ્તિના ક્રિયવિધિ જાણવાના સાધનો છે જ.

તેથી જ રીતે 'ઉપધાન' આવક અધિક માટે. 'યોજો-દંદન' માધુ-સાધી માટે. ૪૭-૩૫-૨૮ દિવસની ત્રણ દપ્તે ઉપધાનની ક્રિયા. સવારે આઠ ચારે ઉઠવાનું. પ્રતિકમળ કરવાનું. ૧૦૦ હોમસ્થ (ચાવીસે ચિનેની મુંદર સ્તવના)નો કાપોન્દર્ભ દેખા દેખા કરવાનો. ૨૦ નોકરવાળી. ૧૦૦ ખમાસમળ. ત્રણ ટાઈમ દેવવંદન. એક દિવસ ઉપરાત્ર.

ખીજે દિવસે નીવી-એકટાણું. એમાં પણ વૃત્તિસંક્ષેપ અને રસત્યાગ. અને પેટી ઉણોદરી. વૃધ્ધ કરે, બાલ કરે, પ્રૌઢ કરે, યુવાન કરે. સૌ આરાધે. લક્ષિત કરનારા લક્ષિત કરે. ત્યાગ કરનારા ત્યાગ કરે. કેવી અલગેટી થોજના.

યોગોદ્દહનમાં ઉપધાનમાં શુરુ પાઠ આપે. સૂત્રના અર્થ સમજાવે. સૌ આરાધક ઝીંઝે. જ્ઞાન ઉપાસનાનો વિધિ માર્ગ. યોગોદ્દહનમાં આંતરે આયંજલ. અને નીવી-એકટાણું. અને 'મહાનિશીથ'ના યોગમાં તે સળંગ આયંજલ. એમાં પણ વિશિષ્ટ પ્રક્રિયા-કાળગણના વિ. અદ્ભુત-ધ્યાનપ્રયોગો દ્વારા છે.

પ્રતિક્રમણના પ્રકાર.

પ્રતિક્રમણની ક્રિયા જૈનધર્મમાં અતિ આવશ્યક મનાય છે. છ આવશ્યક એમાં સમાય છે. આમાયિક, અનુવિંશતિ રતવ, વંદન, પ્રતિક્રમણ, કાયોત્સર્ગ અને પચ્ચક્રખાણ. મરણાંત-સ્થિતિમાં પણ સાધુ મહાત્માને આ ક્રિયા કરાવાય છે. પાંચ તેના પ્રકાર છે.

રાહી-રાત્રિને વિષે થએલા દોષાનું પરિમાર્જન. ગતારમાં સૂયોદય પહેલા-સૂયોગાર્થીન આત્મા-ગપારના મંચાદ પહેલાં છેવટે કરી લે છે.

દેવરી-દિવસભરમાં થએલા દોષાનું પરિમાર્જન. અંધારનાર્થીન-ગતમાં મંચાદ પહેલાં પહેલાં.

૧. ચોમાસી:-વર્ષમાં પ્રથમવાર. કા. મુ. ૧૪, રા. મુ. ૧૪, અ. મુ. ૧૪. ચારે માસના દોષોનું પારિમાર્જન. ધ્યાન બહારના નાના દોષો માટે-છઠ્ઠું. ૨ ઉપવાસ.

સાંવત્સરિક:-બાદ્ર-મુ-૪ જે ભાદરવા હોય તો બીજા બાદ્રપદ મુ-૪ને દિવસે. સારાએ વર્ષમાં યજ્ઞેશ્વર દોષોનું પ્રમાર્જન. ધ્યાન બહારના નાના દોષો માટે અઠ્ઠમ. ૩ ઉપવાસ. એરેવેર વિસારી પરસ્પર દ્વંધ્યાયાચના કરે.

રોજ ૧૪ નિયમો ધારવાનું શું મહત્ત્વ છે ?

આ એક મહેની પાપમાંથી બચવાની ક્રિયા છે. બિન-જરૂરી ચીજો પર પ્રતિબંધ મુકાય છે. વગર કામની દોડા-દોડ બંધ થાય છે. જોછામાં જોછી જરૂરીઆતથી આત્મા ટેવાય છે. આ ૧૪ નિયમો હુનિયાનો મોટો લાભ સ્વીકારે તો પીનકોડ-‘દેશજહારી કાયદો’ કેવો મુકવો પડે. આવક આવિકા સવાર-સાંજ પચ્ચક્ષણમાં ‘દેશાવગમિક’ નો નિયમ લે છે તે આ જ છે.

૧ સચિત્ત:-જે ખાવાની કે પીવાની વસ્તુમાં છુપ હોય તે સચિત્ત. તેનો ત્યાગ અથવા લેનું પ્રમાણ ધારવું.

૨ દ્રવ્ય:-(પંદર કે વીસ) એકજ પ્રકારના સ્વાદવાળી-મોઢામાં નાખવાની-ખાવાની ચીજ તે દ્રવ્ય. લેનું પ્રમાણ ધારવું.

૩ વિગત:-દૂધ-દહીં-ધી-ગોળ-તેલ-કડાવિગત (એમાંથી બધી કે એક-જેનો ત્યાગ)

૪ ઉપાનહ:-ગરબાં (એક યા બે જોડી જ)ની અધિક નહિ વાપરવાનો નિયમ.

૫ તંબોલ:-પાન-સોઘારી-મુખવાસનું પ્રમાણ.

(૧૦)

૩ સાહેબ, સ્તવન નાનું કહીશું ? મોડું ધણું થયું છે. સુશ્રાવક નગીનભાઈનું ટેરાગરજી. સ્તવનનો મુંદર લલકાર. એક ધ્યાન-એક તાન. ઠંડકથી લય અને આકાષ. સ્તવન માયું મોડું. જનાર લય. પણ પૂ. શ્રી પ્રભુભક્તિના પરમાનંદમાં.

૪ પરમચરિત્રેવની આરાધના પૂના આવી જાય. તૂર્ત હાજર. ક્રિયા યોગની. આધારમો નહિ. નિર્દોષ મંત્રથી સ્વાભાવિક રીતે મળી ગયું. સરસ ! કરો ભક્તિ વડીલોની અને સહવાસીઓ મહાભાઓની. (ત્યાજ તપનો પ્રાણ છે ને ?) અનર્ગલ-ભક્તિ-અદ્વૈતભુક્તિ સ્વપાત્રે પડ્યું એજ સોતું. પરપાત્રે રહેલ સ્વમાટે કધીર.

૫ સાહેબ, વિશિષ્ટ આચરણ, કર્મનિજરાચાર્ય, આરંભાયને ? શા માટે નહિ ? (સ્વ. પૂ. વિજયપ્રેમ સ. મ.) મુંદર વિશિષ્ટ આચરણ કરવી પણ ચરિત્ર આત્મા પ્રમાણિત.

૬ પૂનાથી તલેગામઢેરા પૂ. ત્રિલોક્યન વિ. મ. ૨૦૦ ડગડા આગળ. શ્રીમદ્ ધર્મપ્રધિકા સાચવવા આત્મા આવે. પગ જરા ખોટકાયો. પુણ્યદેહ ખાડામાં. પડેલા કાંટા માથામાં. નહિ ઉ કે જો. સહુ સમભાવે. મુકામ પર શોધ ન કરતા પણ કાંટા નીકળ્યા.

૭ વોડનદી-ગામ. ક્ષેત્ર સ્થાનકચાસી. લતે ગયા ગોચરી. એક માણસ ભારે જોખાણી. અનાદર કરતા કંપ નહિ. પણ આ ન ખરે. આ તો દોષિત. બસ ભુલિ ફરી. સાહેબ, પણ સાવ હુણુ ? આદર જન્મ્યો. નિયમિત વ્યાખ્યાનોમાં. ૮ 'નગર' માં ગાળે ગોરજીવું જોર. સહુને કહે જોર. પુણ્યજી જેવા મહાપર્વ-દહાડે વ્યાખ્યાન. રાત્રે પાનપટ્ટી.

(૬)

આ વાતાવરણમાં પણ શ્રીમદ્ને હૈયે ઉપકારવૃત્તિ જોરદાર.
બધા મહાત્માઓનો નોકારસી ત્યાગ. સુહૃદ્ગત્તીનો પુરો ઉપ-
યોગ. કટ્ટર સ્થાનકવાસીને ત્યાં ગોચરી. કંઠમૂળમાં આ પાપ
આધાકર્મમાં આવું પાપ. પાપનો ખ્યાલ અને નિર્દોષતાનો
સંચાર. નિત્યચર્યાની જખ્ખર છાયા. બીજે જ વર્ષે એ જ
'નગરમાં' આતુર્માસ વિનતિ. અને આતુર્માસમાં શાસનનો
જયકાર.

૯ 'સંગમનેર'માં ઘર ૨૦. શ્રવે. મૂ. પૂજકના. પૂ. સાધુ
મહાત્માઓ પંઢર.-રહેવું ચારિત્રની અંદર. વૈષ્ણવો અને
બ્રાહ્મણોમાં ગોચરી. જ્યાં જાય ત્યાં સઘાટક હોય જ. ગોચરી
મળે નિર્દોષ અને ભાવભરી. ચારિત્ર તેજની છાયા પડેજ ને!

૧૦ પીંડવાડા. સ્વ. પરમ ગુરૂદેવ પૂ. વિજયપ્રેમ સૂ.
મ. ની જન્મભૂમિ. પૂ. ત્રિલોચન વિ. (સૂરિજી)
મ. ને ૩૨ ઉપવાસ. વાચનાનો ધોધ. સાહેબ વિનતિ.
ભાનુવિજયજીને આજ્ઞા વ્યાખ્યાન માટે. તારી બધી વાતજ
આવી! શું કામમાં ગુંથાયો છે? સાહેબ, હું વાચના આકું
રાખીશ. મોટાના મન મોટા!

૧૧ 'વાનેરાવ'. ગામ ૩૬ મારવાડનું. સાહેબજી, આપને
માનવરી વિનતિ કરી લાવ્યા અમે. અને સામે પક્ષે સાધુ
મહાદેવે. આપ? વાંધો શો છે એમાં? પણ સાહેબ એ
કેંદ નહિ. અમારે તો વીનરાગની વાણી સંભળવા માંગે
એવું નવનવારની. બધા અજ્ઞાનો મોટા મનના ના દેવ-
મન. મનના જ. મનને અને મનના બાને ઉપદ્રવ. વિદગતિ
પર ૨૦૦૦ જેટલો. કલકલ. કરી કોઈ વિદુર અને સંભળે
કેંદર બાજુના નેત્રો અને આજીજી. કંઈ પણ થાય જાય

દાદરી મારી. નામલે શાંત. સત્યનો વિજય. ઉદારતા
ગુણનો પ્રસર.

૧૨ મારવાડના 'પાલી'માં. પૂ. સ્વ. ગચ્છાધિપતિજી.
આજ્ઞા પત્ર ધાનેરાવમાં તૂર્ત વિહાર. રસ્તામાં ફરી પત્ર.
સઘળું મુંદર છે. સચુકન છે. ધાનેરાવ વિહાર કરી ચકો છે.
તથાસ્તુ. આજ્ઞાપ્રેમને બહાના ન ગમે. સ્વકીય છત્રછાને સ્થાન
ન હોય. આ તો શ્રી જૈનશાસ્ત્રન!

૧૩ અમદાવાદ જૈનપુરી. પૂર્વાવસ્થાના જંગલે સ્વ.
પરમ ગુરૂદેવ સાથે. મુરોબ્યને મુસ્થાને સ્થાપવાની શાસન
પ્રતિપાત્રી. વિનતિ પર વિનતિ-પરમ ગુરૂદેવ તો છત્રછાના
હતા. પરમ ગુરૂદેવની આજ્ઞા પાસે શ્રીમદ્દ નમ્ર. ઉપાધ્યાય
પદવીની ઝલક અને ઉત્સાહ.

૧૪ તપ મુગ્ધાધુના ગ્રાણુ. જે કરે સદા મહાત્મા-
ઓનું-સર્વ વિરતિનું-વિશેષ ગ્રાણુ. પૂ. મહાત્મા અચ્યુત-
વિજયજી મ. ૧૦ ઉપવાસની મુંદર મુદ્દલાવના-૩૫ મે
ઉપવાસે લોચ. વૈયાવચ્ચી? ચારિત્રનાયક શ્રીમદ્દ ખડેપગે
તૈયાર. પૂ. શ્રી ઉપાધ્યાયપદે હતાને? માટેજ વૈયાવચ્ચ ગુણ
વધુ પ્રમાણમાં ખીચ્યો હતો. આરાધના કરાવવાની મુંદર
તમન્ના અને ધગથ. 'ઉપાધ્યાય તે આત્મા.' ૫૬ ઉપવાસે
કરવું પડ્યું પારણું. બા. સુ. ૮. મે નચર દેહ છોડ્યો.
તપનો મહિમા અને તેજ. ખંભાત નગરની આદર્શ ભક્તિ.

૧૫ 'પંચમપદ શાસન-મુખકાર' સંવત્ ૨૦૦૫
મહા મુદ્દ પાંચમ. પંચમજ્ઞાન પામવાનું 'હમ્' પગથીયું.
શાસન રક્ષાની સાન. વિદ્વાંતપ્રેમની અગ્નિતાનો અલિપેક.
પંચાચારનું, રમક-પ્રચારક સ્થાન. 'વીર્ય' કરમિત્રા દ્રાક્ષીત

(૬)

રામચંદ્રસૂરીશ્ચરણ મહારાજની-વાચના એટલે
આગમનું-વસોણું. જ્ઞાનનો અમૂલ્ય અર્ક. શ્રીમદ્
પાછા કરે પારાયણ સ્વ-શિવ્ય-પૂ. ત્રિલોચન વિ. મ. પાસે.
સ્વાધ્યાય પ્રેમ તે યોનું નામ ?

૧૭ શ્રીમદ્ દેવદ્રવ્ય-સિધ્ધાંતના પાછા હીમાયતી. વૃદ્ધિ
બને રક્ષણનું મત. અમરનેર આદિ અનેક સ્થળે શોધકા
કરાવ્યા ચોકખા. દેવલક્ષિ-સંધલક્ષિ તે આનું નામ. પૂ.
આચાર્યાદિ સાધુ મહાત્માઓને આ ઉપાધિ શા માટે ?
ગીતાર્થ-શાસ્ત્રન વક્ષાદાર. પૂ. શુદ્ધેયો પાસે શાસ્ત્ર આજ્ઞાના
પાઠ બણે પાઠ.

૧૮ પાંચોરાનું પ્રકરણ-એટલે દહતાનું તેજ. શાસ્ત્રન
પ્રભાવનાના અમકારા. શ્રીમદે આપી દીક્ષા એક સુંબર્ષતા
યુવાનને સગા સ્નેહીઓએ માંડયું તોફાન. આમનું-ગાંઠપણ
બેગુ બળ્યું. નબ્બદીયિતને ત્રણ ઉપવાસનું પચ્ચક્રબાણ.
પડાણો રોક્યા રમખાણુકારોએ. માનુ પરંપરા ઉચકયા.
નાખ્યા મોટરમાં. પણ નરવીર બકો એક નીકળ્યો. નમસ્કૃત
મુનિને બચાવી લીધા. ચાણી નારીએ પોતાના છાપરા પર ફેંકા-
એલો ઓઘો સોંપ્યો. ફાગદારી કચેરીમાં ૧૦ દિવસ. પરી-
લેહણને મંત્રપ્રયોગ મળે. પડ્યંત્ર રચાયું. ફેરવ્યા સામેના
મહાનમાં. ડહાળી જવાના હિસાબેજ. પણ ન ફાળ્યા ચેતવણી
અને રાત્રે દશવાગે ઉપાશ્રયમાં. વિહાર કરી જાવ નહિ તો
બંધુક સગી નહિ થાય. વિહાર કરે એ શ્રીમદ્ નહિ.
બાળોળે રહેવું. દારીયાની ઓચરીથી ચલાવવું. પણ જ્યાં
જોતી બનાવતી અપજાજના ત્યાંજ કરવી પ્રભાવના. સ્વકોયેનું

પણ દળાણ. પણ અંતે શમન. કેઈકતું ટુંકાવ્યું ભવબ્રમણ.
પ્રસંગે છાતી મજબુત એજ શાસન સ્થિતની ખૂબી !.

૧૬ હિંગનઘાટ અને કોચરજી. બંસીલાલ કોચરે
કરાવેલ આગ્રહ પૂર્વકતું ચાતુર્માસ. શ્રીમદ્દની ભલામણોતું-
ડિયાફરી પૂર્વકતું પાલન.

૨૦-નગર. ૨૦૧૦. પૂ. શ્રી. ધનેશ્વર વિ. મ. ની
દીક્ષા. શાસન પ્રભાવનામાં ખર્ચ સાચક હજારનો. મેઢનો હાજર
૬૫ હજારની. પ્રાચીન આઢ્યદીક્ષાની ચાલી.

૨૧ પૂના. ૨૦૧૧-૧૨. પૂ. પરમયુરુદેવની સાથે. ગણી-
પત્ની પ્રદાન. પૂ. વિદોચન વિ. મ. ને ભગવતી યોગ. ૬૦
સાધુઓની જ્ઞાનાદિ ઉપાસના.

૨૨ ધૃમીયા. ૨૦૧૩. શ્રીમદ્દની બન્ને આંખે માતીયાનું
આપદેશન. દેવદ્રવ્ય રક્ષણ. વિસાગે સોડખા.

(૧૧)

એક જ ઉત્તર. ચિંતા કર્યો નહિ. નશ્વર દેહનો શાશ્વત સાધનામાં ત્યાગ. ધન્ય મૃત્યુ !

અતિ હુંકારમાં સાદા સીધા પ્રસંગ ચિત્રો. નહિ રંજોટી કે દેખાકાળા. ચિત્રો દેલાવે છે સુવાસ. કરે છે મનોમંદિરમાં આવાસ. એજ આપે મુક્તિમાં-નિવાસ. પંચમપદને સાર્થક કયું. સાધુપણને નિર્મળ બનાવ્યું. શુદ્ધક્રિાને આદર્શ બાકો કર્યો. વૈષાલ્ય ગુણને વિકત્રાલ્યો. આત્માને ઉન્નત બતાવ્યો.

જે આત્માના શુદ્ધભગવંત-તારતવર્ણના કાળ અપેક્ષાએ ઘેલે સમ્યગ્ દર્શન પ્રદાતા. પરમશુદ્ધ ભગવંત-વૈરાગ્યમૂર્તિ અને સંયમત્રાતા અને પોતે વૈરાગ્યવારિધિ-આ ત્રયાત્મક મુખેજ શું શું ન નીપજાવે ?

ત્રણે ભુવનમાં ચંદ્ર નિર્મળ યથા અને શાશ્વત વિજય આવા પરોપકારી મહાત્માઓનો દેલાવાથી ભવ્યાત્માઓ પાવન બને છે અને વિશ્વ સુખ-શાંતિ-અમાધિ અનુભવે છે.

કોટિશઃ વન્દના

સુનિ ભુવનચન્દ્રની
વિરાગી ચંરણકમળમાં

-: ઝે ઝોલ :-

સૌથી પ્રથમ પૂ. મુનિરાજ શ્રી રતનભૂપણવિજયજી મહારાજશ્રીને યાદ કરવા જોઈએ. પૂઠ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયજિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના તેઓ મુશિખ્ય છે. તેમની જ પ્રેમભરી ઉપકારક પ્રેરણાથી અધ્યક્ષયોગશમ છતાં આ લઘુગ્રંથનો પ્રયત્ન કરવા પ્રેરાયો.

પ્રેરણા ખરેખર ઉપકારક નિવડી. આવેળન કરતા નવ્ય નવ્ય પ્રકાર મહાન્ સૂત્રોમાંથી પ્રાપ્ત કરવાનું સદ્ભાગ્ય સાંપડ્યું. ‘શ્રી રાજનગર જૈન પ્રશ્નોત્તરમાળા’ જોતાં આ પ્રેરણા થઈ. મેં પણ કેટલાક અંશે તેને આંખ સામે રાખી છે. તે માટે તેના લેખક મહાશયોની અનુમોદના કરવી ઘટે.

કેટલીક ઘટના આવેળનને સમયે જ હીલમાં ઉદ્ભવી છે. મારો મુખ્ય આધાર-મારા તારક પરમોપકારી શુરુ ભગવાન આરાધ્યમાદ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની ‘ગણુવર મુદ્દિત વીતરાગ વાણી’ માંજ સદા રહેલો છે. આ આવેળનમાં પણ તેજ ‘વીતરાગ વાણી’ના પ્રકાશે કામ કરેલ છે.

હનિઓ પણ હશે. પણ પ્રાયઃ સૈદ્ધાંતિક દૃષ્ટિની નહિ. એવું. મારો આત્મનિશ્વાસ છે. છતાં હજારો પ્રાચીન હનિઓ હોય તે. મુકારી જેવા તેમજ સાધનિકતાને દાયવવાનિરૂપિત.

કવિના મુકવી સર્વેક જાણના સિદ્ધાંતથી જરાયે વિચારના આવેળનનાં સદ્ગત પણ દેવ તે. મિથ્યા મુકુત.

વનમંથ મેલક,
‘મુનિ મુવનચંદ્રવિજય

‘જંખૂ’ ‘ભાનુ’ ‘ભદ્રંકર’ કી ખાત સવાઈ,
એક સે બઢ કર એક મૂર્તિ તુઝ સે હૈ પાઈ. ૧૨

‘કનક’ કનક કો છોડકર, કનક હો ગયો;
‘જિતમૃગાંક’ દેખો કિતનોંકે જનક હો ગયો. ૧૩

વર્તમાન કે ‘વિપ’ કો તૂને ખૂબ હૈ સમજા,
‘વિપ’ કા કરો વિમોચન’ નહીં પાઓગે સબ, ૧૪

આજ જગત સે બહુર ઉગલતા ત્રાહિ ત્રાહિ સે
નમ હૈ ત્રાસિત,

કંગાલી હારિદ્ર હીનતાસે, વસુધાકા આંગન ભાસિત. ૧

એક તો ભૈયા રાત હૈ કાલી, દ્વંષ અપની તરણી કાલી,
આખ ફાડ કર દેખ રહે હો ‘શાસક’કી કરણી ભી કાલી. ૧

લક્ષ્મી કાલી બલિયાં કાલી, કાનૂન કી કૈયી ભી કાલી;
રાજનીતિ કી નીતિ કાલી, પ્રેમી કે દિલ પ્રીત ભી કાલી. ૧

પાત્રી કાલી, પુસ્તક કાલી, કોલેજો કી કીર્તિ કાલી;
કાલી સફર, કમળા કાલી, કાલ ખેળેડી કાલક કાલી. ૧

આજ સર્વેરે પોત્રી અચાનક, કવિ તોરા ભગ્ન ભી ખાલ
કાલી કવિતા કયોં કર ગાવા, પાતળેં બેડા ‘વારખુદાર
કાલી’ ‘કવિન’ બુઝાને, ‘કો સૂરજકી જિત મેં કાલી.’ ૧

રત્નચન્દ્રકીરતી કરજી કે કપડેયોં કી ગીતે ખાલી;
નરનરના કાળ મેં વિન, ‘કિયાયોં’ મેં દુખા જો ખાલી. ૨

-જ્ઞાનપદ બજીયે રે-

જ્ઞાન અને સમ્યક્, જ્ઞાન અને મિથ્યા. મોક્ષવક્ત્રી જ્ઞાન સમ્યક્. સંસારવક્ત્રી-સંસારવર્ધક જ્ઞાન મિથ્યા. મિથ્યા હેય. સમ્યક્ ઉપાદેય.

આ હમુ મંથ ‘લૈન ધર્મનું’ વિજ્ઞાન’ સમ્યક્જ્ઞાનનું અંગ છે. મોક્ષજન્ય ઉપા જ્ઞાનની વિકૃતિઓ સમજાવી, શુદ્ધ આત્મજ્ઞાનને આત્માઓના હૈયામાં સ્થાપન કરવાની એક કોશિષ છે:- મુદ્દેવ-મુગ્ધ-સદ્ધર્મ-સાધર્મિક-સક્રિયાની જોગબ આપે છે. હેય-ઉપાદેયનું જ્ઞાન કરાવે છે. આચાર-વિચાર-કર્તવ્યની ભગૃતિ પેદા કરે છે. તીર્થો-પર્વો-પુન્ય-ક્રમાલુની સમજ આપે છે. શુભ દષ્ટિની ભૌગોલિક વ્યવસ્થાને રજુ કરે છે. સાધર્મિકવાત્સલ્ય-નોકારથી જમણ-અપાર્થ મહોત્સવની મુદરતા અને સાધકતાનું ચિત્ર ખડું કરે છે.

ખાસ કરીને આજનો એન્કાયકેટડ યુવાન વર્ગ અને સામાન્ય અભ્યાસી-મહાસંસ્કૃતિ અને તેના પાયારૂપ આર્થ-સંસ્કૃતિના શુભ-સંચોટ વિચક્ષિતકારી આદર્યો અને માત્રેની સમજ, શક્ય અમલ કરી શકે, તે શુભ હેતુથી આ મંથ-માગાતા પ્રારંભ કરવામાં આવેલ છે.

પહેલી આવૃત્તિની ૪૦૦૦ નકલ, સમ્યક્જ્ઞાન પ્રેમીઓ દ્વારા પ્રસરિત થઈ જતા, બીજી આવૃત્તિની ૨૦૦૦ નકલ, વીતરાનવાળીના ઉપાસકોના સહકારથી પ્રકાશન પામે છે. કિંદીમાં પણ પ્રગટ કરવાનો ભાવના છે. ભાવના ફળવી સહકાર ઉપર આધાર રાખે છે. કમળ-પ્રિયના ભાવે દુકે મુકે વધતા હાય છે. ચોટે ભાને વિના મૂલે વિત.

રણુ થાય છે. એટલે ગ્રંથમાળાના પ્રકાશનો સાદા રૂપ
ન્યાયી કરકસરથી પ્રગટ થાય છે.

લેખક મુનિશ્રીના ભવોદ્ધિ તારક પરમોપકારી
ભગવંત શાસ્ત્રસિદ્ધાંત-સંરક્ષક-સમર્થ ગચ્છાધિપતિ આર
ધ્યપાદ શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજના
'ગણધર ગુમ્ફિત' વીતરાગ વાણીની પ્રસાદી રૂપે જ આ
ગ્રંથમાળા આલેખાય છે.

‘ઉત્સૂચ સમ પાપ ન કોય’ આ પવિત્ર ચેતવણી
સૂર-લેખકશ્રીની જેમ અમે પણ આંખ સામે રાખીએ
છીએ. છતાં કોઈ પણ દોષ-ભૂલ યા પ્રેસ દોષ ધ્યાન પર
લાવનાર મહાનુભાવ આત્માને અમે આવકારીશું.

જ્ઞાનની ગતિ સરળ અને માયા રહિત નિર્દોષ
જ હોય અને દોષી નોંધએ. જ્ઞાન-દીવો છે. સૂર્ય
છે. સ્વયં આત્મ-પ્રકાશ છે. સદ્ગુરુગણ દીવાદાંડી છે.
જો દીવાદાંડીને આધારે સંસારસાગર તરવો છે. આ જ્ઞાન-
જ્ઞાન અને જ્ઞાન જીવંત રહે તો કયા આત્મા માટે સંસાર
દુન્યાર રહે ?

ગ્રંથમાળામાં સદા સૂચક અને સદાયક અને પ્રસ્તુત
ગ્રંથના પ્રેરક પૂ. વિદ્વાન આગમપ્રેમી મુનિરાજશ્રી રત્નમુખા
વિ. મ. જી. તેમજ અન્યાન્ય દેવ દાસ તેમજ ગુપ્ત
જી. જી. દાસ-સદાયક આત્માઓની ખૂબ ખૂબ અનુમોદના.
આ ગ્રંથ નિર્દોષ વડા પદ, સર્વે વીતરાગ પરમાત્માની
આત્માને વિદ્યાર્થી અનુદી, વિદ્યના આત્માઓ કેવલ
આત્માને વિદ્યાર્થી અનુદી.

શ્રુતોઃ ત્રિષુપ્તાયણુસ્ત્ત્વ.

✽ પૂર્વ કથન ✽

અનંત ઉપકારી પરમતારક શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતોએ ઉપદેશેલ સર્વશ્રેષ્ઠ તત્ત્વજ્ઞાન અને સર્વશ્રેષ્ઠ આચારમય પરમ કૃત્યાણુકર શ્રી વીતરાગ ધર્મની આરાધના દ્વારા ભૂતકાલમાં અનંત આત્માઓ દુઃખની પરંપરાથી સર્વથા મુક્ત થઈને અન્યાબાધપણે અનંતમુખના સ્વામી બન્યા છે. વર્તમાનમાં મહાવિદેહાદિ ક્ષેત્રોમાં, અન્યાબાધ આત્માઓ શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતે પ્રદેશ ધર્મની આરાધનામાં પોતાનું સર્વોત્કૃષ્ટ વીર્ય ફેરવીને, ધાતી-અધાતી કર્મોની ઝેણીને ખપાવીને શાશ્વત મુખધામ ભણી સંચરી રહેલ છે. અને બાવિમાં અનંત આત્માઓ એ રીતે સર્વજ્ઞ વીતરાગ શ્રી તીર્થંકર ભગવંતોએ નિર્દેશેલ ધર્મની આરાધનાથી શ્રી સિદ્ધિમુખના શાશ્વતકાલ લોકતા બનશે તે નિશંક છે.

સર્વશ્રેષ્ઠ કોટિના આચારો તથા સર્વશ્રેષ્ઠ કોટિના વિચારોનો મુભગ, મુખદ તેમજ મંગલકારી સમન્વય જે વિજ્ઞાન સ્વરૂપ કહેવાય છે, આણું સમ્યગ્જ્ઞાન તથા સમ્યક્ ક્રિયારૂપ વિજ્ઞાન શ્રી લૈનશાસ્ત્રન સિવાય અન્યત્ર ક્યાંયે નથી. તેથી જ કહી શકાય કે, લૈનદર્શન એટલે સર્વશ્રેષ્ઠ કોટિના લોકોત્તર આચારો તથા સર્વશ્રેષ્ઠ કોટિના લોકોત્તર વિચારોની પ્રરૂપણા કરતું લોકોત્તર ધર્મદર્શન: તે સિવાયના જગતના તત્ત્વજ્ઞાન, વિજ્ઞાન કે શિક્ષણની: તેના સંસ્કારો, કેળવણી કે તેની સંસ્કૃતિની બધી વાતો કેવલ પાહિયાત છે. મૂલ વિનાની શાખા જેવા અને 'મે માતા વંધ્યા' જેવા આકાશકુસુમની જેમ બ્રાંનિમૂલક છે. શિક્ષણનું, સંસ્કાર કે સંસ્કૃતિનું:

તત્ત્વજ્ઞાન કે વિજ્ઞાનનું સાચું કડ્યાણુકર તથા સર્વાહિતકાર સ્વરૂપ સમજીને આત્માના અભ્યુત્થાન માટે, કાંતિ કે ઉત્કાંતિના સાચા સ્વરૂપને જાણીને વાસ્તવિક પ્રગતિને માટે પ્રયત્નશીલ બનવાનો સફલ પુરુષાર્થ જૈનદર્શનને જાણ્યા સિવાય ત્રણેય કાલમાં સંભવિત નથી. માટે જ કેવલ અસાર એવા સંસારના દુઃખરૂપ એવા મુખાભાસ સ્વરૂપ પૌદ્ગલિક મુખોની સાચી પિછાણ જૈનદર્શનના તત્ત્વજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ વિના અસંભવિત છે. અને તેથી જ સંસારના સઘળાએ પૌદ્ગલિક મુખોને અસારરૂપે જાણાવીને તેના ત્યાગનો સાચો પુરુષાર્થ જૈનદર્શનને ઉપદેશ્યો છે.

આવા સર્વાકડ્યાણુકર જૈનદર્શનને સમજવા માટે સાઠી રીતે અને ચરણતાથી જાણવા માટે પ્રસ્તુત પ્રકાશન ખરેખર માર્ગદર્શક (ગાઈડ) ની ગરજ સારું છે. દુકંમાં ગાગરમાં ગાગરની જેમ જૈનધર્મનું તત્ત્વજ્ઞાન પ્રસ્તુત પુસ્તકમાં મુખોધ અને મુખાધ્ય શૈલીમાં લેખક મુનિરાજ શ્રી ભુવનચંદ્રવિજયવશ્વએ ખૂબ જ મુંઢર બાહ્યોત્તમ્ય મુખોધ શૈલીએ પ્રવાહબદ્ધ શૈલીની દ્વારા મુદ્દેખ ગમ્મતિએ સંકલિત કરેલ છે.

આ પ્રકાશન ખરેખર મનનીય પ્રેરણાદાયી તથા બોધદાયક છે. પાંચ વિભાગમાં પ્રસિદ્ધ ધ્યેય જૈનધર્મના વિજ્ઞાન વિષયક આ પુસ્તકનું પ્રથમ વિભાગમાં શ્રી જૈનધર્મના આરંભક જ્ઞાનને જૈનધર્મના તત્ત્વજ્ઞાનની આત્મી-પાતળી વચનરૂપી નાજ દેતા અમુકનેને અંગે પણ ઉપોગી અને ઉપદેશક હોઈએ. આ વિભાગમાં સંકલિત કરાયું છે. જેમ જેમ જૈનધર્મના તત્ત્વજ્ઞાનના તત્ત્વજ્ઞાનસ્વરૂપના વિષયો મુખ્ય મહત્ત્વક આ વિભાગમાં વર્ણવેલાં મળે

અનિત્યાદિ બાર ભાવના, ચૈત્યાદિ ચાર ભાવના તેમજ
પાંચ મહાવ્રત, પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તિ અને આઠ પ્રકારના
કર્મે તથા મહાપ્રભાવક તીર્થો દંત્યાદિ વિષયોની હુંકી પણ
મર્મસ્પર્શી હજીવટથી આ વિભાગ સમૃદ્ધ બન્યો છે. તદુપ-
રાંત છ દ્રવ્યોનું સ્વરૂપ ધૃત્યાદિ લૈનધર્મના તત્ત્વજ્ઞાન તથા
તેની આચાર વ્યવસ્થાને ખૂબજ મુંદર ને સર્વાંગનશ્ચક્ષ
શૈલીએ લેખક મુનિરાજશ્રીએ અહિં સંકલિત કરેલ છે.

પુસ્તકના બીજા વિભાગમાં લૈનદર્શિએ વિશ્વવ્યવસ્થાનું
મુંદર નિરૂપણ થયેલ લેખ શકાય છે. જે ભોજાં-ભજુતાં રહેજે
સમજી શકાયે કે લૈનધર્મની તત્ત્વ વ્યવસ્થા એ સર્વાંગ
ભગવંતોની પ્રકૃતિ છે. અનંતા શ્રી તીર્થ'કર ભગવંતોએ
ભૂતકાળમાં પોતાનાં અનંતજ્ઞાન દ્વારા અવલોકીને જે ફરમાવ્યું.
વર્તમાનમાં મહાવિદેહ કુવેમાં જે સર્વાંગ તીર્થ'કરભગવંતો
ફરમાવી રહેલ છે. ને ભાવિમાં અનંતાનંત શ્રી તીર્થ'કરદેવો
જે ફરમાવશે. તે ત્રણે કાલ માટે તેજ છે. તેમાંયે પરસ્પર
કરોજ દેશકાર નહિં. તેમની પાસેથી અર્પણે મહત્ત્વ કરીને
ભૂતકાલમાં અનંત ગજુધર ભગવંતોએ જે સુતરૂપે ગૂંથ્યું.
વર્તમાનમાં વિચરતા ગજુધર ભગવંતો જે ગૂંથીને દાઢ્યાંગી
રૂપે પોતાની શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિની પરંપરા માટે પ્રદાન કરી
રહેલ છે, ને ભાવિમાં અનંત ગજુધર ભગવંતો જે સુતરૂપે
પ્રદાન કરશે તે અર્પણે ત્રણ કાલ માટે તેજ પ્રમાણે રહેશે.

લૈનદર્શનની આ સર્વાંગમૂલક પરંપરા જે રીતે ત્રિકાલા-
બાધ અવિચિન્નપત્રે વહી રહી છે. તેથી તેની અનુપમ,
અદિતીય અને અનન્ય એવી આ તત્ત્વજ્ઞાન તથા આચારમૂલક
સર્વશ્રેષ્ઠ અવિચિન્ન ત્રિકાલાબાધિત પરંપરાની મહત્તા છે.
જે વિજ્ઞાન દ્વારા જગતની ત્રણેય લોકનો સુસંવાદિ માહિતિ
ગણિતાનુયોગ નામના ગ્રીષ્મ અનુયોગને ગજુવ્રત સિદ્ધાંત

અંથોમાં યથાર્થરૂપે છે. તેનું નિરૂપણ આ વિશ્વવ્યાપક
 નામના વિભાગમાં રસપ્રદ પદ્ધતિએ ને સુબોધ શૈલીએ લેખક
 સુનિરાજથીએ કરેલ છે. પ્રસ્તુત પુસ્તકના ત્રીજા વિભાગમાં
 આવશ્યક સૂત્રો વિષે ગંભીરતાપૂર્વક મનન-ચિંતનરૂપે પદાર્થ-
 બોધ લેખક સુનિરાજથીએ રજૂ કરેલ છે. જે અનુબંધોના
 આદર ધરાવનાર શ્રદ્ધાભાવિત જીવોને રસદાયી ને શ્રી જિને-
 શ્વર ભગવંતના પરમતારક ધર્માનુયાયો પ્રત્યેની શ્રદ્ધાની
 દૃઢતા કરાવવા માટે ખુબ જ મનનપૂર્વક વિચારવા જેવો છે.
 ચોથો વિભાગ પ્રસ્તુત પુસ્તકના બીજા વિષયોની સંક-
 લનાના શિખર પર કક્ષરાના જેવો ખુબ જ મહત્વનો છે. જૈન
 દર્શનનાં હાર્દને સમજવા માટે તથા જૈનદર્શનના સમ્યક્
 શ્રદ્ધાભાગથી વર્તમાનના વિષમ વાતાવરણમાં જે જે ચલિત
 કરનારા પ્રશ્નો, યુગો ને મૂંઝવણો છે તે વિષે શ્રી વીતરાગ
 પરમાત્માના માર્ગમાં દૃઢ કરવા માટેનો મર્મગ્રાહી અને
 સાત્ત્વીય ઉદ્દેશ આ વિભાગમાં ખુબ જ મનોમુગ્ધકર બાલ-
 લેખ્ય શૈલીએ તેમજ સુનિપ્રવરથીએ આલેખેલ છે.
 ને છેલ્લા વિભાગમાં જૈનદર્શનની સાહિત્ય વિષયક
 આકર્ષક વિચારણા બાદ પર્વોની મહત્તા તથા પર્વોના
 અનુકરણો ને મહત્વની વાતો જણાવાઈ છે.
 આકર્ષક પ્રસ્તુત અંધરગમન: પાંચ વિભાગો વર્તમાન
 સમાજનાં નિરોધકોની કે અધ્યાત્મિક-સર્વો ઉપર જિન-
 નિરોધકોનાં અસરોનાં અંગત ઉપદેશો પરમતારક શ્રી
 જિનેશ્વર ભગવંત ને અનંત ઉપદેશ પરમતારક શ્રી વીત-
 રાગ પરમાત્માનાં અસરોનાં અંગત ઉપદેશો પરમતારક શ્રી

યતા ધર્મરૂચિ જીવેને શ્રી વીતરાગ બાપિત સમ્યગ્જ્ઞાન તથા સમ્યક્ક્રિયા માર્ગમાં વધુ ને વધુ પરિણત બનાવનાર છે. તથા દ્રવ્યાનુયોગ, ગણિતાનુયોગ ચરણકરણાનુયોગ તેમજ ધર્મકથાનુયોગ રૂપ શ્રી જિનેશ્વરદેવના શ્રુતજ્ઞાન સમસ્તજ્ઞી વાતગીનો સ્વાદ જમાડનાર અને જૈન તત્ત્વજ્ઞાનને પામવા માટેના પ્રવેશદાર જેવા આ ન્હાના પણ વિષય નિરૂપણ દ્રષ્ટિએ મહત્ત્વના અને ઉપકારક ગ્રંથનું સર્વ કોઈ તત્ત્વના અર્થી જિજ્ઞાસુ આત્માઓએ મનન-ચિંતન તથા નિદિધ્યાસન કરવા દ્વારા જીવનના આધ્યાત્મિક ઉર્જામન માટે ઉપકારક ગ્રંથનું અવલોકન કરવું આવશ્યક છે.

પ્રસ્તુત ગ્રંથરત્નના વિષયની સંયોજનામાં જેમણે પ્રેરણા કરી છે. ને તેના પ્રકાશનમાં જેમણે આર્થંત રસ સીધેલ છે, તે વિદ્વાન મુનિવર્ધ શ્રી રત્નજૂપણુચિજયજીની શ્રાદ્ધિત્વરૂચિ પ્રશંસાપાત્ર છે. તેઓ પરમપૂજ્ય આગમગ્રંથો તથા સિદ્ધાંત બંધોના હસ્તલેખનની પ્રવૃત્તિમાં ઉદ્ભવેલ દૈયાક હાખની વર્તમાનકાલમાં યાત્રિક મુગની હવાથી દોરવાઈ જવા દ્વારા જૈન-સિદ્ધાંતગ્રંથો ને શ્રુતજ્ઞાનની આરાધના રક્ષા તથા પ્રભાવનાની પ્રવૃત્તિઓ પ્રત્યે જેઓ છલી શક્તિએ ઉપેક્ષાભાવ કે વિપરીત પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અવજ્ઞાભાવ તરફ ખોંચાઈ રહેલ છે તેવા આત્માઓને અરેખર પ્રેરણા રૂપ જની રહેલ છે; તે મુનિરાજ-શ્રીના હામણીસર્વા શ્રેયસાહનથી-પૂજ્યપાદ પરમજારક પરમારાધ્યપાદ પરમશાસ્ત્રન પ્રભાવક વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ પરમગુરુ-કેવ આચાર્ય જગતંત્ર શોમદ્ધ વિજયરામચંદ્રમેરીશ્વરજી મહારાજશ્રીના ચિધ્વરત્ન વિદ્વાન લેખક મુનિરાજ શ્રી બુવનચંદ્રવિજયજીએ ખાસ પરિશ્રમ લઈને આ ગ્રંથરત્નને

તૈયાર કરેલ છે. ને તેમનો ખાંતપૂર્વકનો સર્વ સુસુકુ હયો
પ્રત્યેની કડ્યાણુ કામના માટેને। આ પરિશ્રમ ખરેખર ખૂબ
ખડુમાનપૂર્વક પ્રશંસા માંગી લે છે.

પૂ. પાદ ગરુડાધિપતિ પરમ શુરુદેવશ્રીના પદ્મવિભૂષક
વિદ્વદ્વર્યા આ. મ. શ્રી વિજયજિતમુગાંકેસરિજીને (પ્રથમા-
વૃત્તિ) સમર્પિત થયેલ ને તેઓના શિષ્યરત્ન નિદાન સુનિવર્ધ
શ્રી રત્નભૂપણુવિજયજીની પ્રેરણાથી પ્રસિદ્ધ થતો આ ગ્રંથ
સર્વ કોઈ આત્મકડ્યાણુકામી જિનશાસનરસિક સુસુકુ હયોને
મોક્ષમાર્ગના અનન્ય સાધન શ્રી રત્નત્રયીની આરાધનામાં
પ્રેરક બનીને વર્તમાનના વિષમય વિષમ વાતાવરણમાં સુદેવ,
શુશુર તથા શુધર્મરૂપ તત્ત્વત્રયીની ખૂબ-ખૂબ સેવા ઉપાસના
ને કડ્યાણુકર નિશ્રા દ્વારા શ્રીધ્રુપણે અચલ-અનંત-અદાય
અન્યાયાધ સ્વરૂપ સિદ્ધિગતિ સ્થાનની પ્રાપ્તિમાં સહાયક
બનો! જો જ જોક મંગલ કામના.

આનો મુદ્ર ૧૦ રવિવાર

સા. નં. ૭૮૬૬

૧૯૭૭ નવેમ્બર

આ. મ. શ્રી વિજયજિતમુગાંકેસરિજીને

સમર્પિત થયેલ ને તેઓના શિષ્યરત્ન નિદાન

સુનિવર્ધ શ્રી રત્નભૂપણુવિજયજીની

પ્રેરણાથી પ્રસિદ્ધ થતો આ ગ્રંથ

સર્વ કોઈ આત્મકડ્યાણુકામી જિનશાસનરસિક

સુસુકુ હયોને મોક્ષમાર્ગના અનન્ય સાધન

શ્રી રત્નત્રયીની આરાધનામાં પ્રેરક બનીને

વર્તમાનના વિષમય વિષમ વાતાવરણમાં સુદેવ,

શુશુર તથા શુધર્મરૂપ તત્ત્વત્રયીની ખૂબ-ખૂબ

સેવા ઉપાસના ને કડ્યાણુકર નિશ્રા દ્વારા શ્રીધ્રુપણે

અચલ-અનંત-અદાય અન્યાયાધ સ્વરૂપ સિદ્ધિગતિ

સ્થાનની પ્રાપ્તિમાં સહાયક બનો! જો જ જોક

મંગલ કામના.

નિવેદક :

૧. પાદ પરમ નારક પરમ કૃપા

સાગર પરમમુકુટ ગરુડાધિપતિ

આચાર્યજીવનશ્રી શ્રી વિજયજીને

સમર્પિત થયેલ ને તેઓના શિષ્યરત્ન નિદાન

સુનિવર્ધ શ્રી રત્નભૂપણુવિજયજીની પ્રેરણાથી પ્રસિદ્ધ થતો આ ગ્રંથ

સર્વ કોઈ આત્મકડ્યાણુકામી જિનશાસનરસિક સુસુકુ હયોને મોક્ષમાર્ગના અનન્ય સાધન

શ્રી રત્નત્રયીની આરાધનામાં પ્રેરક બનીને વર્તમાનના વિષમય વિષમ વાતાવરણમાં સુદેવ,

શુશુર તથા શુધર્મરૂપ તત્ત્વત્રયીની ખૂબ-ખૂબ સેવા ઉપાસના ને કડ્યાણુકર નિશ્રા દ્વારા શ્રીધ્રુપણે અચલ-અનંત-અદાય અન્યાયાધ સ્વરૂપ સિદ્ધિગતિ સ્થાનની પ્રાપ્તિમાં સહાયક બનો! જો જ જોક મંગલ કામના.

❧ વિષયાનુક્રમણિકા ❧

વિભાગ પહેલો.

નં.	વિષય	પેજ નં.	વિષય	પેજ
૧	શ્રી જૈન ધર્મની સમજ	૧	૧૭ પ્રભાતનું કન'વ્ય	૧૨
૨	ધર્મ એટલે શું	૨	૧૮ પ્રાતઃ પૂજા દર્શન-વંદન	૧૩
૩	ધર્મના સાધનો કયા	૨	૧૯ મધ્યાન્હ પૂજન-	
૪	શ્રી ગિ'ન મંદિર-		બક્ષિનો રંગ	૧૩
	શ્રી જિન મૂર્તિ સા આરે	૪	૨૦ વેપાર-ધંધાને આવકાણ	૧૪
૫	સાધીયો સા આરે	૫	૨૧ સદાથી પુનઃપ્રાપ્તિન જા છે	૧૪
૬	સમગ્રદર્શન એટલે શું	૬	૨૨ શ્રી તીર્થંકર જન્મવતો	
૭	સમગ્રદર્શન કોને કહેવાય	૬	કેટલા	૧૫
૮	સમગ્રદર્શન શું ચીજ છે	૭	૨૩ જન્મવંત પા મહાવીરદેવ	૧૭
૯	સૌપવંદન સા આરે	૭	૨૪ મધુધર જન્મવતોની મીતિ	૨૩
૧૦	કમોક્ષ મુક્તવંદન કરવું		૨૫ આર્ષ શ્રી કદમાદુસ્વામી	
	જાળકએ	૮	૧૪ પૂર્વધર	૨૪
૧૧	જૈન સાસને સમર્પિત		૨૬ આર્ષ રમુજદત્તવામી	
	મહામાઓ સમ્પ્રદાય	૫૨	૧૦૪૪ પૂર્વધર	૨૪
	જાર સાધી મૂકે છે	૮	૨૭ આર્ષ વન્દત્તવામી ઉત્પા	
૧૨	મુર આદિના મુખે		૧૫ પૂર્વધર	૨૫
	પન્થકમાણ સા આરે	૧૦	૨૮ સાસન પ્રભાવક શ્રી	
૧૩	વ્યાખ્યાન-સાક્ષાત્કારો		મુનધરકરિ પુરંદરો	૨૬
	ચેત્ત સાંસરવાની	૧૦	૨૯ શ્રી પંચ ભેદિના	
૧૪	સામાવિષ્ટ રહસ્ય શું છે	૧૧	મુખ્ય મુજો	૨૭
૧૫	પ્રતિમંથુ જાતિ		૩૦ શ્રાવક કોને કહેવાય	૨૮
	આત્મવક છે	૧૧	૩૧ આર્યનું યોન	૩૦
૧૬	કાગે સુધી વખતે		૩૨ શું શ્રી સાધીજી	
	શું કરવું	૧૨	જુગાપા છે	૩૧

અ.નં.	વિષય	પેજ	અ.નં.	વિષય	પેજ
૩૩	તપનું આટલું બધું	૨૪	૫૧	પ્રતિક્રમણના પ્રકાર	૧૪
૩૪	નવપદ્ધતો મહાત્મ્ય કેમ	૩૧	૫૨	રોજ ૧૪ નિયમે	૧૪
૩૫	શ્રી સાધવી નવપદ્ધતી	૩૪	૫૩	આવકનાં બાર તો	૧૪
૩૬	ત્રણ ચાતુર્માસિક	૩૫	૫૪	મહાપાપનાં સ્થાન- સાત વ્યસનો	૩૭
૩૭	શ્રી પર્યુષણ મહાપર્વ	૩૬	૫૫	આઠ મહ	૩૭
૩૮	દાનાદિ ધર્મ	૩૭	૫૬	ચાર સંસારો	૩૭
૩૯	બાર ભાવનાનું સ્વરૂપ	૩૮	૫૭	ચારની સામે ચાર	૩૭
૪૦	ગૌત્રી આદિ ચાર	૪૧	૫૮	સાત ભય	૩૭
૪૧	પાંચ મહાત્મ્ય અમૃત્ય	૪૨	૫૯	પાંચ દાન	૩૭
૪૨	પાંચ સમિતિ, ત્રણ સુપ્તિ	૪૩	૬૦	સમ્યક્ત્વના પાંચ લક્ષણ	૩૭
૪૩	સૌંદર્ય સ્થાનકોનું સ્વરૂપ	૪૪	૬૧	૨૨ અમૃત્ય અને	૩૭
૪૪	સાત અત્યાનિ કર્મો	૪૫	૬૨	૩૨ અનંતકાય	૩૭
૪૫	કર્મ સાદિત્ય અને	૪૬	૬૩	જીવ નિચાર	૩૭
૪૬	આત્મનું નિર્માન	૪૭	૬૪	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૪૭	સાત ધર્મ અને	૪૮	૬૫	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૪૮	સાત ધર્મ અને	૪૯	૬૬	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૪૯	સાત ધર્મ અને	૫૦	૬૭	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૦	સાત ધર્મ અને	૫૧	૬૮	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૧	સાત ધર્મ અને	૫૨	૬૯	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૨	સાત ધર્મ અને	૫૩	૭૦	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૩	સાત ધર્મ અને	૫૪	૭૧	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૪	સાત ધર્મ અને	૫૫	૭૨	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૫	સાત ધર્મ અને	૫૬	૭૩	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૬	સાત ધર્મ અને	૫૭	૭૪	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૭	સાત ધર્મ અને	૫૮	૭૫	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૮	સાત ધર્મ અને	૫૯	૭૬	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૫૯	સાત ધર્મ અને	૬૦	૭૭	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૦	સાત ધર્મ અને	૬૧	૭૮	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૧	સાત ધર્મ અને	૬૨	૭૯	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૨	સાત ધર્મ અને	૬૩	૮૦	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૩	સાત ધર્મ અને	૬૪	૮૧	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૪	સાત ધર્મ અને	૬૫	૮૨	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૫	સાત ધર્મ અને	૬૬	૮૩	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૬	સાત ધર્મ અને	૬૭	૮૪	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૭	સાત ધર્મ અને	૬૮	૮૫	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૮	સાત ધર્મ અને	૬૯	૮૬	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૬૯	સાત ધર્મ અને	૭૦	૮૭	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૦	સાત ધર્મ અને	૭૧	૮૮	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૧	સાત ધર્મ અને	૭૨	૮૯	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૨	સાત ધર્મ અને	૭૩	૯૦	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૩	સાત ધર્મ અને	૭૪	૯૧	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૪	સાત ધર્મ અને	૭૫	૯૨	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૫	સાત ધર્મ અને	૭૬	૯૩	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૬	સાત ધર્મ અને	૭૭	૯૪	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૭	સાત ધર્મ અને	૭૮	૯૫	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૮	સાત ધર્મ અને	૭૯	૯૬	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૭૯	સાત ધર્મ અને	૮૦	૯૭	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૮૦	સાત ધર્મ અને	૮૧	૯૮	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૮૧	સાત ધર્મ અને	૮૨	૯૯	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭
૮૨	સાત ધર્મ અને	૮૩	૧૦૦	જીવના મુખ્યત્વતા	૩૭

અનં	વિષય	પૃષ્ઠ	અનં	વિષય	પૃષ્ઠ
૭૦	કાળગણના	૮૮	૬૪	ગુપ્તકીયા	૧૦૧
૭૧	કાળગુપ્ત મંદિર	૮૯	૬૫	મહાનસાચી	૧૦૨
૭૨	કાળગુપ્ત મંદિરના અંક	૯૦	૬૬	કિર્તિચિત્ર દેવો	૧૦૨
૭૩	વિષયોત્કલિત અનં	૯૧	૬૭	લોકરતિ	૧૦૨
	(મોડિયન લોક) ૬૧		૬૮	ગીતાપાઠની પાત્રતા	૧૦૩
૭૪	આન નરકાદિનાં સ્થાન	૯૨	૬૯	કૃતિમ આરોપ	૧૦૪
૭૫	આન નરકગુપ્ત વર્ણન	૯૩	૧૦૦	આત્મા અને દેહ	૧૦૪
૭૬	ભવનપતિ દેવો	૯૩	૧૦૧	આત્મા ગિતાલયો	૧૦૪
૭૭	ધ્યનર વાન ધ્યનર	૯૪		અને ગિતાલયો	૧૦૪
૭૮	નિર્મલોત્કલિત વર્ણન	૯૪	૧૦૨	દેવલોકની આમાન્ય	૧૦૪
૭૯	ભયોત્કલિત દેવો	૯૪		પરિસ્થિતિ	૧૦૭
૮૦	ભૈરવનિક દેવો	૯૫	૧૦૩	૧૨ મહાવર્તમા	૧૦૬
૮૧	૧૪ ક્ષેત્રની મહાત્મા	૯૬	૧૦૪	૬ વાસુદેવો-પ્રતિ	૧૦૬
૮૨	ભૈરવનિક દેવો	૯૬		વાસુદેવો	૧૧૦
૮૩	નિર્મલોત્કલિત દેવો	૯૬	૧૦૫	૬ મહાદેવો	૧૧૦
૮૪	નિર્મલોત્કલિત	૯૬			
૮૫	૧૫ ક્ષેત્રનિર્મલ				
	આત્માલિત પર્વત ૮૭				
૮૬	૩૦ મહાવર્તમા	૯૭	૧૦૬	૩૧ પ્રતિકમજ સુચ	
૮૭	સંમુદ્ધિત મહાવર્તમા	૯૮		(સંમુદ્ધિત ભાગ્ય) ૧૧૧	
૮૮	પર્વત-મહાવર્તમા	૯૯	૧૦૭	૧૨ મોલ સ્થાપનાઆર્પના ૧૩૭	
૮૯	૧૬ મહાવર્તમા	૯૯	૧૦૮	૫૦ મોલ મુકપતિના ૧૩૮	
૯૦	૨૫ મહાવર્તમા મહાસાગર	૯૯			
૯૧	૨૬ મહાવર્તમા ક્ષેત્ર	૯૯			
૯૨	૧૭ મહાવર્તમા				
	૧૦૦ મહાવર્તમા	૧૦૦	૧૧૦	૧૧૦ મહાવર્તમા	૧૧૦
	૧૦૦ મહાવર્તમા	૧૦૦			
૯૩	મહાવર્તમા				

અ.નં.	વિષય	પૈજ અ.નં.	વિષય	પૈજ
૧૧૧	મુક્તિમાં સુખ શું છે?	૧૪૨	૧૨૮ આજે શ્રી તીર્થંકર	
૧૧૨	પુણ્ય પણ એક		દેવો ક્યાં છે?	૧૬૩
	બંધન છે?	૧૪૩	૧૨૯ ભાલ તિલકની ભવ્યતા	૧૬૪
૧૧૩	દર્શન-પૂજનથી		૧૩૦ આરતી-મંગલ દીવો	૧૬૫
	આત્માને શો લાભ?	૧૪૪	૧૩૧ ચામર ઢાળવા	૧૬૫
૧૧૪	નવઅંગની પૂજાની		૧૩૨ શ્રી જિનેશ્વરદેવનાં	
	મહતા	૧૪૫	પાંચ કલ્યાણકો	૧૬૬
૧૧૫	અષ્ટપ્રકારી પૂજનમય		૧૩૩ ચૌદ સ્વપ્નોતું રહસ્ય	૧૬૬
	ઉપાસના	૧૪૬	૧૩૪ પ્રભુ શ્રી ગૃહસ્થ જીવન	
૧૧૬	ભાવપૂર્ણ ભવનાશિની	૧૪૯	કેમ જીવે?	૧૭૦
૧૧૭	ઘંટાનાદ અને કાંસી-		૧૩૫ પ્રભુશ્રીતું દીક્ષિત	
	જોગતું રહસ્ય	૧૪૯	જહમસ્થ જીવન	૧૭૨
૧૧૮	તન્તુવાદો	૧૫૧	૧૩૬ શ્રી તીર્થંકર દેવોતું	
૧૧૯	અંજનશક્તાકા પ્રતિષ્ઠા	૧૫૨	ઉપકારક આચરણ	૧૭૩
૧૨૦	ધન કેવું જોઈએ	૧૫૫	૧૩૭ આગમનાચન માટે	
૧૨૧	ધન વિના ધર્મ યશ		બંધન કેમ?	૧૭૪
	સકે નહિ!	૧૫૭	૧૩૮ સાધુ અને જ્ઞાનના	
૧૨૨	સમાજ ધર્મ અને		નિરોધી?	૧૭૬
	વ્રહ્મીનંદનો	૧૫૮		
૧૨૩	શું ધર્મ કવચ			
	કરાવે છે?	૧૫૯		
૧૨૪	ધર્મ શાંતિ ને		૧૩૯ જૈન સામનનું સાહિત્ય	૧૭૭
	ઉપકારક છે	૧૬૦	૧૪૦ શ્રી જ્ઞાનપાંચમી પર્વ	૧૭૮
૧૨૫	જિજ્ઞાસાનાં ધર્મ		૧૪૧ શ્રી મૌનએકાદશી પર્વ	૧૭૯
	કેમ નવાજે	૧૬૧	૧૪૨ શ્રી પોત્તપ્રસ્થના પર્વ	૧૮૦
૧૨૬	શાંતિ કેવળ	૧૬૧	૧૪૩ શ્રી મેઘ નેરજ	૧૮૦
	જેને કોઈ અજાણ નવાજે	૧૬૨	૧૪૪ શ્રી અક્ષયપૂર્ણિમા	૧૮૦

(૨૭)

અનં.	વિષય	પેજ અનં.	વિષય	પેજ
૧૪૫	શ્રી દીપાગા પર્વ	૧૮૦	૧૬૧ અદ્યાર્થ મહોત્સવો	૧૯૭
૧૪૬	એસુનું વર્ષ	૧૮૦	૧૬૨ સાધર્મિક વાતચતો	૧૯૬
૧૪૭	તિથિઓ-પર્વતિથિઓ	૧૮૧	૧૬૩ એકે અનોખો પ્રકાર	૨૦૧
૧૪૮	પ્રત્યેકપ્રાથમાં		૧૬૪ સાધર્મિક શ્રવણ	
	શું આવે છે ?	૧૮૨	સુધવા વા નિધવા	૨૦૨
૧૪૯	કર્મબંધનના દેહુ	૧૮૪	૧૬૫ વરપોડાની વિરોધતા	૨૦૪
૧૫૦	કર્મ શેકવાના સાધનો	૧૮૫	૧૬૬ પ્રભાવના	૨૦૬
૧૫૧	૬ લેસવા	૧૮૫	૧૬૭ શ્રી સુષ પૂજા	૨૦૭
૧૫૨	૧૦ પ્રાણે	૧૮૭	૧૬૮ સાત દેવ	૨૦૮
૧૫૩	૬ પર્વાણિ	૧૮૭	૧૬૯ અનુકંપા	૨૧૦
૧૫૪	દેવાધિદેવ શ્રીમદ્		૧૭૦ ઉપધાન તપ	૨૧૨
	તીર્થંકર દેવો	૧૮૮	૧૭૧ દેવ દ્રવ્ય	૨૧૪
૧૫૫	અનિહંતના બાર મુજો	૧૮૯	૧૭૨ કુંડ અને ફાગા	૨૧૭
૧૫૬	૩૪ અતિશયે	૧૯૦	૧૭૩ ઉત્થાન પતન ઉત્થાન	૨૧૮
૧૫૭	૩૫ મુખ વાળીના	૧૯૧	૧૭૪ સાસનપતિનો અનંત	
૧૫૮	શિદ્ધ ભગવતો	૧૯૨		ઉપમાર ૨૨૦
૧૫૯	તીર્થસ્થાનોનો મહિમા	૧૯૩	૧૭૫ રૂઝ દ્રોઝા શું છે ?	૨૨૨
૧૬૦	૭'રી પાગલો સંવ	૧૯૫		

ભગવાન શ્રી રૂપભદ્રેવ સ્વામી આધુ થઈ ગયા. રાત્રી પાટ છોડીને. લિશ્તા આપવામાં કોઈ સમજે નહિ. ૧૩-૧૩ મહિનાના ઉપવાસ થયા. વર્ષાતપના પારણા શ્રેયાંસક્રમારે કાઢ્યા, નિર્દોષ શેરડીના રસથી. પરમાત્મા શ્રી રૂપભદ્રેવે સારાણે વિશ્વતું જ્ઞાન પ્રગટ થયું, દેવ-દાનવ-માનવને ધર્મ સમજાવ્યો. કેટલાક પશુ પંખી પણ સમજ્યા. આ ધર્મને જૈનધર્મ. રાગદ્રેષ-મોહને છૂતનાર શ્રી જિનેશ્વરે કહ્યો માટે જૈનધર્મ. આત્માના દુશ્મનોને હુણ્યા માટે અરિહંત. 'નમો અરિહંતાણં' 'અરિહંતોને નમસ્કાર' એ પણ ધર્મ. આ રીતે આ કાળમાં ધર્મની શરૂઆત થઈ.

ધર્મ એટલે શું ?

સારંગતા, સત્ય અને દયા એ શરૂઆતના ધર્મ. આત્માને ચોગાળવો એ ઉંચો ધર્મ. આ શરીર અને આત્મા મુક્ત છે. શરીર નાશવંત છે. આત્મા અમર છે. આ સમજણ એ ધર્મ. તત્વતું જ્ઞાન એ પણ ધર્મ. આત્મા અનાદિકાળથી છે. 'માય-પુણ્યના કર્મ' એને વળગેલાં છે. માટે દુઃખ મુખ છે. જન્મ-મરણનાં દુઃખ ઘણાં ભયંકર છે. એમાંથી છુટવાના માર્ગ એ ધર્મ. જન્મમરણ ગંધ' મુક્તિ એટલે સદાનું મુખ, મુખ અને મુખ. શરીર નહિ. મુક્ત સાત્ત્વિક મનને આનંદ. આત્મા આનંદને પેદા કરનાર સાધનો એ ધર્મ.

(૩)

ટો. અરિહંત અને ત્રિહ દેવ. આચાર્ય-ઉપાધ્યાય-સાધુ-
ગુરુ. એ પાંચને ભાવથી નમસ્કાર એ ધર્મ.

અરિહંત શરૂઆતમાં આપણા જેવા માનવ. પણ બહુ
જીજ્ઞાસુ મદામાનવ, દુનિયાની સાદાણી છોડી સાધુ થાય.
પાંચ મહાવત-મોટા નિયમો પાળે. ઘોર તપ કરે. કેવળ-
જ્ઞાન પ્રગટે. મુક્તિનો શુદ્ધ માર્ગ બતાવે. ક્રોધ-માન-માયા-
લોભના નાશનો ઉપાય જણે. અનેક આત્માઓને સુખમાર્ગે
ચલાવે. અનેકોને મુક્તિમાં મોકલે થોડે થોડે લય જ. માટે
અરિહંત મોટા ઉપકારી. સર્વભેદ ઉપકારી-માટે
અરિહંત દેવ.

‘સિદ્ધ’ ભગવંતો મુક્તિમાં વસે. આપણને મુક્તિમાં
જવાનું મન થાય. માટે તે પણ ઉપકારી. ‘નમો સિધ્ધાયુ’
ત્રિહ ભગવંતોને નમસ્કાર થાઓ. આ રીતે અનંતા સિદ્ધોને
નમસ્કાર થોડા સ્વાસ્થ્યમાં કરીએ. પાવન થઈએ. કલ્યાણ
આપીએ.

આચાર્યો શાસ્ત્રના સિરતાજ. શાસ્ત્ર એટલે ધર્મનું
મુકાન. સૌ યોગ્યને નારે તે ‘શાસ્ત્ર’ ઝેર-વેરને દાખે તે
શાસ્ત્ર. વિશ્વના પ્રાણિમાત્રનું કલ્યાણ ઈચ્છે શાસ્ત્ર. દુનિ-
યાને મર્યાદામાં રાખે શાસ્ત્ર. શાસ્ત્ર સ્થાપે અરિહંતો.
આપણે આચાર્યો. આચાર્યો અરિહંતના પાક પ્રતિનિધિ.
પ્રેમ-લક્ષિત-કરુણા-દયાના દરિયા આચાર્યો. પાંચ આચારને
પાળે. પંચાચારને ઉપદેશ આપે. મુક્તિના માર્ગે જીવેને
સ્થાપે. શ્રદ્ધાગીત અને મુક્તિ આપે.

ઉપાધ્યાય અભ્યાસ કરાવે, આજમ-શાંત-સાહિત્યનો.
સાધુ જ્ઞાન આપે. સ્વાધ્યાય કરે-કરાવે. અગ્નીચાર અર્ચા.

(૧૪)

હોય તો વાપરે જ. ધૂપ મયમયતો દશાંગનો. ધૂપઢાતું
ચાંદીનું અગમગતું. શુદ્ધ ઘીનો દીપક. જાણે કેવળજ્ઞાનની
જ્વલત જ્યેષ્ઠ. અક્ષતનો સ્વસ્તિક, આજે પણ સોને રચેલ
અક્ષતનો સ્વસ્તિક કરનાર છે. રાજા ટ્રેણિકનું અક્ષય અનુ-
કરણ ધન્ય છે ! સ્વસ્તિક વિશ્વનું કડ્યાણ કરે ! મેવા-
મીઠાઈના ભર્યા થાળ, ફળ જરાયે ના કંગાળ, અષ્ટપ્રકારી
પૂજા થાયે આમ. પાપ નારો તમામ. થાયે અમારા આતમ
કામ. મળે આત્માને આરામ. ઠેક મુક્તિમાં ઘને ધામ. ભાવ
પૂજા ભવતારિણી. સંગીતના સૂર આત્માને જગવે. સંસારથી
હડાવે. મોહને મારે. આત્માને તારે. ભક્તિ મુક્તિની દૂતી !

વેપાર ધંધાને અવકાશ.

પેટ કરાવે વેડ ? કે પટારો કરાવે ઠકારો ? સાધુ થવાને
અશક્ય આત્માને શરીર દ્રાવવા પોણા બેઠકો ને ? માણ-
દારને તો વેપાર ધંધાની જરૂર નહિ ને ? કે જોગને શ્રેણ
નહિ અને જોગ પ્રત્યે ફિટકાર પણ નહિ ? પોણા માટે
વેપાર, ધંધા. નાકરી આકરી કરવી પડે. ન્યાય, નીતિ અને
પ્રત્યક્ષદર્શી આ જમાનામાં ? હા, આ જમાનામાં પણ
નિહા. કે જે સંવત્સર. અવિચલ અને અદ્વાય, નિર્મલ અનિ-
વર્ય અને અનિવર્ય એ સુ. જે એ અનુભવ વાળા. પણ સિદ્ધાંત ન
દે. એવું મૂલ્ય કેસંકેત વાળા. સંજોગને પણ થાય તો
નું ને. કે જે નહિ તો પાણી ને પણ શું થવું નથી ?

કાળે એ જ પુણ્ય. આવરેલા અધમ કૃત્યો એ જ પાપ. પુણ્યનું ફળ મુખ, પાપનું ફળ દુઃખ. ઉત્ત પુણ્ય હોય તો વગર મહેનતે ફળ મળે. સામાન્ય પુણ્ય હોય તો ઘોડી મહેનત કરવી પડે. પાપમિશ્રિત પુણ્ય અનીતિ-અન્યાય કરાવે. લક્ષ્મી શાવ અંચળ. ઘડીમાં શ્રીમંત, ઘડીમાં ગરીબ. છેવટે ગમે તેટલી હોય, મૂકીને જવાનું જ. એને ખાતર પાપ-ફક-કપટ ? કરીને જવાનું ક્યાં ? દુર્ગતિમાં જ ને ? માટે જ 'ન્યાયમગ્ન-વિભવઃ' પૈસા કમાયો જ પડે તો ન્યાયથી ધનનાશ પોતાની કમાણી છેડીને ધાસ્ત્યા જતા. બાઈઓના સંતોષ ખાતર, પણ ત્યાં વ્યય ત્યાં લક્ષ્મી આગળ જ ખડી રહેલી અને બાઈઓ પાછા બીજાની ને બીજાની આનું નામ પુણ્ય ને પાપ. 'ધર્મ ઘટે ધનજાય,' કોઈપણ દુનીયાની આશા વિના કરેલો 'ધર્મ' રક્ષણ કરે જ કરે. 'ધર્મે રક્ષતિ રક્ષિતઃ' 'ધર્મનું' નિરીક્ષણ આવનું કરે. ધર્મ કોણ આપે છે. સુકિત ન થાય ત્યાં મુખી 'મુખ-મુખ ને મુખ. આવા પાપ મુખમાં મૂકાયા ન હોય જાનવા ન હોય. એ જ ધર્મ, પુણ્ય' તો 'ધર્મનું' બચ્ચું છે બચ્ચું.

આ રીતે દિનચર્યાને અસ્થ વિચાર થયો. હવે જોઈ-ખીજું શ્રી તીર્થ કર દેવાને. મહાભાગ ગણધર ભગવંતોને, જ્ઞાનની પરબસંભા પૂર્વધર ભગવંતોને અને શાસનરક્ષક સમર્થ સૂરીશ્વરોને.

શ્રી તીર્થ કર ભગવંતો કેટલા ?

પ્રવાહો કરી શ્રી તીર્થ કર અનંતા. આ અવસર્પિણીના રુંદ શ્રી રૂપભદ્ર ભગવાન, શ્રી અનિતનાથ, શ્રી મુંબવનાથ, શ્રી અભિનંદનસ્વામી, શ્રી મુમનિનાથ, શ્રી પદ્મપ્રભસ્વામી, શ્રી

सुपार्श्वनाथ, श्री चंद्रप्रलम्बाजी, श्री सुविधिनाथ, श्री शीतल-
नाथ, श्री श्रेयांसनाथ, श्री वासुपूज्यस्वामी, श्री विमलनाथ,
श्री अनंतनाथ, श्री धर्मनाथ, श्री शांतिनाथ, श्री कुंतुनाथ,
श्री अरुनाथ, श्री भद्रिनाथ, श्री सुनिसुव्रतस्वामी. श्री नमि-
नाथ, श्री नेमिनाथ, श्री पार्श्वनाथ, श्री महावीरस्वामी
चोवीसे तीर्थंकरे विश्वनुं कल्याणुं करे. कल्याणुं करे. लब्धा-
त्मायोना तारक न्यवन्ता वर्तो. न्यवन्ता वर्तो.

મોટી શાંતિની એક ગાથા:-ૐ ક્ષપલ-અનિત-સંલવ-
અલિનંદન-સુમતિ-પદ્મપ્રભુ-સુપાર્શ્વ-ચંદ્રપ્રભ-સુધિ-શીતલ
ત્રેયાંસ-વાસુપૂજ્ય-વિમલ-અનંત-ધર્મ-શાંતિ કુંથુ-અર-
મદિત. મુનિમુવત નમિ-નેમિ-પાર્શ્વ-વર્ચમાનાંતા નિના:
શાંતા:શાંતિકરા લવંતુ સ્વાહા.

ભગવંત શ્રી રૂપલલિતેશ્વરમા પહેલા-તીર્થ કર પહેલાસાથે
પહેલા રાગને આપણે શરૂઆતમાં જ યાદ કરી આગ્યા સોળમા
શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન. એમણે પૂર્વભાગમાં પારવાને ગયા
વવા પાતાનો શુભ આગી દીધો. દેવાઓ પુણ્યવૃષ્ટિ કરી.
દરે આગી પ્રસન્ના કરી. આ અદ્ભુત આરવ વાંચવા મેલું છે.

[illegible]

૧. કાચ છે. ન્યાય-તપસના ગીતને ગાતી રહેલેનિ અને
 જીવનિને પ્રગટે આપે છે. અદ્ભુત રીત અને પ્રતોષણે
 નેદીન્યા વિશ્વવિખ્યાત શ્રી પાર્શ્વનાથજીના ગરીબો
 નું હીકો દર્શાવે અને તીર્થકોનો નોંધવું અદ્ભુત રીત
 . કાન્તિ નેતરથી દેખ છે. કમલ તપસના અનિદ્રાથી
 પને મનાય છે. ભેડર દરામીના હુકમથી નરકાર અંબ-
 રે છે. મુખ મરીને પલ્લેન્દ્ર થાય છે. દરામી બામણ
 મલામુતનું મિત્ર જુલે છે. દીપ્ત છે. રાખી પ્રભાવનીનાં
 પ્રમુ મુક્તા નાદે દરામી જનકમાં કારકેન્દ્રમુદ્રામ છે.
 નદામી એક અને છે. નાથના ધરણે પાત્રીથી પ્રજ્ઞાત
 છે. આમુનામુ કમલ ખીજાને છે. કલિપુત્ર તીર્થ થાય
 . પેડો કમલ મરીને મેષપુનાર દેવ થાય છે. દરામીની
 ક્રિયા મુખીનિ જાદુ જાદુ છે. દરામી પ્યાનમાં નિકળ છે.
 રણેન્દ્ર સ્વપિયા જાદુ આપે છે. મેષમાલીને હરે છે. મેષ-
 માલી દરામીનું ગરલું સ્વીકારે છે. દશ દશ બવનું પંચ
 વંચારે છે. અમ્યદુતર પાને છે. અપકારી પર પરંબપકાર.
 મક અને પરલેન્દ્ર પર પ્રમજાત. નદિ રાગ, નદિ દેવ, દેવ-
 પાન પાત્રી મુકિતમાં પધારે છે.

ભગવંત શ્રી મહાવીર દેવ

માલીપ્રમા તીર્થર્થનિ. સાગ્રનના સિરતામ. નાથના બવ રાજ.
 મવ મજાવ અમ્યદુતર પ્રગટે ત્યારથી. પહેલા બવમાં 'નયમાર'
 પ્રમ. દુડા એમના કામ બુખ્યાને અન્ન મળે એમને પામ.
 બાળધિનકાર એમનું મત. રિવેક વિનવ વગીકોનો મદા
 હરે. માતાપતાની જાદુ દેહથી. રાખના વિશ્વામુખન. ગ્રામ
 આખાની દેખતામ રાખવાની. રાખ મટે લાકડા લેવા જંગલમાં

(૧૮)

જાય. સાથે ખાનખાન નોકર-ચાકર ઘણા. બપોરના સાકર
ખાર થયા લોજનની તૈયારી થઈ. અતિથિ છે નહિ. આપે
કેને? ભયંકર જંગલમાં અતિથિ ક્યાંથી હોય? પણ આખા
વિના ખાવું કેવી રીતે? તંબુ બહાર જઈ તપાસ કરે છે
કેઈ ભૂલો પડેલ માનવી કે સંત સંન્યાસી? પવિત્ર ભાવ
જંગલમાં પણ મંગલ ખડું કરે. દૂર દેખાયા મહાત્માને
પૂરા થાકેલા. પરસેવાથી રેખાંજળ. તૂર્ત ભરતાપમાં પણ સામે
ગયા. નમસ્કાર કરી બગર પૂછે છે. આપ આવા ભયંકર
જંગલમાં ક્યાંથી આવી ચઢ્યા?

સાર્થને કહી ગોચરી (ગૈન સાધુની ભિક્ષાપદ્ધતિ) માં
ગયા. સાર્થ ચાલ્યો ગયો. ભૂલા પડ્યા. સાર્થપતિ પર નર
સારને શુદ્ધો આવી ગયો. પણ 'શાન્ત' પાપમ' કહી મર્ત
વારી લીધું. બહુમાનપૂર્વક તંબુએ લઈ જાય છે. સાધુને
નિર્દોષ ભિક્ષા લે છે. વૃક્ષ નીચે જઈ, સાધુ ક્રિયા કરે છે
પછી જ આકારખાળી વાપરે છે. નયસારને આ પ્રક્રિયા
જેઈ આનંદ થાય છે. પોતે જાતે રસ્તો બતાવવા જાય છે.
સાધુને નયસારને આત્મા ઉંચા લાગે છે. પૂછે છે કે
તે શાન્તો કહી શકીએ? શુદ્ધ થઈને કહો આપને શિવ
સંન્યાસ કરનારો. પણ નીચે જાય છે. નયસાર-સાધુને

આપ્યે. મારે મામ પધારે. મારૂં સર્વસ્વ ધન-દોડત આપ સ્વીકારો. અમે હૈન ત્રાણુ અકિંચન કાંઈ ન ખપે. ધર્મમાં કુશળ બને. દાનના બાવ વધારતા રહે. 'ધર્મ'લાભ.' ત્રાણુ માર્ગે પડ્યા નયસાર દેખાય ત્યાં સુધી નિરખે છે. આનંદ હોમે માતો નથી.

સમ્બંધિમરણથી સ્વર્ગે પધારે છે. ત્યાંથી બગવંત રૂપભદ્રેના પૌત્ર મરીંચિ ધાપ છે. સ્વામીની એકજ દેશના સાંભળી દીક્રા લે છે. ઉચ્ચકોટિનું સંયમ પાળે છે. પણ કોઈ જાવનો પ્રાપોદય આટે આવે છે. તાપ સહન યતો નથી. ત્રિદંડીને વેપ કરપે છે. પગમાં પાદુકા-પાવડી. ગેરૂ રંગના વસ્ત્રો. માથે છત્ર. વિ. વિ. પોતાને કપાયુક્ત-નિર્મળ માને છે. પણ ચાલે ■ પ્રભુછ સાથે. ઉપદેશ માનને જ આવે છે. અને ત્રાણુ બનવા સ્વામી પાસે મોકલે છે. પણ ભાવી વિચિત્ર છે. માંદા પડી મથા. સ્વેચ્છી ત્રાણુઓ લેવા ન કરે. એ પાત પોતે સમજે છે. શિષ્ય કરવાનું મન ધાપ છે. અડીઅચ પ્રકૃતિનો 'કપિત્ર' મળી જાય છે. 'પ્રભુમાર્ગમાં જ પર્મ' છે. પણ અક્ષિયા પણ છે.' ઉત્સુક બોલતા સંચારજમલુ વધી જાય છે. પાડી કેટલાક ભવેમાં મનુષ્ય અને દેવ ધાપ છે. મનુષ્યમાં ત્રિદંડી ધર્મ તપ કરવા તાપસ બને છે.

વગી રાજકુમાર તરીકે જન્મી દીક્રા લે છે. પાણું સમ્યક્ત્વ પ્રગટે છે પણ માનસંથી મેધ જન્મતા નિયાલું કરે છે. કરેલ મહાધર્મનું વેચાણ કરી ચાલુ કરે છે. ઉંચી બારાધનામાં પુણ્ય ઉચ્ચ પેદા થયું છે. ચાલુ ફળે છે. ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ પ્રભુ ખડોને માલિક મહારાજ ધાપ છે. શક્તિના ઠેકાનાં ત્રિહુને ઉભો ચીરી નાથે છે. સત્તાના મહમાં રથ્યા-

આલકના કાનમાં ધગધગતું સીસું રેડાવે છે. મરીને તરે જાય છે. નર્કમાંથી સિંહ અને પાછી નરક.

મહાવિદેહની મુકાનગરીમાં ચક્રવર્તી રાજા થાય છે. મોં પાછું પાળી સ્વર્ગમાં નંદનરાજા રાજર્ષિ અને છે. વૈદ્ય પૂજ્ય સ્થાનોની આરાધના કરે છે. લાખ વર્ષના સંયમનં અગીઆર લાખ ઉપરાંત મહિના મહિનાના ઉપવાસ. 'શ્રી ૯૫ કર્' શાસનરસી' ની ઉંચી ભાવના. આત્માના પ્રદેશ પ્રદેશે. તીર્થ'કર બનવાનું નક્કી થઈ ગયું. દેવલોકમાં પધાર્યા. ત્યાંથી ૮૨ દિવસ બ્રાહ્મણકુળમાં દેવાનંદામાતાની કુસિંહ રહ્યા. હીન ગોત્રકર્મનો ભોગવટો પુરો થયો. એ વળી શું!

મરીચિના ભવમાં ભરત ચક્રવર્તી મહારાજના પોતે પુત્ર હતા ને? ત્રિદંડી બન્યાને? શ્રી રૂપભાપ્રભુના મુખથી જાણવા મળ્યું ભરત મહારાજને. મરીચિ ત્રિદંડી ચોવીશમા તીર્થ'કર ભગવાન મહાવીર બનશે. ભરત આનંદા. વંદન કરવા દોડ છે-ત્રિદંડીબણને નથી નમતો. ભાવી તીર્થ'કરબણને અનુમું શું. ખોડેલા વામુદેવ તમે જ થવાના. મુકામાં ચક્રવર્તી 'પ્રભુ. બસ કુળમદ થયો. મારા દાદા પ્રથમ તીર્થ'કર. પિતા પ્રથમ ચક્રવર્તી. હું પ્રથમ વામુદેવ-પાછો ચક્રવર્તી અને છોકરો તીર્થ'કર. અહો મારું કુલ-અહો મારું કુલ. નાઆ કુલ નામે ભગવાન. હીન ગોત્રકર્મના આત્માને બંધ થયો. (આત્મા કર્મ નેમો બંધે અભણ નિગારશું) વ્યવહારમાં પ્રાણી કુલ પ્રવિણ પ્રવિણ આત્મની જેમ ભાઈ બન્યા છે, પણ ત્રિદંડી પ્રવિણ મારું જીવન સિદ્ધિએ હીન બન્યા છે.

હિર. દેવદેવતા (દેવદેવદેવ ત્રિદેવવતરાનાં લોક નરકે દેવદેવતા રાજા રાજાના મેનકાનિ કુસેનીગમેસેદેવતા)

દોઢ કયો. માતા ત્રિશક્તીની કુક્ષીમાં સ્થાપ્યા. રાજની સિધ્ધા
ને ત્યાં. ગર્ભપદ્ધતો આયુર્વેદીક પ્રક્રિયા છે. એમાં વિશેષ
અર્થ નથી અને આ તો દેવશક્તિવદ્ધત. અસાચે તકલિફ
હે. ખબર પડ્યું ન પડે. કુદરતની કળા જ્ઞાની સમજે!

નાચ જન્મ્યા. ૫૬ દિવસુમારીએ શુચિકર્મ કરે. ૬૪ ઉદ્ધો
૩ પર અભિષેક કરે. બધું જ સુકિતગમ્ય. વિજ્ઞાન પાત્ર
મુલ્ય કરે. મેરુકપેનમાં જસચે અર્થ નહિ. આ તો અમાય
વ્યવસ્થાના ધણી વીધકર દેવ છે. દેવેન્દ્રોથી પૂજિત. અવ-
સ્થાનથી સુક્ત જન્મથી જ વિરાગી. બાળપણમાં બગ અનુલ-
લમાં હંદ્ર પ્રચંડા કરે. અવ્યુત્તમલુ દેવ પરીક્ષા કરવા આવે.
૧૫ બન્ધો, દેંકાઈમયો. પિશાચ બન્ધો. એકજ સુકીથી સીધા
૧૨. કમા માગી પાછો ગયો. માતૃપિતાએ પાડેલ નામ વર્ધ-
નાન. ઉદ્ધે પાડ્યું માહાવીર. છતાં વિનયનસલાનો પાર નહિ.

માતૃપિતા મોદથી પાડ્યાગાએ મૂકવા વ્યય છે. આ તો
અવધિજ્ઞાની. અવ્યાપકતા પ્રશ્નોના પ્રુણસા કરો દીધા.
દ્રિત્ય પૂછવાથી ચૈતન ખીલી ડહમું. વિરાગીનું. ત્રિશક્તી માતા
પરજીવવા હંદ્ર છે. પશુ વાવ વિરાગી પાસે હાંડે કોણ ?
મેચોની તાકાત નથી હે અપી વાવ કરે. છેવટે માતાની
પ્રેમ બરી માગણીથી નમ્ર બને છે. લોગકર્મનું અસ્તિત્વ
અંતરમાં ખીલી વ્યય છે. પતિન યગ્યેદ્ય એટલે દુઘી સમ-
જાવવાનું એક આપાત્ર.

માતૃપિતા સર્જ પધારે છે. ૨૮ વર્ષની ઉમરે સંધમ
લેવા તૈયાર થયા. કસલુ કે અભિગ્રહ પુરે થયો. એ વળી
શું વાત ? ગર્ભમાં માતૃલક્ષિથી સ્થિર રહ્યા હતા. માતા
અતિ શોકમાં કુખી વ્યય છે. આઠંડ કરે છે. હલન ચલન

શાસનની અનુસાર કોને આપવી ? પછોંચ્યા અપાપાપુરી આપ્યા
દંડભૂતિ ગૌતમ વાઠ કરવા. સંઘવ સમગ્રા દેહી તાપ્યા પાંચસો
શિખો સાથે સ્વામીને ઘરમે જાણુ જન્યા. બીજા દશ પદ્મ
સોટાને પગથે. એમના ૩૬૦૦ મળી ૪૪૦૦.

નાથે તત્ત્વ આપ્યું. 'ઉપન્નેદ વા વિગમેદ વા ઘુવેદ વા'
ત્રિપદી મળી ગાઈ બીજાકુદિના પળો અગીઆરે મહાનુભાવ
પુવ્વપુરપોએ આર અંગની રચના કરી. સ્વામીએ શાસનની-
તીર્થની અનુસાર આપી લખિધનિધાન ગજુધર ભગવંત ગૌતમ
સ્વામીને. અનેક દેશોમાં રાજઓ-રાજકુમરો-સેડીયાઓ-
લકમીનંદનનો યોગ પામ્યા. સણુ આવક અને કંચી કોટીના
માર્ગાનુસારી સદગૃહસ્થ જન્યા સંનનગાદા-મુશ્વત્તી જેવી
કંક રાજકન્યા-રાજકણીઓ સંવમ પાળી મુકિત 'દમી.

ભગવંત પાપાપુરી પદાર્થો. સ્વામીપ્રદર ૪૮ કલક એક
પારો દેશના દીપી અનેક પૂજ્યા અનુપૂજ્યા પ્રસોના ઉત્તર
આપ્યા. ભારતવર્ષનું ધર્મ-ભાવી બાપ્યું. અયોગી જન્યા
અદેહી ધવા અજન્મ જનો અન્યાગ્રાથ અનંત મુકિતમુખ
પામ્યા અનંતયા વંદના નાથના ચરણેભાં.

ગજુધર ભગવંતોની ગીતિ.

પ્રથમગજુધર ગુરુગૌતમ નમું નાથ પર સ્નેહ અપર
સ્વામી પને તેવક જાણે નાથ જાણ પૂછે પ્રથ પાંદમાં. મળે
ઉત્તર અને અનદે સ્વલિપલે પછોંચ્યા વિરિ અશ્વપદ.
પાણ વગર મળિએપે તપન પંદરને પંદરે જાણે
દેવગણનો. એવમ રહ્ય ઉડમરુદે નિષદ યાજ સ્વામી
મુજામે 'અજાણુ હોયું હુઝા જાણે' મળિએપે દેવગમાં.
પાણ વગર અજાણુ. નાથ નથ મૂળે એકડો હુજાણે વિરિ

(૨૮)

વિલાપ અને થાય કેવળજ્ઞાન. પ્રતિબોધી અનેક પહોં મુકિતએ.

નવ તો સાધી ગયા હતા. રહ્યા સ્વામી સુધર્મા. આજ સાધુ સઘળા સ્વામી સુધર્માના. પાટે સ્થાપ્યા જાંબુસ્વામી આ કાળના અંતિમ કેવળજ્ઞાની અને મુકિતગામી.

પ્રભવસ્વામી હતા ચોર પાણુ પાકા. દર્શન-જ્ઞાન આસિત્ર ત્રણ તત્ત્વની કરી ચોરી. સાથેના ચોર પાંચસો બનાવ્યા સાધુ. પોતાની પાટે શર્યભવસ્વામીને સ્થાપ્ય જેમની પસંદગી યજ્ઞ કરતા હતા તે વખતે કરી હતી 'મહતાં કાપિ આતુરી' મોટાપુરુષોની દીર્ઘદૃષ્ટિ અને પારખ કળા ગજબની હોય છે. નમસ્કાર હો શર્યભવસ્વામીને. પોતાના પુત્ર મનકને થોડાકાળમાં બોધ પમાડ્યો. સદ્ગતિમાં સ્થાપ્યો. દશત્રીકાલિક સૂત્ર રચીને. તેમના શિષ્ય મહાન યશોભદ્રવિજય થયા. જેમના શિષ્ય આર્ય સંભૂતિવિજય અને આર્ય ભદ્રબાહુસ્વામી થયા.

આર્ય શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામી ૧૪ પૂર્વધર.

વસાદનિદીરના સંઘ પરના ઉપદ્રવો દાખ્યા. શાસનની પ્રભાવતા કરી. અંતર થયા બાક ઉપદ્રવ કરતા ઉપસાગદર મહા નામની રચના કરી. કલ્પદાસની રચના કરતા આનંદવિભોર નામ નવા કેસી સ્વસ્તવકુનેમાં ભક્તિગરતા પ્રગટ થઈ ગયા. આજના પાંચ મહાગુરુઓ શ્રી નરસિંહજીનાં નમસ્કાર કરી. નમસ્કાર કરી પાંચમી કલ્પદાસની રચના કરી. પાંચમી કલ્પદાસની રચના કરી. પાંચમી કલ્પદાસની રચના કરી.

આર્ય ભદ્રબાહુસ્વામી ૧૫ પૂર્વધર.

આર્ય ભદ્રબાહુસ્વામી ૧૬ પૂર્વધર.

લીધી. મંત્રીમુદ્રાને પાછી કેલી આપ્યા સાધુ બન્યા. ગુરુઆત્મા
મેળવી તે જ પ્રીતિપાત્ર કોચાને ત્યાં વ્હાતુર્માસ કર્યું. ઉંચામાં
ઉંચો મનનો કાગુ. રૂવાદુએ ન ફરકે. બહેને તત્ત્વગાન કરે.
બ્રાહ્મ પમાડી આપિકા બનાવી. પાછા વળતા ગુરુએ સત્કાર્યા.
અતિદુષ્કર કર્યું. અતિદુષ્કર કર્યું. ૮૪ ચોવીસી મુખી
ગવાથે ગાન રંગના. ચરણે તેના નમસ્કાર અમારા.

તંત્રોચીના બે શિષ્યો. આર્ય મહાગિરિ, આર્ય મુહુસ્તી.
આર્ય મુહુસ્તીએ બિમુકને દીક્ષા આપી. કાળ કરી 'સ પ્રતિ'
રાત્ર બન્યો. જિનમંદિરોથી પૃથ્વી મંદિત કરી રાત્ર અથોકનો
પૌત્ર રાત્ર સ પ્રતિ. ધર્મી માતાની એમા મહાગ્રેરણા હતી.
મુવાકોડ જિનપ્રતિમા, સવાલાખ જિનમંદિરો, છત્રોત્ત કલ્લર
દુર્લોદાર અને અનેક દાનશાળાઓ. આમાં જરાએ અતિ-
શયોક્તિ નહિ. તે વખતની વસ્તી ધણી ધણી મેલી-તૈનોની
હા! અનાર્ય દેશોમાં પણ ધર્મ ફેલાવી દીધા. ધન્ય છે!

આર્ય વજ્રસ્વામી-છેલ્લા દશપૂર્વધર.

મહાન શાસનપ્રભાવક પૂર્વધર. જન્મતા જ પિતાની
દીક્રાની પાત સાંબળી. રડી રડીને માને ધકવી નાંખી. માએ
ગામમાં આવેલ પતિ-આધુ ધનગિરિને સોંપી દીધા. ધણુ
માણસોની સમક્ષિમા. આચાર્ય ગુરુના આદેશથી સ્વીકાર થયો.
સાધ્વીને ઉપાધયે આપિકાઓદ્વાર લાવન-પાવન થવા લાગ્યું.
પારણે પોત્તા સાધ્વીમુખે અગીવાર અંગ લગ્યા. માતા
મુનંદાને પુત્રની લાલસા લગી. રાત્રદરબારે કેસ મયો. જેની
પાસે બાળક લય તેનો. મોડાઈ-મેવા અને રમકડામાં ન
મુંડાયા. મા નાચીપાત્ર ધર્મ. ગુરુએ ધર્મધ્વજ-ઓધો
બતાવ્યો. હર્ષથી રડી કુદવા લાગ્યો. માતા પણ સાધ્વી બની.

(૨૬)

દેવોએ આઠ વર્ષના વજ્રસ્વામીની શાસ્ત્રીય પરીક્ષા કરી
આકાશગામિની આદિ વિદ્યાઓ આપી. જે વિદ્યા વડે શ્રી
સંઘનું રક્ષણ કર્યું. જૌષ્ઠ રાજાને જૈન બનાવ્યો. અનેકાનેક
માથું હલાવી નાખે એવી શાસનપ્રભાવના કરી સૂરિજી સ્વર્ગ
સંચર્યા. ઇંદ્રો આવી ' રથાવર્ત ' તીર્થ સ્થાપ્યું. દશમા પૂર્વગત
લોપ થયો.

૧૧ સનપ્રભાવકે શ્રી શ્રુતધર સૂરિપુરંદરો.

વિક્રમ સંવત પ્રવર્તક રાજા વિક્રમને જૈન બનાવનાર
પૂ. સિધ્ધસેન દિવાકર સૂરીશ્વરજી. અવંતીપાર્શ્વનાથનું તીર્થ
પ્રગટ કર્યું. કચ્છાણુમંદિર સ્તોત્ર બનાવીને. મહાન્ તાકિયો
અને ન્યાયશાસ્ત્રના પારંગત.

૧૪૪૪ અંથના રચયિતા ચાકિનીસુનુ શ્રી હરિભદ્રસૂરિ
મહારાજ. જેમના પસાએ આજે પૂર્વગત શાસ્ત્રોનો પ્રવાહ અને
ઉકેલ પામી શકાય છે. પૂ. દેવધિગણિશ્વમાશ્રમજી મ. જેમણે
આગમોનાં એકીકરણ કરી વસ્ત્રભીમાં પુસ્તકાકૃત કર્યા. જેઓ
પૂર્વજન્મમાં ભગવંત મહાવીરનો ગર્ભપટ્ટો કરનાર હરિભગનોની
દેવ હતો. કલિકાળસર્વજ્ઞ શ્રી હરિભદ્રસૂરીશ્વરજી મ. કુમાર-
પાદપ્રતિષ્ઠાશ્રદ્ધ. સાળો પ્રનાણુ સ્તોત્રોના રચનાર. વિવિધ
મતલિખ ગાળનાં પ્રાચી પુરનાર. અકબર બાદશાહ પ્રતિ-
ષ્ઠાકર જગદગુરુ પૂ. શ્રી શ્રીશ્વરસૂરીશ્વરજી મ. સંવત્ર નવ
મંત્ર. અસંખ્યકો એકા. સંવત્ર અસંખ્યકો પ્રતિષ્ઠા અકબરના
સમયનાં પદ્ય પૂર્વજીવિ. શ્રી. સાવન બાગર વેકેલા કલેનું
સંપૂર્ણ નિરૂપણ કર્યું છે. અને આપણા પ્રાચીના મંદિર
વિગ્રહોનાં સ્તોત્રો રચવડા. સાવન નવમીયાદેન
વિગ્રહોનાં સ્તોત્રો રચવડા. રચયિતા. મુર્તિચિત્રોનાં

૧૨૫-૧૫૦-૩૫૦ ગ્રામદિના રાગનો તથા રાસાદિના રચનાર,
 શ્રી હિરણ્ય સુર્પમાં જેની જ્ઞાનપ્રજ્ઞા અત્યુચ્છેદ લેખાય
 છે. તેઓથી સુતરમી સદીમાં થયા. અનેક ઉપદ્રવો યાંત્રિથી
 સહ્યા. અરે દેવીઓ સખેડ સદ્વિચ ઉપાધ્યયમાં પેન્ની બાળો
 નાખતા કારીમા મધયા પડિતોના અમેસર બન્યા વાદીને
 હસાવો જેનધર્મની મહાપ્રભાવતા કરી

વીરમી સદીના પૂ. આત્મારામજી મ.-શ્રી વિજયનાનંદ-
 સૂરીશ્વરજીને કેમ બૂઝીએ? બારે અંધારયુગમાં શાસનની
 બધી રક્ષા કરી. માડ ગણવા-ગણ્યા શાધુ હતા તેવે વખતે
 સર્વતામુખી ધૈન્યધર્મોના ડોકે વળાડનાર. અશાસ્ત્રીયતા સામે
 પડકાર દેંકનાર, આરાએ પંચમને મૂર્તિમંડિત બતાવનાર.
 કુલમ ઉદાંગ ઉકેલ મંતાને પરાસ્ત કરનાર. પૂન્યથી ૧૬૫૨ના
 નેડ મુઠ મુજબની મુશ્કાએ સ્વર્ગવાસી બન્યા.

આ છે માત્ર અતિ અદ્ભુત-આણી-પાવળી કૃપરેખા પૂન્યોના
 હવનની શાસ્ત્ર
 શોધ અને તે પાઠ

કડક પાલન અનેક બધ્યાત્માઓમાં સદ્ધર્મની સ્થાપના સાથે
 સદ્વિપ્લુતા વિ.વિ. અનેક ગુણગુણિથી ભર્યા હતા. એક
 અલગ રૂઢ અનેક બાગેશમાં રચવો પડે ને ?

શ્રી પંચ પરમેષિના મુખ્ય ગુણો.

આરંભ—અનંતા ગુણના ધણી ‘જાર ગુણ અરિ-
 હંત દેવ’ અનિશ્ચય ચાચિય. વાણી ગુણ પાંચોથ તીર્થ
 શાન્ત સ્થાપે નાટે તીર્થ કર. શકેનાવ ‘નમુત્તુજી’ માં અરિહં-
 તના મુખોનું અદ્ભૂત વર્ણન છે. ‘લલિત વિસ્તાર’ ટીકામાં
 તેની વિશદ છબીવટ છે.

સિદ્ધ. ગુણ-૮. સિદ્ધના સ્મરણથી મોક્ષની અવસ્થાનો-
સાદિ અનંત સુખ આદિનો ખ્યાલ આવે છે. લવ્યાત્માઓનું
આદર્શ આલેખન છે. સિદ્ધિ સુખ અનુભવ ગમ્ય હોય છે.

આચાર્ય ગુણ ૩૬. પંચિદિયનો પાઠ. માટેજ સ્થાપના
સ્થાપવામાં છે. તીર્થ કરના મહાપ્રતિનિધિ છે. શાસ્ત્રોમાં આ
ગુણોનું અદ્ભુત વર્ણન વાંચવા મળે છે. આદિ પર્વમાં
તીર્થ કરમિવાદ્રાક્ષીત્ ધર્મઘોષમુનિ ધનઃ ધના સાર્થવાહે
સાક્ષાત્ તીર્થ કર જેવા ધર્મઘોષ (સૂરીશ્વર) મ. ને જોયા.

ઉપાધ્યાય ગુણ ૨૫. ‘ભણે ભણાવે શાસ્ત્રને’ ‘ઉપા-
ધ્યાય તે આત્મા. આચાર્ય મહારાજ શાસનના રાજતા
સ્થાને તો ઉપાધ્યાય મંત્રીને સ્થાને. “આગમદીવડો કદીય
ન ખુઝાય” આ એમનું ધ્યેય. આગમ શાસ્ત્ર એમના પ્રાણ.
પ્રાયઃ સઘનું કંડસ્થ.

સાધુ ગુણ ૨૭. પાંચ મહાવ્રતના પાલક. સદા જગૃત. ૫
અભિનિ ૩ યુક્તિના રક્ષક. જપ-તપ-સ્વાધ્યાયમાં લીન. ગુરૂઆરા
ધારી. ગોચરીના દોષ ઝર-નિવારક. નિદોષ બીજાના ખાળી.
વડિલોની ઝેવામાં તપર. જ્ઞાન-ગાત્રની ધૈયાવસ્થામાં
પ્રોશિત. શાન્ત-અજ્ઞાત એમનું અજ્ઞાન. સમના એમની
વર્તણૂક. નવરત્ન મારે. જોડને વિદારે. કાપને કારે. આનંદને
વંતારે. કલ્પ વિદ્યારથી પર. ધર્મ પનાડવામાં કૃપા. જપગુ
વગર. એવરે. જાં. મુક્તિ એવ. દેવતોડ વિદ્યાત્મ રેતડાકેન.
મનુષ્યની મુક્તિ મારગ મારે. જેવે અનુભવ લીરેના. પાસન
પાસને પાસુ. મનુષ્યને મજા. એવરે. એવ. મજા મનનાં રમે.
જેવે. એવ. મજા. એવરે. એવ. મજા. એવ. મજા. એવ. મજા.

આવડે દોને દોવાય ?

જિનેધરની આગા ખાને ચડે. યાવ અમડ કરે. મુદેર-મુનુક-મુખમાં ઘડા પડે. હા-અહા ૫૫૫-૧૧૧ આપા-અંરે જાં-નિર્જસા એક નવે તરસમાં સમજવું-પૂર્ણિયા ખાખા ખીડે. નમેવ સવ નિમ્મક જાલોદિ પવેદવં તે જ માયું અને યંદા નદિત લે જિનેધર અમરને રહું છે. આરો અહા અપા સાથે સમજાવે પેદા કરે. નિમ્મા ખાખા અને જુ ન પડે. યાહા અનાવિર-અનુવિર-યતિ-હા-મુદાંકન-અંકિમજુ-અવેદન-૧૧૧માયુ ૩૫ જ આવડે પડે આવડે.

પરંત્રિવિરો દોવાય કરે. હા-ચીડ-તપ-આર આરે ખર્મને વધામજિ આવડે. પદ્માપરસત દોવા. અહમજાસકિ પૂજા જિહાજ નિનમદિરમાં આવપૂર્વક કરે. મુદેર-અહા-અહા-અહા તે દોવા જ. માહનિકાલી જહિ. (તેના પ્રકારે આવજા એકમું.) દુનિવામાં જુ અવધાર મુખ દોવા. હીમુ એનું રેનું. વ્યાપાર મોકરીમાં પ્રમાનિકા. જુનો લેખ નદિ. પારકાની પંચાલત નદિ. કેલની નિંદા નદિ. સાચા મુલ્કીના મુલ્ક માયા વિના એન રહે નદિ. અરમ નમ હાર અમારો અવક.

અવધાર નીર્ધવામાં અહિ ન એવે. વદાવ પ્રાથે રહેલુ, પૂર્ણિ-પાદી-અમિ-વાયુ-વનરપતિ-અંકાવ (હાહા આહા હાં) હાંમાં પાદી અમ. અપામિનોની આગળ પર્મી અમમાં અંકનો. અરુ કે તે વદિયોને અમારો દોવા છે. દારુ કે વારિય-માપુર્મ-લીલા લેવા એનું મન તલ-અનું દોવા છે. અને મારે જ શીર્ષ (મુખ આગાધારી.) પર અદુમાન દોવા છે. અહિ દોવા તે આર્મમાં લખાવે. માયુ-

(૩૨)
તનનો પણ નિરોધ છે. બાહ્ય તપના છ લેહ:-અનશન-નોકલ-
રસીથી માંડી ઉપવાસ અક્રમ-માત્રખમણાદિ એમાં મુખ્ય.
શરીર કપાય ઇદ્રિયો કાળુમાં આવે. વાસના મરે. આત્મા તરે.

૨. ઉણોદરી:—સર્વરોગનાશક, સ્તંબમસાધક, અનશતને સકાયક, તપને ટકાવનાર.

યો મિતં ભુક્તે સઘ્નુ ભુક્તે મિતાહારી પુષ્ટતા પામે. પુષ્ટિ
માંથી તુષ્ટિ અને તુષ્ટિમાંથી તપપ્રેમ જન્મે.

૩. વૃત્તિસંક્ષેપ:-ઓછા પદાર્થોથી ચક્રાવલું. ૨૫ વાનગી-માંથી પાંચ જ લેવી-ખાવી કે વાપરવી. જરૂરીઆત ઓછી, ચિંતા ઓછી, મન કમળે થાય. ‘મન રં માર્યુ’, તેણે સમજું સાધ્યું.’ આ જોઈએ અને તે જોઈએ નહિ.

૪. રસત્યાગઃ—સ્વાદ પર કાણુ. જીભ કળજમાં. ગમ-
તામાં રાગ નહિ. અણુગમતામાં દ્રેવ નહિ. ખાટા-ખારાની
પંચાત નહિ. મિષ્ટમાં લોચુપતા નહિ. છ વિગયમાંથી
પાંચ, બે, એકનો ત્યાગ. ૧ હૃદય, ૨ ઢાંઠી, ૩ ઘી, ૪ લેડ,
૫ કઢાવૃત અને ૬ ગોળ.

૫. કાચકેસર:-લોચાલિ (કાચળી માથાના, ઢાંડી-મૂળના વાળ કોમળા)ની કિંચા. કાચાલ્લખ-ઉના રક્તી અમુક વાળ મૂળી કાચળી સંભાળના લ્યાન. વાળ-કંડી સહન કરવા; મુઠકા પોતે ચાલવું વિ. વિ.

1. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
2. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
3. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
4. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
5. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
6. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
7. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
8. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
9. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften
10. Wissenschaften - Wissenschaften Wissenschaften, Wissenschaften

૭. પ્રાચીન-ધર્મો જૂનો હોવાપૂર્વકનો પદ્ધતિપ. ગુરુ
ભક્ષ બહેરાત અને એનો દંડ તપાદિ રૂપમાં કરમાવે
રોતે. ફરી તેમ ન થાય તેની પુરી કાળજી.

૮. વિનય:-નમ્રતા. જે સરળતામાંથી જન્મે છે. વિવેકને
રેઠા કરનાર છે. વિદ્યાની જનની છે. વિનય વિના વિદ્યા
શિક્ષિ, નમે સાથે ભાવે, તે એને મમે વિનયગુણ અગત્ય.

૯. વૈયાવચ્ચ:-અપ્રતિપાતી ગુણ. જેનામાં જન્મે તેનું
ક્રમવાત્. જિનની ધાય. ગુરુની ધાય. બાળ સાધુની, શ્વાન
પ્રાધુની વિશેષ ધાય. તન-મન આતમના ઉત્થાસે ધાય. પૂર્વ
ભવમાં ભરત મહારાજએ કરી ચોચરી-પાણીથી પાંચસો
મહાત્માની. પૂર્વભવમાં બાહુબલીએ કરી વિશ્વામલ્યાથી.

આ ગુણ વિરોધ પામતો બપ છે. સાધુ-સાધ્વી સંસ્થામાં
પણ ખીલવવો અનિ જરૂરી. જરૂર પડે બ્યાખ્યાન રોડીને
પણ શ્વાનની વૈયાવચ્ચ થવી જોઈએને? 'જે શ્વાનને વિચારે
છે તે મને વિચારે છે' એવી વીતરાગની વાણી. આ તો માત્ર
હકિકત પ્રત્યે અંગુલિ નિર્દેશ છે. નહિ કે દીકા. બાકી ન્યાં
છે ત્યાં છે ત્યાં અનુભવના કરાવે તેવો મુંદર છે. આ તો
ધ્યાન જેવવાતું. ધ્યાનકાળમાં પણ સાધર્મિક બાવ ભગતો
ધાય તો આ ગુણ ખીલે. પરસ્પર જિનના બહુતો સહાયક
ન થાય? સાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ એ તો ધ્યાન-અવિદ્યાનો
અપૂર્વ લાભ. તન-મન અને ધનથી દાઈમિનો પુરતો લોભ
આપીને ઉત્સાહથી.

૧૦ સ્વાધ્યાય:-સાધુ-સાધ્વીનો સાચો પ્રાણ જે કરે
તે તરે. મનદું વચ કરે. કુષ્ટીને અવકાશ નહિ. વિકલાનો
વારોગ નહિ. આત્માની મસ્તી ખીલે. રાત્રે ધાય. દિવસે
ધાય. કાળવેલાની મર્યાદા સાચવીને, ગુરુભક્ષી સમજીને.

૧૧ ધ્યાન:-આ એક મહાન પ્રક્રિયા છે. મન-વચન કાયાની એકાગ્રતા એનો પાયો છે. જિનકથિત ક્રિયામાં એતપ્રોત થવાથી એકાગ્રતા આવે છે. ખાલી નાક ઢાળી પદ્માસન લગાવી જોસવા માગથી નહિ. ખરાબ વિચારોની હકાલપટ્ટી સારા વિચારોનું સ્મરણ-આમંત્રણ. આ છે પાયાન સાધન. એડિક લાલસા નહિ. આજ્ઞાપાલનની લાલસા. ઉત્તમ સાધન છે આ મન સાધવાનું. ક્ષપકચ્છેણિએ ચઢવાનું. પણ મોહને માર્યા વિના ન જને. રાગદ્વેષને પાતળા બનાવ્યા વિના ધ્યાન આવે ક્યાંથી? બાહુબલિજી બાર મહિના ધ્યાનમાં ચડગ ઉભા. પણ અતિસૂક્ષ્મરૂપે સ્પર્શી ગયેલો પેલો માન ક્યાય? એ જયો અર્ને કેવળરાત્રાન પ્રગટ્યું. ધ્યાન વિના નથી મળે સાન સાથી આતમની.

૧૨ કાયોત્સર્ગી:—આમાં જેમ દેહનો ત્યાગ છે, તેમ
ધ્યાનની કિંચી કક્ષા પણ સહેલી છે. સંગમ ન જ ફાળ્યો ને?
ધ્યાનથી ચળાવવામાં કે કાયોત્સર્ગી મુકાવવામાં. લાગવંત
મહાવીર ‘મહાવીર’ એમ બન્યા છે. આપણે માટે એવા
બલવાન આ બલ-ધ્યાનનો મહામાર્ગ મૂકી ગયા છે. આ
નિઃસંશય.

ଅବଧାନୀ ମାତ୍ର.

The first condition is, that, when
 the first condition is satisfied, the second
 condition is also satisfied. The second
 condition is, that, when the first
 condition is not satisfied, the second
 condition is also not satisfied.

...and the fact that the system is not yet fully operational.

મુલકર્ચન થાય. આ નજાદતુ જીનું નામ શ્રી નિષાગક
જનારાન. એણે વર્તુલ આકારે સ્થાપના તે સ્થાપના નિષ્ક.
એનો સિમ્હિ આગીત ન કરવી પડે, અનાદિ નિષ્ક તત્ત્વોનું મુરમ્ય
અક. એને આરાધે તે પત્ર સિમ્હ. સદા અનન મુખમાં પિત્તે.
આરેહન મદ્દાયાનો. નિધિ તેમ એક ન્યાયો બની ગયા જ.
આચાર્ય પશુ સંચાર વ્યવહારના ન્યાયો. બંધને હનુ સંચાર
અવસ્થામાં છે. ઉપાધ્યાય કે નાપુ સંચાર ત્યાગ વિના
બનાય જ નહિ. સમ્યગ્ચર્યન એટલે ‘સંચાર ત્યાગ્ય અને
નિનઆણા એક સાર નો હક માન્યતા. સમ્યગ્જ્ઞાન તો સંચાર
ત્યાગની પ્રેરણા પછે પછે કરે જ. સમ્યક્ચરિત્ર ત્યાગ ભાવ-
નાનો અમલ-અલન અને રક્ષણ. સમ્યક્ તથા માત્ર સરીર-
નેજ તપાસે એમ નહિ. માત્ર ઉદ્ધિયોને કરમાવે એમ નહિ
પશુ કર્મોને બાળી બાળ કરી નાખે અને રત્નવર્ષીના તેજને
પ્રગટ કરે. તથા તેજ આતિ ધનુ-શંકના ના આવે પાર.

તપશ્વી તપ કર્મ ચિત્રણ, કહે જિનેશ્વર દેવ.

યદ્ દૂર યદ્ દુરારાધ્ય, યદ્ દૂરે અવસ્થિતમ ।

તત્ત્વ મર્ચ તપમા સાદ્ય, તત્ત્વો હિ દૂરતિક્રમમ ॥

મુર્યાન્ય દ્વંત્રી પત્ર વસ્તુને મેળવી આપે. અશક્યને
શક્ય બનાવે. જે કરવું આતિ દુર્લભ હોય તે સર્વને મુલબ
બનાવે. અરંધર તપાસતા અનુલંબનીય છે. ‘આરાધે તે
અપશુ આપે.’

શ્રી શાશ્વતી નવપદજીની ઓળીજી.

સૌંદ્ર મુ. ૭ થી ૧૫. આંસ મુ. ૭ થી ૧૫. જે શાશ્વતી-સદા-
કાળ જેનો મહિમા હોય, છે અને હોય. દેવેન્દ્રો પશુ નંદીશ્વર
નામના દ્વીપમાં જઈ અઘાઈ મહોત્સવ કરે છે. વિદ્યાધર

પણ ત્યાં જાય અગર વૈતાલ્ય પર પોતાને સ્થાને આ
મનુષ્યો પણ નવ દિવસ આયંબિલ તપ કરે. પડિલે
વસ્ત્રાદિનું. સાંજ-સવાર-ગણેરનું દેવવંદન. નવ ચૈત્ય
શક્ય હોય ત્યાં નવ કેસસરે. તે તે પઢના ગુણ
સ્વસ્તિક, ખમાસમણ. રોજના પઢની ૨૦ નોકાર
ઉભય ટંક પ્રતિકમણ. રોજ સ્નાન મહોત્સવ. છેલ્લે
મહાપૂજા, પ્રભાતના અને પારણે ઉદ્યાપન, સ્વામિના
અનુકંપાદાન, જીવદયાદિના કાર્યો કરે. આ છે સામાન્ય
પણ ચાતુર્માસિક અકૃષ્ણઓ.

કાર્તિક ચોમાસાની સુ. ૭ થી ૧૪-૧૫. ફાગણ ૨
આષાઢ માસની. છેલ્લી વધારે ખ્યાલમાં રહે છે. કા
સાધુ-સાધ્વીઓ સ્થિત-ચાતુર્માસ રહે છે. વિહાર ખ
છે. શ્રાવકોને આરંભ-સમારંભ એવો થાય છે. આ
સમારંભ એટલે સંસારી કામો જેમાં નાની-મોટી
અવશ્ય અવકાશ રહે છે. ધર્મ આરાધનામાં વિશેષ
રહે છે. પચાસ પાણીએ વર્ષ પહોંચાંતે વિચાર કરો.
અને સંતોષી આત્માઓના. ચાતુર્માસમાં વેપાર-ધર્મ
શક્ય તે ધર્મ કરવામાં જ રહજી. કારણ કે ધર્મ પ્રા
અનન્ય પ્રભુ હોયો. તેઓને મન અને આપણે જ

શ્રી! પયુપણા માદાપવર્.

આ નકાવે ચાતુર્માસમાં જ આવે. શ્રાવણ પ
નવરત્ન નુકે જ નુકીયા આંકે કિવેલો ધર્મનો સમગ્ર
પરજામાં જુગુપ્સા નાન છે. સાંવસરિક નકાવે
માનવે મદન દિવસ અને તે જાન રૂકે જ. પ
વિગતમાં જાણી શકેલો વિગતે પાઠના પવિત્ર

। સદી મનની નજગાઈ દૂર કરવાનાં મગજ દિન. તે માટે
 રે દિવસ તપ પૂર્વક આત્માને હંમેશાંવાને. ગુસ્સા થી મુખે
 ન 'કાપસુર' એકમના ઘડી જાંબગવાનું. એમા સાધુના
 ઘરો વાલે. થી તાનકેતુ જેવા તપસ્વી ધાવકવર્ધનું
 ૧ મજે. ચાસનપતિ થી મહાવીરદેવનું મુવિન્નૂત સર્વ.
 હવન જાંબગાય. દેહ-મન-આત્મા પાવન થાય. થી
 ધર દાદા આરિનું ચરિત્ર ચકોર બનાવે. જાનુધર બગ-
 ડી મુલુખીનિ અનેક મુખે પ્રગટાવે. સ્થવિર મહાન
 પ્રભાવક રક્ષક સરિપુરંદરોની યથોગ્યથા સાત્ત્વિકતા
 રે. આમાચારી જાંબગતા સાધુ મહાત્માઓની કૃતુદ
 યે ધિર કુદી લય.

દાનાઈંદ ધર્મ.

પુંપળા' એટલે બારેગાત્રુથી આત્માનીજ શ્રમીપ થતું.
 ૧-શીલ-નપ-શ્રવણ. ધર્મનો ધાય પડે. અનેક
 ખાતાઓ અને જંદયાઓ બારે માસ માટે પમજર
 ૧. અપંગ-ગરીઓ પળ આનંદ પામે. પશુ-પક્ષી
 ૨. ધાંચી-મોચી-કંઠારીના પંધા પળ સ્થગિત થાય.
 ૩. પીચાધી. કેઈક જાપમિડોનો ઉમાર થાય. ઉપા-
 ટકા કરી દેવાય. દાનેશ્વરીઓના દાન રાશ્ત-મહા-
 ન મુકાવે. સંચગ રક્ષની સ્થિર થઈ લય. પાગલ
 બની લય. કુનિયા દેખે અને હરખે. આત્મા-
 પેદા થાય.

એટલે આત્માનો દરજાવ. પરશ્વલ-પરમાત્માના
 આત્મા બનવા યત્નશીલ બનવું-‘પ્રલચર્ચનું’ પાડન
 િંગ. પરશ્વલ હીનતામાં આવ મહદન ર. તનની

તાંદુરસ્તી પ્રદાચર્યાથી. કુદરતી મનને તે મજબુત બનાવે
મજબુત ધ્યાનારૂઢ થાય. આત્માના સ્વરૂપનો વિચાર કરે
સંસાર અસાર અને ભયંકર લાગે. વીતરાગની વાણી કો
વસી જાય. છએ અકુર્ષ અને આર તિથિ પ્રદાચર્યાના નિયમ
જૈન કુળોમાં હોય જ. પ્રાચીન યુગમાં અને આજના યુગમાં
છેવટમાં છેવટ કનિષ્ઠ પદ્મે પાંચ તિથિનો નિયમ.

તપ એટલે આત્માનું તેજ પ્રગટ કરવાનું ઉત્તમ સાધન
અનાદિની આહાર સંજ્ઞા પર વધતો જતો કાબુ. અનાકો
પદ-મુક્તિની મંગળમાળા. કુદકે-ભુક્કે વધતી જતી ઈચ્છાએ
પરનો કાબુ. એક મહેનો દાખલો વિચારીએ. પંદર ચીજો
સુખીના ભાગમાં પીરસાઈ છે. કોઈ સુખને વિચાર આવે કે
હવે સાગની નહિ. જરૂ પડે તો પંદરમાંથી જ. પાંડોશનાં
વાનગી આવી-લાઈને કે બેઠનને ઘણી ભાવતી. પણ મન
નિક સંકલ્પ લેવા ના પાડશે. આ પગ થયો બાદ તપ. આ
મન પગ ન થાય, રસ પગ ન જાગે. આત્માની અનાદિ
કેવલ વિચારવા લાગે. અન્યંતર તપનાં પગ પ્રવેશ કરે ન
ભાવ એટલે આત્માના સ્વરૂપનારૂઢ વિચાર. તે પો
રને કેવલના બાદ પર ભાવના અને તેને પુરૂ કરવા બીજી

પ્રાર ભાવનાનું સ્વરૂપ.

અનિવર્ય ભાવના કેવલના પગ કાઢતી નથી.
તેને કેવલના બાદ પર ભાવના અને તેને પુરૂ કરવા બીજી

નિદ્ર-સાધુ-ઝિનમયિત સુપર્ન એજ ચરણ. એજ ઝનિ.
 એજ મતિ. બાકી બધું દેહ.

૩ સંસાર ભાવના-સંસાર વિચિત્ર છે. પૂર્વભવનો
 માતા સી માય. પાતે મરે. પોતાનીજ સીના પેટે આવનદે
 પુત્ર તરીકે જન્મીને વેર લે. કંપાવી નાખે એવા છે આ સંસાર.
 આધિ-આધિ-કાધિનો પાર નહિ. એકપારે સગમનો
 શવાનક. કપારે છુટું ?

૪ એકત્વ ભાવના-આત્મા એકઠો જન્મે. એકઠો
 જવાનો મરીને.-કુર્મતિનાં કુ-ખે એકલાએજ ભાગવવાના.
 માગીદાર કો' નહિ, કાંચુ કે પોતાના કરેલાં કુલ્કર્મોનું ફળ છે.

૫ અન્યત્વ ભાવના-શરીર એ આત્મા નથી. આત્મા
 આત્મ નાવ છે. શરીર નાનવન. માતાની કુક્રિમા પેદા થયું.
 પાર મયુ. ખનિમા બનવાનું. પુષ્પોમાં ફલાવાનું. નદી
 રેવામાં ફેલાઈ જવાનું કે ત્રીપ-કાગનું બફવ બનવાનું.
 શરીર ખાનર અટલા પાપે કફે ! એની પાછળ પામક
 ! ! અને મારૂ પોતાનું-નારા આત્માનું નિકરન શનું ?
 ...ના...ના.

૬ અમુચિત્વ ભાવના-શરીર એટલે એરી કાઠ-
 ત્રી-વલા વરેગી અને નેણનું નંબદરવાન. મધ-મૂર
 1-કુર્મપિનો બહાર. એમા રત્નવાનું મુ' ન્દવસરે.
 રી લેલોનું મરેન કરે, નાસ મુંધાન વલ્લ 'લેસેવે,
 તૂર્ પાંચેવે, તૂર્ મરે કપલેના વલ્લને લેલા કફે.
 એ કફે. એ નદી કરી નિચ બહાર ન જાય.
 મું પોંચે મલે દેવ ને ? મારૂ-નકીલ ખરે-જો.
 પોતા આરે. જરૂ પડે તે સંકુ. નદીન્ય નેના મારે

આગલા સ્ટેજે હજુ પસાર કરવા બાકી છે. ‘સમ્યક્તા’નું
વ્યવહારથી કહી શકાય.

૨ સ્વાસ્થ્યદન:-ચોથા વિ.થી પડતા સ્ટેજનું છે. તે
મીઠા આહારના ચોડકાર જેવુંજ ને ?

૩ મિથ્ય:-રુચિ પણ નહિ અને અરુચિ પણ નહિ
જેમ નાળીએરી દીપના મનુષ્યને અન્ન પ્રત્યે રુચિ-અરુ
ચિ ન હોય.

૪ સમ્યક્ત્વ યા અવિરત સમ્યક્દષ્ટિ:-આ
મહત્ત્વનું-પાયાનું છે આ ગુણસ્થાન. આમાં આવ્યો તે ક્ષણ
આનાથી દૂર તે પ્રાયઃ સ્વ-આત્મા પ્રત્યે ક્રૂર. નિર્માણ
સર્વજ્ઞ વીતરાગના વચનોમાં. વસ્તુને વસ્તુ સ્વભાવે-ઓ
ળાણે માને, સદ્દે. શક્ય અમલ કરવા ઇચ્છા રાખે. ૨
ન પણ કરી શકે માટેજ અવિરત. તે તે પ્રવૃત્તિથી ન
અટકી શકે. છતાં હૃદયને હૃદયજ માને અને જોડે. ૩
યને પ્રશંસે, પ્રચારે. કરડા અગર કુદરતી સંયોગોમાં
વ્યથાનસેવી આત્મા પણ અંદરખાને આ ગુણસ્થાનકને
પાળી દોાય. આ જૈનશાસનની એક અનોખી પણ તદ્દન
સ્ત્રી (નેચરલ) યુક્તિમય વિચારણા છે. પતિતા
વીતરાગ વાળીના આ એક અજબ આકાર છે. આ ૨
પાત્ર નહિ, તે બાકી પ્રવૃત્તિની બાકી કિંમત નહિ.
મહત્ત્વ નહિ. બાર અભૂતના પણ કિંમત નહિ.
અભૂતના અભૂત કિંમત કાઢવા આદ્ય-પરવશદ્વાન-એજ

પરંતુ આ સ્ટેજે વિચારના નિયમ નિયંત્રણ
નહિ. ૫ સ્ટેજે વિચારના નિયમ નિયંત્રણ કરી છે જ. મુદ્દેવ-

વર્તમાની ઉપાસના શક્તિ પ્રભાવના પ્રચાર એના હેતુ. આજા
એનો અધ્યાગ પ્રેમ. સત્યનો સુદૃઢ પદ્મ. સિદ્ધાંત ખાતર મરી
ડે, સર્વસ્વ ખજ હોમી કે છે. દાનદુષ્ટિ, સીક પ્રત્યે સદૃશ્ય અને
કય પાલન. તપ એને ગમે. શ્રીકૃષ્ણ મહારાજને મોન એકાદશી
મી ગઈ તેમ. હેયું સાધુખણ મારે તલસે અને તરફડે.

૫ દેશવિરતિ:-આ સુલુસ્થાન આત્માની પરિણતિ છે.
હારની પ્રવૃત્તિ માત્ર નથી. ભાવનાનો અમલ કરવાની તૈયારી
મેજ પરિણામ ને ? આમ કરવું જોઈએ એ છે ભાવના
ક્યારે અમલ કરે. ક્યારે અમલ કરે ? એવો તિમ હાકેક
અભિનિષ્ઠ-અભિલાષ એ છે પરિણામ.

૬ દેશવિરતિ ૫ અલુપ્ત ૩ સુલુપ્ત અને ૪ ચિદ્વામતદિમાં
અલુપ્તિ હોય. પ્રતિક્રમણ, પોષક આદિમાં ઉલ્ભવત હોય.
અશુદ્ધી-અશયી મતોનું પાલન કરે. સર્વવિરતિનો અભિ-
લાષી હોય. બાવહારમુદિની પુરી કામણ રાખે.

૭ પ્રમત્ત સંયત:-પ્રમાદ કરે યા કરી શકે એમ નહિ.
પણ પ્રમાદ થઈ જાય. સાધુખણ પાળવા છતાં નાની નાની
બાબતમાં અજાણ થઈ ખજ જાય. મન-વચન-કાયાના ચેગો
ઉપયોગ બહાર ખજ ચામ્યા જાય. બેસતા ઉડતા હરતા
હરતા જાયલા ચૂકી જાય. મતલબ કે અતિચાર સેવાઈ જાય
પણ તે પ્રત્યે જાગૃત હોય. ન થઈ જાય એનો પુરી કામણ.
અનેક સુદાઓ અનેક રીતે વિચારી જાગૃત રહેવાનું આ
સુલુસ્થાનક છે.

૮ અપ્રમત્ત સંયત:-આ દશા આવે છે અને જાય
છે. હિચોજા જેવું. હિચોજો ઉપર જાય અને પાછો નીચે
આવે ને ? છડેથી સાતમે અને સાતમેથી છડે. ભારે

અર્થાત્તેજસ્વી શુભચિન્તક છે. આ. તે કાળમાં આત્મા પદમાં
નંદમાં રમે છે. અને એમ કરતો પરિણતિ-પરિણામ ઉચ્ચ
ચડતા આડમે વહ્યો જાય છે.

અપૂર્વકરણુ--ભવબ્રમણમાં આ એક અપૂર્વ ગરિ-
સ્થિતિનો અનુભવ છે. ક્ષગત્રેણિમાં ચડી જાય તે! કેવળજ્ઞાન
પ્રાપ્તિ સુધી પહોંચી જાય. અને ઉગ્રશમત્રેણીએ જાય તે
અગ્નિચારમેથી પાછો પડે. આ બધી સૂક્ષ્મ વિચારણા ચાલ્યા
અને ઉગ્રી સમજણ મારે છે.

૩ અનિવૃત્તિ બાહર:-અહિં આત્મા પ્રગળ્ય બને છે
આગળ શ્રદ્ધાવાનો વેગ વધે છે. બાહર મેટા કષાયોને હંકારી
માર્ગે છે. આત્મા પરથી કાયાદિનો વેગ નહિવત્ બનતો
જાય છે.

૨૭ સૂક્ષ્મ સંપરિણામ:-અતિસૂક્ષ્મ 'લોભ' વિના બીજા
બધા બાપદા મરણતોડ અવસ્થામાં આવી પડે છે. સીધે
બારને જન્મર 'મોક્ષગિતી' બની જાય છે. પછી તે ઘડી-
બારના લેરને જઈ 'સુખગી' કેવળી બને જ ને ?

[illegible]

(૫૨)

સેવાના ચઢવા માટે. ખંતથી પ્રેમથી લક્ષિતથી કેઈ મોઃ
કેઈ વહેલો પહોંચવાનો જરૂર. શિખર સર થવાનું જ. પો
ગળડે પણ પ્રયાસ જરૂરી રાખે તે અવશ્ય ચઢે અને પહોંચે
જસ. આ નિર્માણ નિરાખાધ સાર્વજનિક રાજ
માર્ગ છે માનવ ઉન્નતિનો, સાચી અને આત્મિક
શાંતિ સમાધિનો.

આ માર્ગ મળે પણ માનવલવમાં જ. દેવલવમાં આ
અરે વિરતિગત પ્રવૃત્તિ આત્મકે નાનુંશું પણ ગુણુશ્ચ
નકગત ઉત્થાન અશક્ય. માટે જ માનવલવ મોંઘેરો. એ
સમજની વ્યાપકતા એજ સમ્યક્ત્વ. આ સમજનો સંપૂર્ણ
અમલ એજ છટકું. એનો વેગ ૮ થી ૧૨, એનું પ્રત્યક્ષ
ફળ ૧૩ મું. એનું સંપૂર્ણ અનંત ફળ ૧૪ મું. આ સર્વતે
મુખી ઉન્નતિના માર્ગે એનું કલ્યાણ થાય.

ઘાત અઘાતિ ક્રમે.

ગુપ્તધાન કમારોડમાં ક્રમે આડે આવવાના. ‘ઘાતિ’
નામ જ નવંદર છે. ‘ઘાતિ’ના નામે ‘અવાતિ’ ગિયા
પાવ્યા છે. પણ જાતે તે ક્રમેની જ. કેઈ સોખંડી માનવ
પર્યટક તે કેઈ પારગંદરી પાવ્યા. પણ પર્યટક એ પર્યટ
વર્તે એટલે સોફી કાકે, પણ એનાથી ચેતના સંદર્ભ જ મોકલે
એવો ભરો એજ પ્રવરત.

આજ કા. પેદરું જાનાવરણીયા-જાન, સાગી
જાન, અકમલ, નરસા પોધાવ એ લોકાલોક છે. મું
જાન, મુંજી, મુંજી, એ મેરખેનદી, મુંજી મુંજી
મુંજી એ એ છે. જાનવંદરીની પવનનું
જાનવંદરી એ એ છે. જાનવંદરી એ એ છે.

સાવ વાનહું લાગશે. એકમાં આત્મરક્ષણની-લોકકલ્યાણની જાવના છે. બીજામાં સંહારની બધી સંભાવના અને સામગ્રી પડે છે.

શ્રી સૂંઘ અને કેન્દ્રચયદિશા.

આ બધી જ્ઞાનકોટિ ભવિષ્યના વારસામાં જગવાઈ રહેલી ભેદબંને ? એ જોવાની ફરજ શ્રી મંઘની છે. શ્રી સૂંઘ એટલે સાધુ-સાધ્વી-ધ્યાવક-આવિકા. જે ઉપાસ્ય. શ્રી સૂંઘ શ્રમણ પ્રધાન છે. ૫. સુવિહિત ચાતુર્ય સમર્પિત આચાર્ય-દેવો એ કેન્દ્રસ્થાને છે. શાસ્ત્રાત્મા મુજબ ઉપદેશ, પ્રેરણા પ્રભાવના પ્રચાર કરે છે. શ્રી સૂંઘ સર્વ વાતમાં મહાકલ છે. અને તે પ્રમાણે વર્તે. આ છે શ્રી સૂંઘની જંઘાસ્પીય પ્રજ્ઞા-હિદા. સાધ્વી સંસ્થા પણ એક સૌમ્ય જગ છે. તપ-ત્યાગ, સ્વાધ્યાયનું એ પણ પ્રતિક છે. માનુસંસ્કારનું કેન્દ્ર છે. આવિકાઓનું ઉદ્દાવ સ્થાન છે. ભવિષ્યમા માતૃસ્થાન લેનારના પણ જૈન સંસ્કારત્યાં વડાય છે. મૃદુતા વાણીમાં, સર-જતા હૈયામાં, વિવેક વર્તનમાં. આ બધા સુલોત્યાં ખીલે છે. હવે વિચાર, નવતાવ આદિ પ્રકરણ બંધાની હવેલી-જાગરી અધ્યયન શાળા એ છે, સંસ્કાર-મુરબિનો પુષ્પજનીયા જ કહેાને !

ધ્યાવક એટલે સત્વાચાર પાત્રનમા મહાત્મક. શાસનના કાર્યોમાં અગ્રીમમ ઉલ્લે રહેનાર. સાધુના માતા-પિતા કહે-વાય આવિક-આવિકા. પણ કયારે ? ભક્તિભર હૈયાનાં બહુ માન જગદ્ગતું હોય ત્યારે. ધ્યાવક-આવિકાને સદા ચિંતા, સાધુ સાધ્વી જરાએ સીદાય નહિ તેની. એમના જાવપ્રાણનું

(44)

ગિરનાર-શામળા નમણા શ્રી નેમિનાથ ભગ-
વાન, દર્શન કરો ને દૂરિત હરો. આંખ ઠારો અને કામને
મારો. પ્રહ્લ્લચર્યનું મહાપ્રતીક. ‘રાજમતિ કર્યો ત્યાગ
સુણી પશુના પોકાર.’ સંકેત હોતો, ભાઈ સંકેત. મુક્તિગમ-
નનો-સંયમની તૈયારીનો ‘આનું’ નામ તે પ્રીતિ.’

અષ્ટાષ્ટ મહાતીર્થ. અત્યારે અદ્વૈત્ય. (રશિયાથી પણ અતિ દૂર) હિમ આચ્છાદિત પ્રદેશમાં હોય તો જાની નાણે. ૨૪ તીર્થ કરેના સ્વદેહ પ્રમાણ જિંજો. રક્ષા-પૂજા કરે દેવો.

શિખરજી તે શિખરજી. વીશ તીર્થ કર દેવોની નિર્વાણ
ભૂમિ. યાત્રા પુરી કરો પુરા ૧૮ માઈલિ. શામળાજીને પૂજે તે
પાપોથી મુક્તે. પારસનાથની ઉંચી ટેકરી. લવ્યાત્માઓને સાદ
કરતી મંગલ ટેકરી. કુદરતની શોભા કાશ્મીરને બૂલાવે. વન-
રંપતિ સૌંદર્ય આત્મસૌંદર્યની યાદ આપે.

તારંગા-તારે. આત્માને ધર્મરંગે રંગે. દેવા મોટા શ્રી
અગ્નિનાથ ભગવાન. સીંદ્રીએ ચઢો તો નાથને પૂજે, કુમાર-
પાત્ર મહારાગનું સ્થાપત્ય. વિશાળ મોટો ચાક. વાન કરે
ને પાપ હરે. ક્યાન ધરે ને મુક્તિ વરે.

[illegible]

નમતું હૈયું, જ્યજ્ઞાએ ચડતુ મન. ન ધાકે તન. ચરણોમાં
આવી પડે પન. કાન હેરાતું ઘાય મન. મુક્તિ માટે હવે
જવ ના મળ.

સીટી ઓફ ટેમ્પલ. મહિંદાની કારામાળા.

ઉત્તમ જિનમુક્ત મંડળો, જિહ્વા દીપે ઉત્તમ,

માતું હિમગિરિચિંતમે, આઈ અંબરમયા.

વિમલાચક્ર નિતુ વંદીએ.

પગલે પગલે નિર્મલ. પગથીએ જ્યજ્ઞા. વધતી જતી
ભાવના. આ મજા 'દેવદાસ'માં આવે? આ પુણ્યખંધ દેહસી
સર્વાંગમાં મળે? અનેક સાધનિંક મળે ને પાપ દળે.

કરુણ કથની છે આજના યુગની કે યુવાનોની આજના
એભુકંઠાનની કે મા-બાપની બેદરકારીની? હૈનાતું હૈનત
આમ દકશે? તરવાના સ્થાન પાયાને કમેયો પુવર-દબી બપ ?
હાથમાં દાંડીસર. સીનેખાની તર્જ-ગ્રીષ્ઠ કાપમા મંગિ-
નીએ કાપ-મર્વાઈ મરી ગઈ. ભાવના ભાગી ગઈ. મહાપુણ્યને
સ્થાને ધાપ પાપ. અજ્ઞાન ગણે કે ઉપન્યાસ ગણે. છે કહીકત
તીર્થસ્થાને કૃત્ત પાપ, વચ્ચેલેપો મહિષ્યતિ । પાપને મહાખંધ
ખળે તે તીર્થસ્થાનમાં !

બાકી તો અનેક કન્યામુક્ત જુમિયા છે. કચી-ચંપાપુરી
વિ. વિ. જગદીયા-બીરગોયા, જાડુકુટ, કુમ્પાકુટ, અંતરી-
કુટ, નંદીયા, મુઝાતા મહાવીર, જલમ્બુવાસ-દીવાળા. વિ.
વિ. સ્પર્શ તે પન્થ પન્થ. પૂજે તે પુણ્યથાગો. પામે તે પરમત.

એ 'આશાતના' શું ?

અવિષ્યમાં અનેક 'અચાન્ય' અજ્ઞાને જે બેદરકારીથી
ઉપજે. અજ્ઞાન જેમાં મૂળ્ય છે. હરેક કારણે-અનુદાનનો

૬ વસ્ત્ર:-દશ-પંદર કે વીસથી વધારે નહિ. એ મુજબ પ્રમાણ.

૭ કુસુમ:-પુષ્પ વગેરેનું પ્રમાણ. (સુંઘવાની વસ્તુનું પ્રમાણ)

૮ વાહન:-ઘોડાગાડી-મોટર-ટ્રેન-જેન વિ. ની સંખ્યાનો નિયમ.

૯ રાયન:-મેડીંગ-પલંગ-ગાદલાદિનો સંક્ષિપ્ત નિયમ.

૧૦ વિલેપન:-અંગરાગ-તેલ-અત્તર-સાણુ વિ. શરીરે પાળવાની વસ્તુનું પ્રમાણ.

૧૧ અન્નચર્ય:-દિવસનો તે નિયમ જ. ધારણા પ્રમાણે રાત્રિ નિયમ.

૧૨ દિશિ:-અમુક દિશામાં અમુક જ માઈલથી વધારે ન જવું તેનું પ્રમાણ.

૧૩ નંદાણ:-સ્નાન. એક કે બે દાઢિથી વધારે નહિ.

૧૪ ભત્ત:-ખોરાકનું પ્રમાણ. આ-દૂધ-ફૂદ વાળું એનાં પ્રમાણ.

સવારમાં લે. સાંજે વાત કરી જાય. ધારણા કરતાં એટલી સીકા વગરની હોય તે આનંદ. રાત્રિને માટે ફરી ધારી લે. સવારમાં વાત કરી દિવસ માટે સવારે ધારી લે. આવકના ઉદ્દેશ્યનો આનંદનું સ્વર્ગ આગેપાગે વિરતનું આનંદ છે. જે જીવંતીનું હોય છે. તેમાંથી આ રાજ્યના સંસ્કાર વાત છે.

આ રાજ્યના જીવંતીનું સ્વર્ગ વાત અગિયનનું અને કૃતિ અને સ્વર્ગ વાત અગિયનનું છે. આ રાજ્યના જીવંતીનું સ્વર્ગ વાત અગિયનનું છે. આ રાજ્યના જીવંતીનું સ્વર્ગ વાત અગિયનનું છે. આ રાજ્યના જીવંતીનું સ્વર્ગ વાત અગિયનનું છે.

આવકનાં ૧૨ ગતો.

મંચમ લેવાની શક્તિ નથી. માધુષ્યુ ગમે છે પણ. તો તે માર્ગ ખુલ્લો કરવા 'આવક' અલુપ્ત લે છે. કાગળ કે સંભારની વંજાજમાં ફસાએલ છે. અનેક કાર્યો મનદુઃખે પથુ કરતા પડે છે. આટલે મયાદામા પાડન ઘર્ષ શકે. બાદે દુઃખમાં વિચારી લઈએ.

૧ સ્વસ્ત્ર પ્રાણાતિપાત વિરમણુ ગત:-કોઈ પણ દરતા દરતા જીવને લાગીજીતીને વગર કારણે મારવાની ભુખિએ માડું નહિ. આ રીતે 'મવા વસો' દયા પગાય છે. એકમાની.

૨ સ્વસ્ત્ર મૃધાવાહ વિરમાણુ ગત:-પ.ચ મોટકા જુડા બોલે નહિ. કન્યા-ગાય-ભૂમિ આટલે જુડું ન બોલે. પારકી થાપણુ ન દબાવી દેવી. બોલી નાશી ન બરવી.

૩ સ્વસ્ત્ર અદરતાદાન વિરમણુ ગત -માલિકની રમ્મ નિવાય કોઈ વસ્તુ લેવી નહિ. રાજા હટે અને લોક બટે તેવી દારી ન કરવી. તાણું તોડવું-ખીસ્યું કાપવું વિ. વિ.

૪ સ્વદારાસંતોષ. પરશ્રીગમન વિરમાણુ ગત:-પરજેકી સ્ત્રી નિવાય મોટી મા નમાન. સમગ્રપરક જાહેન સમાન. નાની દીકરી સમાન. આ દુની બાવના આપણ આર્થવર્તમાં.

૫ પરિમદ પારમાણુ ગત-પન-ચ.ન્ય-દાદ-દુવેકી રેકડું સંજ્ઞાની-લોકની પ્રમાણુ. જેમકે જાણું ઘડને લાખ કે બે લાખની કિંમતનુ રાખણું. વધારે ઘાવ તો કારા કામમાં વાપરી નાખણું. નફુપરાંત આ નિરમણુ આંદેક મનને પામરા નોખી વ્યવક્રમ ૧૦-૧૫ કે ૨૦ દશા નો ૨૨ ૨૩ મર્માત-મલાસેવ અને અનુકંદમ વાપરવા એવે

નિયમ. અગર-ગૃહકુટુંબનો અર્થ જતાં જે બેન્ક બેંકોના વધે તેની ચોથાઈ આરા કામમાં.

૬ દિદ્ધપરિમાણ વ્રત:-અમુક દિશામાં અમુક માઈલ
પરદેશ ધર્મકાર્ય શિવાય નહિ. વિ.

૭ ભોગોપભોગ વિરમણ વ્રત:-પ્રથમ તે મધ્ય આરંભ અને હિંસામય વ્યાપારનો ત્યાગ આ વ્રતમાં આવે છે. પછી કર્માદાનનો ત્યાગ. એક વસ્તુ એકજ ફેરા ભોગવાય તે ભોગ-આહાર-પાણી વિ. તેમજ વસ્તુ વારંવાર ભોગવી શકાય તે ઉપભોગ-વસ્ત્રાદિ. તે ણંન્નેનું નિયમન.

૮ અનર્થદંડ વિરમણા વતી:-આ એક મહેતુ મહેતા સાથી પગાય તેવું કવન છે. જેમકે નાટક સ્ત્રીનેમા ન જોવા. જેથી અનર્થ-વગરના દામનો દંડ-પાપ ન બંધાય. આમાં ૧. આત્મધ્યાન ૨. હિંસક યા બીજા પણ વેપારની વાણુમાથી સલાહ. ૩. હિંસક ઉપકરણો આપવા. ૪. નાટક-સ્ત્રીનેમા વડુગાર-આક્રિની મના કરવાથી-બંધ કરવાથી અનેક પાપો માર્થી બચી જવાય છે. બચવું જ જતુંએ ને ?

६ सामायिक मतः--वर्ष भरमां जोशमां जोश अर्क
मंगलमां सामायिक ना करवा न. सामायिकनी मदन
प्रथम आदेशी दीधी न.

१० देशावप्रतिपत्तिः अथवा अथवा अथवा अथवा

૧૧ પૌષ્ઠોપવાસ વ્રતઃ—સાધુ ન થવાય પણ ભાવના હોય તો પૌષ્ઠ રોજ કરાય. પણ તે ન કરી શકે બધા, માટે પર્વતિથિએ. ૧૨-૧૦ અને છેવટે પાંચ તિથિ અવશ્ય કરે. ત્રિનેશ્વર ભગવંતના કડ્યાણુક પર્વે પણ તેજ પ્રમાણે આરાધાય છે. ધર્મને આત્માને પોષે તે પૌષ્ઠ. એમાં ૧ આહાર ત્યાગ-સર્વથી કે દેશથી. ૨ શરીર સત્કાર. ૩ ગૃહ-બ્યાપાર. ૪-અશ્વઘ્ન-ચારનો ત્યાગ થાય છે. દીવસના ૧૨ કલાકનો-રાત્રિ દિવસના ૨૪ કલાકનો પર્યુષણમાં આઠ દિવસના પૌષ્ઠની સુંદર આરાધના બાળક-બાળિકાઓ પણ કરે છે. શાત દિવસ એકટાલું. શક્ય રીતે છેડો ઉપવાસ. આ છે જૈનકુળોનું ગૌરવ.

૧૨ અતિથિ સંવિભાગ-મુખ્યત્વે વર્ષમાં ઝાઝામાં ઝોળું એકે. અહોરાત્રનો પૌષ્ઠ ઉપવાસ સાથે કરે છે. પાર-જામાં મુનિવરને પ્રતિજ્ઞાએ છે. તેઓ ચઢણ કરે તેટલી જ વસ્તુઓ પ્રાપ્ત વાપરે છે. એકાસણામાં પણ. આ તો માત્ર મુખ્યત્વે પ્રતિક છે. બાકી તો હંમેશા આધુ-સાધીને પ્રતિજ્ઞાભવા. આવક-આવિકાનું સાધર્મિક વાતચીત કરવું. એમાં માનભરે જમાડવા પંડેરામણી-અસત્ત સ્થિતિ પર સ્થા-પવા. વિ. દ્વારા ધર્મમાં દૃઢ બનાવી તે દ્વારા-ધર્મની-શાસનની અને ત્રિનેશ્વરદેવની ભક્તિ થાય છે.

પહેલા ૫ અષ્ટમીને ૬ થી ૮ ગુણ કરનારા દોઢ ગુણ-મત દેવાય છે. ૮ થી ૧૨ માં આત્મા અનેક રીતે કેળવાય છે. શિક્ષણ મેળવે છે. માટે શિક્ષામત તરીકે ઓળખાય છે. આ તો સોપાન છે. સાધુ સંસ્થા રૂપી શિખરે પહોંચવાને.

વેપારમાં ખોટ જશે તો ? ૬ મરણ-હેં મરણ આવશે ?
 શું હું મરી જઈશ ? ૭ અપયશ-એઆગરૂ થવાશે ? લોકો
 મારે માટે ખરાબ બોલશે ?

પાંચ દાન.

દાન આત્મકલ્યાણની બુદ્ધિથી જ કરવાનું છે. છતાં
 પાંચ દાન દેનારને સાત લય તો ન જ રહે.

૧ અભયદાન:-હવમાત્રને બચાવવાની બુદ્ધિ અને
 શક્ય અમલ. પોતે અભય બની જ ગયો ને ?

૨ સુપાત્રદાન:-પંચ મહાવ્રતધારી પૂં સાધુ-સાધ્વીને
 સાધુપાત્ર પ્રાપ્ત કરવાની બુદ્ધિથી દેવાનું દાન.

સાધર્મિકની બહુમાનપૂર્વકની ભક્તિ વિવિધરૂપે. શાસ્ત્ર-
 ભાષ્ય દાન દીધું ખીરનું. રોકને રાવડાવી મેળવેલી ખીર.
 સારીએ ભરેલી થાળી માસ ઉપવાસી મુનિ ભગવંતને બહેરાણી
 દીધી. ઉછળતા ભાવે. ખડ રોમાંચે. હર્ષના પૂરે. ખીટું છે
 કે નહિ તે ખગર નથી. બહેરાણ્યા પછી આનંદ માંતો
 નથી. સારાએ દિવસમાં અને રાત્રે પાત્ર ભારે અનુમોદના.
 મરીને શાસ્ત્રભદ્ર. રાત્રે શ્રેણિક મગધના માત્રિક. અને પાં
 પાત્ર નથી એવી વિધિ-ભક્તિ. કોઈ વેપાર-ધંધાની જગત.

વળમળ્યું, વળુડમળ્યું માન મળે. કોર્નિ-લાલ્યા વગરનું.
અનુકંપાદાન એજ માનવની આચી સાન. તંમએ લુલા-પાંગળા
આંધળા પ્રત્યે અધિકું ધ્યાન. દાન એટલે નોધારાનો આધાર,
બારનની બજા ભૂમિયરથી દાન-દયા કેમ ગયા? છેડા ૬૦
વર્ષમાં? નરી સ્વાર્થવૃત્તિ જ-મી માટેજ ને? કૈયું નિષ્કુર
ધર્મ ગયું ને? પાપપુણ્યના ખેત્ર બૂલાયા ને ?

૪ કીર્તિદાના:-એ પાંચ દાનમાં મળેજ છે, પણ પ્રચલિત
અર્થ બરાબર નથી. ધર્મવૃત્તિથી અને ધર્મ ઐશિત્ય-
વૃત્તિથી થતું.

દાનધર્મની ભૂરિ ભૂરિ પ્રશંસા થાય અને તેની પાછળ
તો કીર્તિ આવેજ આવે, પણ તે ઉન્માદ ન લગ્યાવે, અને
ધર્મકાર્યમાં વળુ ને વળુ ઉમંગી બનાવે.

૫ ઉચિતદાના:-ધર્મના શાસ્ત્રારૂપ છે. ધર્મઐશિત્યનું
શાસ્ત્રમાં ૧૫૪ વર્ણન છે.

મનુરને ધર્મના યા અવધારના પ્રમુખમાં મનુરી
કેળા વધારે આપ્યું. સમાજ્ઞાણને ઐશિત્ય બુદ્ધિથી નવા-
નવા મામની માર્ગાનુમારો મગ્યાએને પાપથી રિ. વિ.

અર્થકૃત્વના પાંચ લક્ષણ.

આ પાંચ લક્ષણમાં ૧૫ અનુક્રાંત રજાન છે જ.
આમાંની ખરેખર મુખ્ય ધર્મધખાના પાંચ લક્ષણ-ઐશિત્ય
મિદો રિ. શમ, મવિચ, નિવેદ, અનુકંપા, અસિદ્ધિ. ધર્મ-
૧૫૪ ને મંનાર અમાર ન જાણે. મદામયકેર ન દેખાવ, ત્યાં
મુખી મોક્ષની દંડા કેવી? કેરીને હું કેરી છું એનું મગજ
બાન, હટવા માટે તત્તનાટ પેલા કરે છે. અનુકંપા-દયા એ તો
આવા આ-મમાં લગ્નકેડા દેસલ જ. બોલેને કુખી એક બેનજ
ન પડે ને ? શાવ રીતે દુઃખ દૂર કરીને જ રહે. આ

શુરુ પાસે કે સારી પાઠશાળામાં જતા હોય તો! આપણે સામાન્યથી અવલોકન તો કરીએ જ. બાકી તો નિયમિત અભ્યાસક્રમનો વિષય છે. હવેના હવેમાત્રના જે મુખ્ય ભેદ: સંસારી-જન્મ મરણના ચક્રરે ચઢેડો-મુક્ત અજન્મો. મુક્તિનિવાસી-અનંત અગ્યાઆધ સુખમાં અનંત કાળ માટે વિલસતો-અઢેડી. સંસારીના મુખ્ય જે વિલાસ. વસ-હાલતા ચાલતો. એક જગ્યાથી બીજી જગ્યાએ જઈ શકનાર. જે-વળુ-ચાર-પાંચ ઈન્દ્રિયવાળા. સ્વાવર-સ્થિર. પોતે ન હાડી ચાડી શકે. એકેન્દ્રિય-પૃથ્વી-પાણી-અગ્નિ-વાયુ-વનસ્પતિ વગર લેખોરેટરીએ. હજારો મણ વનસ્પતિનો કચ્ચરધાણ કાઢા સિવાય. હવે એક શરીરમાં કેટલા? શેમાં શેમાં-અરે એમનું આયુષ્ય. ઓછામાં ઓછું. વધારેમાં વધારે. આ સઘળી રૂપરૂ વિગતો સર્વજ્ઞ ભગવંતોના વૈનશાસનમાં જ મળે ને!

એક ઈન્દ્રિય-સ્પર્શ-ઈન્દ્રિય-(શરીર)-પૃથ્વી પાણી વિ. પાંચ.
જેકેન્દ્રિય-શરીર હલ-(રસનેન્દ્રિય) શાખ-કોણ-કરમીયાં વિગેરે.

ત્રણ ઈન્દ્રિય-શરીર-હલ-નાક (ઘ્રાણેન્દ્રિય)-કાનખમ્બુરો.
દીગ્રી-મંદાગ્ર-જૂ-કેયક-કયિયા વિગેરે.

ચાર ઈન્દ્રિય-શરીર-હલ-નાક-આંખ (ચક્ષુરેન્દ્રિય)-
સોંઢી, ભમરા-લીડ-પતંગીયું-મચ્છર-કંસારી.

આ પ્રક્રિયા, નવતત્ત્વના બાજુને આવશ્ય આચરવાનું મન થાય. નવતત્ત્વ એ આરાએ વિશ્વનું ઉંડું અસરકારક જ્ઞાન વિજ્ઞાન છે. વિશાગ્ર-વિશદ તત્ત્વજ્ઞાનની ક્ષિત્તિસોફી છે. આ સરજનાથી સમન્વય તેવું મહાજ્ઞાન માનવીને સ્થિતપ્રજ્ઞ બનાવે છે. મહામાનવ બનાવી પરમપિં બનાવે છે. પરમપિં વિશ્વકર્મ્યાણુ કરતા કરતા પરમાત્મા બને છે. ૧ જીવ. ૨ અજીવ. ૩-૪ પુણ્યપાપ. ૫ આત્મવ. ૬ સંવર. ૭ નિર્ગંધ. ૮ બંધ. ૯ મોક્ષ. આ એક લાઇનમાં સમાતા નવતત્ત્વ છે. આત્માને મુજિની લાઇન બતાવી દે છે. શેદ-પ્રભેદ અને એની સ્વ-પર ઉપરની પ્રક્રિયા ખરેખર સમજવા જેવી છે. એનો અભ્યાસ આનંદજનક અને પ્રતિજોષક છે. જૈન માને આ તત્ત્વો છેવટ સ્થૂલથી પછી જાણી લેવા જોઈએ.

આને એક યોનિ-જન્મસ્થાન કહેવાય. આવા એક જ સ્વરૂપના જન્મસ્થાન યોનિ મનુષ્યો માટે ૧૪ લાખ છે. આ સર્વ સંકથિત શ્રદ્ધેય હકિકત છે.

વાયકના ખ્યાલ માટે ૮૪ નું ચક્ર લખી જ નાખીએ, જો કે જૈન માત્ર આના જાણકાર હોય. પણ આ અજ્ઞાન જમાનાનું તાંડવ જ કોઈ જુદું છે. જેર !

૭ લાખ પૃથ્વીકાય-૭ લાખ અપકાય-૭ લાખ તેડકાય-૭ લાખ વાયુકાય-૧૦ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય-૧૪ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય-૨ લાખ એઈદ્રિય-૨ લાખ તેઈદ્રિય-૨ લાખ ચઉરિંદ્રિય-૪ લાખ દેવયોનિ-૪ લાખ નારક યોનિ-૪ લાખ તિર્યચપંચેદ્રિય-૧૪ લાખ મનુષ્યયોનિ-કુલ ૮૪ લાખ યોનિ. જૈનોની સાંજ સવારની પ્રક્રિયા-પ્રતિક્રિયામાં. ૮૪ લાખ જીવાયોનિમાં મારે જીવે જે કોઈ જીવ હજી હોય, હજી જીવે હોય, હજીતાં પ્રત્યે અનુભવો હોય તે સર્વિ હું મન-વચન ક્રયાએ કરી મિચ્છામિ હુકકડં. આ રીતે વિશ્વભરના જીવ પ્રત્યે થઈ ગએલા દોષોની લમાપના કરવામાં આવે છે. અઢાર પાપસ્થાન તેવી જ રીતે. જો અઢાર પાપસ્થાનકર્મો જે કોઈ પાપ ક્રયાનું હોય, સેવકાનું હોય, સેવતાં પ્રાણી અનુભવો હોય તે સર્વિ હું મન-વચન ક્રયાએ કરી મિચ્છામિ હુકકડં. ઠારા અઢાર પાપોના પસ્તાવો થાય છે. પ્રાણીનું

આ પ્રક્રિયા, નવતત્ત્વના જાણુને અવશ્ય આશ્વર્યાનું મન થાય. નવતત્ત્વ એ સારાએ વિશ્વનું ઉત્કૃષ્ટ અસરકારક જ્ઞાન વિજ્ઞાન છે. વિશાળ-વિશદ-તત્ત્વજ્ઞાનની કિલોમીટરી છે. આ સરળતાથી મમજાય તેવું મહાજ્ઞાન માનવીને સ્થિતપ્રજ્ઞ બનાવે છે, મહામાનવ બનાવી પરમર્ષિ બનાવે છે. પરમર્ષિ વિશ્વકૃત્યાણુ ઠરતા કરતા પરમાત્મા બને છે. ૧ છવ. ૨ અછવ. ૩-૪ પુણ્યપાપ. ૫ આશ્રવ. ૬ સંવર, ૭ નિર્જરા, ૮ બધે. ૯ મોક્ષ. આ એક લાઘ્નમાં સમાતા નવતત્ત્વ છે. આત્માને મુક્તિની લાઘ્ન બતાવી દે છે. ભેદ-પ્રલેહ અને એની રચ—પર ઉપરની પ્રક્રિયા ખરેખર સમજવા જેવી છે. એનો અભ્યાસ આનંદજનક અને પ્રતિજોષક છે. જૈન માને આ તારો છેવટ સ્વૂત્રથી પણ જાણી લેવા ભેદ્ય છે.

છવ અનાદિકાલથી અછવ કર્મના પુણ્યલ પરમાણુઓથી ઘેરાયેલ છે. તે રાગદ્વેષના કારણે પુણ્ય-પાપને આશ્વરો આશ્રવતત્ત્વ દ્વારા કર્મનો જથ્થો જમાવે જ જાય છે. સંવરતત્ત્વ જે કર્મો અટકાવનાર છે. તેનો પ્રાયઃ આત્માને ખ્યાલ નથી. અને જુના કર્મોની નિર્જરા નાથ નહિવત્ કરે છે. નવા ધણા ઘેરા વીકળાં કર્મો બાંધેજ જાય છે. આવા અનંત કર્મોના ઢેરના ઢેર જામેલા છે. અતિસૂક્ષ્મ કેમિકલ રાસાયણિક પ્રક્રિયા સમજાવી કેવી રીતે? છતાં એક હજાર દવાઓ ભેગી ઘુંટી, અતિ ઝીણી બનાવી, રાહથી પણ નાની ગોળી બનાવી. કેટલી દવાઓ એમાં? એક હજાર. લાખ ભેગી હોય તો લાખ. એકસોઈના અગ્રભાગ પર ચાત્રીય લાખ સ્પર્દકસની વાળ સાયન્સ પણ કરે છે ને? મહાસમર્થ અતિશય જ્ઞાનીઓ અનંત ઠહે છે તેમાં જોડું શું છે? આત્માના અનંત અનંત

પ્રદેશના દરેક પ્રદેશ પર આ ઢેરના ઢેર. આ બધી વિગત શ્રદ્ધાથી સમજાય છે. તેવી જ રીતે આજનું સાયન્સ પણ કબુલ કરાવે છે.

આમાંથી હ માં તત્ત્વ સુક્ષ્મમાં સ્થાન જમાવ્યે જ છૂટકે તે માટે સંવર નિર્જરા જે તત્ત્વોમાં ધર્મતત્ત્વ વણાઈ જાયે સંવર નવા ઓર્મીની અટકાયત કરે છે. નિર્જરા જીનાનોના કરે છે. જે મળી કર્મરહિત આત્માને બતાવે છે. માટે મહામહોપાધ્યાયજી ફરમાવે છે કે:—

જે જે ભાવે રે નિરુપાધિકપણું, તે તે કહીએ રે ધર્મ સમ્યગ્દષ્ટિ રે ગુણકાણાથકી, જાવ લહીએ શિવશર

નિનોપદિષ્ટ—માર્ગાનુસારી-ધર્મક્રિયાઓથી નિર્જરાને પુણ્યાનુબંધી પુણ્ય બંધાય છે. વિધિ આદરપૂર્વક કરે જોઈએ. આવું પુણ્ય સંસારની સમાધિકારક સામગ્રી પ્રાપ્તિના મહેનતે આપે છે. દાનાદિ ધર્મમાં દોરી પ્રગતિ થાય છે. અને પરંપરાએ સુક્ષ્મનિત્યમાં વારા થાય પાપકર્મ એજ દુઃખાનું મૂળ છે. અને પાપ મુખની આંતરણ કરાવે છે. માટે જગતમાં દુઃખનું મૂળ મુખ છે. ન સારી બનેલા છે.

ભાગી. હજા શ્વેવાની-સ્વચ્છિ યવાની ક્રિયામાં મદદ કરે
'મધર્માસ્તિશાય. દરકેઈ વસ્તુને અવકાશ આપે આકાશ.

પુદ્ગલ-પરમાણુ જડ હયાં ચેતનને દબાવે. ચૌદ રાજ-
કેશમાં દોડાદોડ કરે. જડકર્માનું ભેર કેવું બારે! કાળ એક
મર્થાદા બાંધનાર દ્રવ્ય ગણાય છે. વર્તમાન-ભૂત-ભવિષ્યના
કેટલી એકબાધ. રાત્રિ-દિવસ-ઘડી-પગ વિ. અવાંતર
કેટલો છે.

આત્મા-કર્માથી પીડાનો-પુડાતો અનાદિકાળથી રખડતો
જૈનેશ્વર્યામૃત પાત્રીને બન્ધત્વા હોય તો, કર્મોને પટ્ટી-
બાંધને મારી મન-વચન-કાયાના ચેત્રોને તરછોટી મોક્ષ-
વશ્યામાં મુકાને માટે સ્થાયી બની જાય છે. માટેજ જૈન-
શાસ્ત્રન જયવંતુ વર્તે છે.

(આ બધા પદાર્થો-દ્રવ્યો-નસ્ત્રો વગેરેનું) જ્ઞાન શા માટે?
આત્માના બાન માટે. સ્વભાવને ભૂલી પરભાવમાં આત્મા
ગુસ્તાન બન્ધે છે. પુદ્ગલ બાવ-જડનું આકર્ષણ-મુખદુઃખની
લાગણી બધું એક છે. દેહને ચેતનાનો બને ચેતેજ તે છે
એમ માની લીધું દાહા ગણાતા મોટા બાગના માનવીએ
પશુ દેહના મુખ દુઃખને ચેતનાનાં માની લીધા. તેમાં જ
ચેલો-ગાંદો અને પરવશ બની ગયો. પછી તો દેહને સાચવ-
નારા ખ્યારા. એને ન ગમતા પારકા. પછી તો પારકા ખ્યારા
બની જાય. ખ્યારા પારકા બની જાય. સ્વાર્થની માત્રા વધતી
જાય. મત્કાર્ય અકાર્ય લાગે. આથી ચારી સત્તાહ ન ગમે.
સ્વાર્થની આત્મધાનક વાતોના વિમાનમાં ઉડવું ગમે. પછી
તો પૈએ મારો પરમેશ્વર. સ્વાર્થ આટિ આવે તેને ઉઠાવી
દેવામાં પણ નાંધે નહિ. પોતાને પણ મોત એક દિવસ

જ્ઞાન થલું ઉડું છે. તેટલું જ અતિ વિશાળ ઉદારતાથી
બરેડું છે. સર્વજ્ઞો પ્રત્યે કરુણાલાવ અમાપ છે. માટે જ
'જનં જયતિ શાસનમ્'

કુદરતનું ગણિત.

જૈનશાસ્ત્રન-એક વાટા નથી. દુઝંડી દિવિનું વિધાન નથી.
મહામાં કે આયેશમાં સ્થાપિત કોઈ મત નથી. નીર્ધારે પલુ
ભવજમલુ કરી ચૂક્યા છે. સાધનાની ઉચ્ચ ભૂમિકામાં રહ્યા
છે. ધાર-જ્ઞાન-તપને આચર્યા છે. પછી જ વિશ્વવંદ્ય તીર્થંકર
દેવ બન્યા છે. આ વ્યક્તિ તે દેવ એમ નહિ. આવા યુલુવાળા
હોય તે દેવ. આ છે ખુદશી નિષ્પક્ષપાતતા અને મહાન
ઉદારતા જૈનશાસ્ત્રની. ભગવંત મહાવીરદેવે ખૂદે-જાહેર
કયું. હું પણ નરકે જઈ આવ્યો બે દેશ, સમ્યક્ત્વ પામીને
વશ્યા પછી. જાહેરાત પણ જાહેર સમવસરજીમાં-અતિ દિવ્ય
બ્યાખ્યાન મહામંડપમાં-શી નિર્વંપના ! શી નિરભિમાનતા !

દાણનું ગતિમાન ચક્ર

(સાયકલ એકે ટાઈમ)

ઉત્સર્પિણી-અવસર્પિણીની એક દોડની સાયકલના બે
પૈડા છે. આ વાત પહેલા કરી જ છે. હવે એના આરા દેટણા
છે ? મું એનાં નામ છે ? એ બેટએ. આ બે મગીને એક કાગ-
ચક્ર થાય છે. ઉત્સર્પિણી-ચક્રતો કાગ. દુઃખમ્, દુઃખમ્.
દુઃખમ્. દુઃખમ્-મુખમ્, મુખમ્-દુઃખમ્. મુખમ્ અને
મુખમ્-મુખમ્. અવસર્પિણી-દેતરતો કાગ. એના પણ ૪

પ્રકાશને આપનાર છે. આ બધી વાતો આ રેડીયમ યુગમાં તદ્દન સુક્તિગમ્ય છે. માટે જ ઉગ્ર અધ્યયનને છે.

આવા અનંતા કાગચકોની ભીંમમાં આત્મા પિસાતો, રોગાતો ચાલ્યો આવે છે. છતાં ૮૪ ના ચક્કરમાંથી ઉદાર થયો નથી. એ જ્ઞાનજ્ઞાન આ કાગચકના જ્ઞાનમાંથી સૂઝવી જોઈએ ને ? કોઈપણ વસ્તુ-પદાર્થના જ્ઞાન પાછળ ધ્યેય છે. હેતુ અને આદર્શ છે. જ્ઞાનજ તેનું નામ. જેનાથી રાગ દેવ અને મોહનો અધિકાર આત્મા પરથી દૂર થાય. પોતાનામાં રહેલા અનંતજ્ઞાન-અનંત સુખશક્તિનું જ્ઞાન થાય. તે પ્રગટ કરવાના માર્ગે પ્રયાણ શરૂ થાય. એ છે જ્ઞાનની મહત્તા. નહિ તો પછી જહા હરો ચંદ્રણભારવાહો, મારસ્સ માગી નહુ ચંદ્રણ-સ્સ । એવં તુ નાળી ચરણેણ હીણો, નાણસ્સ માગી ન હુ મુગ્ગહણ ।

ગર્ભ અંકનના લાકડા પહેતો હોય. પણ મુગ્ધ કે અંકનનો અધિકારી નથી જ. માત્ર બોલતો. જ્ઞાન છે પણ ચારિત્ર-હીન છે. જ્ઞાની બધે લોકોમાં કહેવાય. સદ્ગતિ એની નથી.

માટે જ-શુભચિત્તાર, નવતત્ત્વ, છ પદાર્થો, કાગચક, કાગની ગતિ-વિ-વિ-જ્ઞાનનો હેતુ, તે તે પદાર્થોને બળી, મંત્રારાથી અત્રાસ્તા અને બચંકરતા સમજવાનો છે. સુક્તિના મુદ્દ હેતુથી ધર્મ આગ્રાધવાનો છે. જ્ઞાન આ રીતે તારે. નહિ તો એજ જ્ઞાન દુષવાનું કારણ બને.

વિશ્વ-ભૌતિક-વ્યવસ્થા.

(ચૌદ રાજકોક)

આજનું દેખાતું વિશ્વ-સુરૂપ, અમેરિકા, એશિયા. વિ. ૬ પાંદડું બનેલું છે. પરંપરા વિશ્વમાં તો આવા અનેકાનેક અનિચિત્તા મહાપ્રદેશો છે. જૈન શાસ્ત્રો એનું દૃષ્ટાંત ૨૫૫૮

સરળ રીતે સમજાય તેવું ચિત્ર ખડું કરે છે. કારણ કે સર્વજ્ઞ વાણીમાંથી પ્રતિપાદન થયેલ છે. નિઃસ્વાર્થ ઉપકાર-બુદ્ધિમાંથી સ્વરૂપ પ્રકાશિત થયેલ છે. એની ક્રમબદ્ધ વિચારણા સમજાવવા માટે સરળ થઈ પડશે.

સારોએ લોક-વિશ્વ-ચૌદરાજ પ્રમાણ છે. કાળમાં જેમ ‘પૂર્વ’ ગણતરીનું મોટું નિયમ ધોરણ-સ્ટાન્ડર્ડ-છે. તેમ વિશ્વમોજણીમાં—‘રાજ’ એક વિશાળ-નિયત-સ્ટાન્ડર્ડ ધોરણ છે. વિશ્વનો એક આકાર છે. એક પુરૂષ પોતાના બન્ને પગ પહોળા કરીને ઉભો છે. બન્ને હાથના પંજ બન્ને કુક્ષી-કુંખ ઉપર મૂક્યા છે. આ રીતની આકૃતિને લોક-પુરૂષ કહેવાય છે.

સાત નરકાદિનાં સ્થાન.

છેક મીચની ભૂમિથી ૬ રાજલોકમાં ૭ થી ૨ નરક ભૂમિઓ છે. ૭ મા રાજલોકમાં ૧લી નરક છે-ભવતપતિ. અંતર-વાયુઅંતર-ગ્રાણી પાતાળવાસી દેવો-દેવતા આજ વિભાગમાં છે. મનુષ્યો અને તિર્યચ્ચા પણ તેમાં જ. જ્યોતિર્ગી દેવો, સૂર્યચંદ્રાદિ પણ સાતમા રાજમાં જ.

(૯૩)

સાત નરકનું વર્ણન.

૧ (નરક) પૃથ્વીના નામ તેના ગુણ સાત નરકના નામ
રત્નપ્રભા. રત્નો વધારે પ્રકાશ હોય ને? ધમ્મા
ચક્રપ્રભા. કંકર વધારે પ્રકાશ થતો જાય વથા
વાલુકાપ્રભા. રેતી વધારે " ગૌલા
પંકપ્રભા. કાઠવ વધારે " અંજના
ધૂમપ્રભા. ધૂમાડો વધારે " વિષ્ણુ
તમાપ્રભા. અંધકાર વિશેષ. " મયા
તમાતમાપ્રભા. ગાઠ અંધકાર " માધવતી

આ નારકોમાં ૧ થી ૩ માં પરમાધામીકૃત-શ્રેષ્ઠકૃત-
રક્ષણકૃત વેદનાઓનો પાર નથી. ૪ થી ૭ માં પરમાધામીકૃત
હતા નથી. ઓછામાં ઓછું આયુષ્ય ૬૪ લક્ષર વર્ષનું.
ધારેમાં વધારે ૩૩ સામરોપમ. આ વેદનાનો નમૂનો.
રાંના જગતા અગ્નિમાંથી લાવી (જો કે તે અચક્ર્ય છે. આ તો
જાત કદવના) અદ્વિંધા લોખંડ ગાગવાની ભૂમિમાં નાખે
|| જો જીવને કંકર પડે. તે જ પ્રમાણે શીત વેદના સમજાવી.
તત્કાલ કે આ વેદનાઓનું શબ્દિક વર્ણન અચક્ર્ય છે.

જવનપાત દેવો.

પહેલી રત્નપ્રભા પૃથ્વીની બહાર એક લાખ એંધી
લક્ષર યોજન. ઉપર નીચેના એક એક લક્ષર છંદ્રી દો-ત્રાકીના
યોજનમાં તેર પ્રતર, તેના બાર અંતરા. તેમાં ઘર જેવા
ભવનમાં, માંડવા જેવા આવાસોમાં જવનપત્તિ રહે છે.
રૂપાગ્રા, રમતીયાગ, શોખીન હોરાધો 'કુમાર' કહેવાય છે.
તેમના ૬૪ પ્રકાર છે. અમુર, નાગ, મુષ્ક, વિષ્ણુ, અગ્નિ,
દોષ, દાદિ, દિગ્ધિ, પવન અને અપકુમાર.

વ્યંતર—વાનવ્યંતર.

ઉપરના છોડેલા હજાર યોજનમાંથી નીચે ઉપરના સો સો યોજન જતાં ૮૦૦ માં વ્યંતરો રહે છે. તેજ પ્રમાણે ઉપરના છોડેલા સો યોજનમાં નીચે ઉપરના ૧૦-૧૦ જતાં ૮૦-માં વાણવ્યંતર રહે છે.

વ્યંતરોનાં નામ.	વાનવ્યંતરોના નામ
૧ પિશાચ	અણુપત્તી
૨ ભૂત.	પણુપત્તી
૩ ચક્ષુ	શ્લેષિવાદી
૪ રાક્ષસ	ભૂતવાદી
૫ કિન્નર	કંઠિત
૬ કિંપુરુષ	મહાકંઠિત
૭ મહોરગ	કોહકંઠ
૮ ગંધર્વ	પતંગ

આ ગિચારા પણ કેટલાક પાતાની કુટેવાને લઈને ભટકતા બને છે. મંત્રાદિથી યા પ્રગળ પુણ્યને વશ બની મનુષ્યોની નોકર જેમ એવા કરે છે. કર્મ તારી ગતિ ન્યાદે છે! આમાં પણ જોશમાં જોશું આયુષ્ય દશ હજાર વર્ષકે મૌલ્ય છે. છેક ઉપરના સર્વાર્થશિખ્ય અનુસરવાશીનું ૩૩ સામરોપન મૌલ્ય છે.

(૬૫)

જ્યોતિષક દેવો.

નીચે ઉપર મનુષ્યો અને તિથિઓ રહે છે. ઉપરના ૭૬૦ યોગન પછી ૧૧૦ યોગનમાં જ્યોતિષક દેવોનાં વિમાનો છે. ચક્રઆનમાં 'તારા' નાં વિમાનો. ૧૦ યોગન પછી 'સૂર્ય' નાં વિમાન. પછી ૮૦ યોગન ઉપર 'ચંદ્ર'નાં વિમાન. પછી ૪ યોગન છોડી નક્ષત્રોનાં વિમાન. તે પછી ૧૬ યોગન છોડી મહોનાં વિમાનો છે. આ બધા 'ચર જ્યોતિષક' છે. અદીતીપત્ની ઉપર આવેલા છે-મેઢપર્વતની આગુમાયુ ફરતા રહે છે. અદીતીપત્ની બહારના રિથર રહે છે. પાંચ ચર અને પાંચ રિથર એમ જ્યોતિષક ૧૦ ગણ્યા છે.

ઠેમાનિક દેવો.

અદિતી થોડે ઉચ્ચ ઉપલોક ચક્ર થાય છે. દક્ષિણ દિશમાં સૌપર્મ દેવલોક, ઉત્તરમાં ઈયાન, ઉપર મનુકુમાર. મહેન્દ્ર દક્ષિણ અને ઉત્તરમાં. ૩-૪ ની ઉપર વચમાં ૫ મો પ્રમલોક. તેના ઉપર ૬ મો લાનક. તે ઉપર સાગમો મહાગુફ. તે ઉપર ૮ મો મહામાર. પાછો ૬ મો આનન દક્ષિણમાં. ૧૦ મો પ્રાણ ઉત્તરમાં. ઉપર ૧૧ મો આરણ દક્ષિણમાં. ૧૨ મો અમ્યુન ઉત્તરમાં.

પત્રીના ૬ શ્રેણી લોકપુરુષની ધીવા-ઢાકને રવાને. ૩ ઉપર ૩ ઉપર ૩ એ પ્રમાણે છે. નવનાં નામ ૧ મુદર્યન, ૨ મુપ્રનિગધ, ૩ મનોરમ, ૪ સ્વતોભદ્ર, ૫ મુવિશાક, ૬ મુમનસ, ૭ મોમનસ, ૮ પ્રિવંદર અને ૬ નરિર.

પછી એક સમસ્તપાત્રીએ પાંચ અનુત્તર વિમાનો છે. ૧ વિજય, ૨ વિજયંત, ૩ વ્યંત, ૪ અપરજિત, ૫ મર્વાયં-નિષ. મર્વાયંનિષ વિમાનના દેવો દિશમાં એકાગ્રાદી દેવ

છે. મનુષ્યજન્મ પામી તે જ લવમાં અવશ્ય મુક્તિએ પધારવાના.

ત્રૈવેયક અને અનુત્તર દેવો કહ્યાતીત છે. તીર્થંકરદેવોના કહ્યાણુક આદિમાં જવાનો તેમનો આચાર નથી. બધા અહુમિન્દ્ર હોય છે. રાજા દેવ, નોકર દેવ એવી વ્યવસ્થા આ બે કહ્યાતીતમાં છે નહિ. જ્યારે બીજા દેવલોકમાં આ બધી વ્યવસ્થા છે, માટે તે બધા કહ્યોપપન્ન કહેવાય છે.

૬૪ ઇંદ્રોની ગણતરી.

લવનપતિના $૧૦ \times ૨ = ૨૦$, વ્યંતર-વાનવ્યંતર $૧૬ \times ૨ = ૩૨$, જ્યોતિષકના સૂર્ય અને-ચંદ્ર-૨. વૈમાનિક ૮ સુધીના ૮. નવદશ-૧. અગીયાર-બાર-૧ = ૬૪ ઇંદ્રો. ભગવંતોનાં પાંચેય કહ્યાણુકમાં પ્રાયઃ હાજર રહે-મહામહોત્સવ કરે. આત્મા આનંદે.

લોકાંતિક દેવો.

પાંચમા દેવલોકના આ દેવો પ્રભુશ્રી અરિહંતના હીસા અવસરને જાણાવનારા પ્રાયઃ એકાવતારી હોય છે. સારસ્વત આદિત્ય-વરુણ-વરુણ-ગર્ભોત્પત્તિ-અવ્યાબાધ-મરુત-આરિષ્ટ-એમ નવ. પુણ્યનો આ પણ એક ઉત્તમ પ્રકાર છે ને?

૧૦ તિર્થંગ્રન્થલક દેવો.

તીર્થંકર ભગવાનના ગૃહવાસમાં-ઇંદ્રના આજ્ઞાકાંક્ષી કૃમેરના નાથ નીચે અન્ન-પાણી, વસ્ત્ર, ધન વિ. થી ભક્તિ કરનારા છે. તે વ્યંતર નિકાયના છે.

તિરંગાદિત્ય

મરી દેવલોકમાં જ જાય છે. એમના રૂપનું, સ્વભાવનું અને મુખ્ય ગુણ સરળતાદિનું વિસ્તૃત વર્ણન શાસ્ત્રોમાં આપેલ છે. જે વાંચતા એમ લાગે કે દેવ જેવા પ્રાયઃ મુખી છે. આયુષ્ય પણ લાંબુ હોય છે. પ્રાયઃ રોગાદિની પીડા નથી. ત્યાંના પશુ-પક્ષીનો લય માનવને નહિ. માનવનો લય પશુ-પક્ષીને નહિ. કેવી સરસ માનવતા !

જંબુદ્વીપમાં હીમવંત-હરિવર્ષ-હિરણ્યવંત-રમ્યક-દેવ-કુરુ-ઉત્તરકુરુ. એમ ૬-(છ) અકર્મભૂમિ છે+૧૨ ધાતકીમાં+૧૨ અર્ધપુષ્કરમાં=૩૦ અકર્મભૂમિ સમજવી.

૧૫ કર્મભૂમિમાં, ૩૦ અકર્મભૂમિમાં, ૫૬ અંતુર્દ્વીપ લગણ સમુદ્રમાં=૧૦૧. એમ સ્થળ પરત્વે-૧૦૧ ભેદ મનુષ્યના થાય. (૧૦૧×૨-સંમૂર્ચિર્મ અને ગર્ભજ અપર્યાત, તેમાં ગર્ભજ અપર્યાત ૧૦૧ ઉમેરતાં ૩૦૩ ભેદ થાય.)

સંમૂર્ચિર્મ મનુષ્યો

આ એક ચર્મચક્રને અદૃશ્ય વાત છે. અતિશય જ્ઞાનીઓ મંત્રથી જોઈ જાણી શકે છે. ગર્ભજ મનુષ્યોના-વિષ્ટા-મૂલ ભાષા-નાયિકાનો મેલ-વમન-પડ-લોહી-મૈથુન=વીર્ય-પિત્ત-સ્ત્રેષ્ઠ-વીર્યના મુકા પુરુષો (બાંજાય તો) નગરની ખાળા મૂલ ક્ષેત્ર પર આદિ સ્થાનો જે જે અશુચિના હોય તેમાં આ સંમૂર્ચિર્મ મનુષ્યો પેદા થાય છે. આર દંદ્રિયો મુખીના કોઈ નિર્વિચિત્ર સંમૂર્ચિર્મ હોય છે, પચેન્દ્રિય નિર્વિચિત્રમાં કોઈક સંમૂર્ચિર્મ અને ગર્ભજ હોય છે. આમાંનામાં વચનના પ્રમાણ મુજબ એકએક પાંચાવાળા ઉપર જેવા જેવા વિચાર મોંઢે છે. દેવોવાર પાંચા નુટના મરી જાય છે. આ સંમૂર્ચિર્મ મનુષ્યો નમજવા.

૧૭૦ શ્રી તીર્થંકર ભગવંતો.

એવી પણ એક ઉત્કૃષ્ટ પરિસ્થિતિ સર્જાય છે. જ્યારે
જિનેશ્વર ભગવંતો એકી સાથે વિશ્વને પાવન કરતા હોય
છે. ૫ મહાવિદેહની $૫ \times ૩૨ = ૧૬૦$ વિજયો, ૫ ભરત, ૫
ઐરવત = ૧૭૦ સ્થળોમાં કૃપાસિન્ધુ ભગવંતોના દર્શન પ્રાપ્ત
થઈ શકે. ૬ કોડ કેવળજ્ઞાની જીવનમુક્ત મહાત્માઓ. ૬ હજાર
કોડ સંયમધર સમતાસાગર મહાત્માઓ. સર્વને વંદના.

તે તે ભૂમિની વિશાળકાય લંગાઈ-પહોળાઈ અને તે
પ્રમાણેનું વસ્તી પ્રમાણ. આ બધું વિચારતા કોઈ સંજ્ઞા
આશ્ચર્ય પમાડે તેમ નથી. આ બધું રાગ-દ્રોષ-મોહથી તરફ
પર સર્વજ્ઞકથિત છે. તે તે કાળના જીવોની સરળતા
અને વિવેક સંયમસન્મુખ બનાવે એ સ્વાભાવિક છે
આજના મહાભયંકર વિપર્યાસ અને વિલાસના યુગમાં પા
સુખી-રૂપગુણસંપન્ન કાંડેવાતા એજ્યુકેશનયુક્ત યુવક-યુવતિએ
સંયમના કડીન પંથને સંજ્ઞાબદ્ધ ક્યાં નથી સ્વીકારતા

સિદ્ધશીલા

૪૫ લાખ યોગ્ય પ્રમાણ અઢીઠીપની સમમૂલિકાએ
સિદ્ધશીલા-ઉત્તરવળ સ્ફટિકરત્ન જેવી દેવીધ્યમાન છે. વગર
ભરી પહોળાઈ અને છેડે માંખીની પાંખ જેવી છે. તેના
એક યોગ્ય ઉચ્ચ ઉપર સમશ્રેણિએ આસાકને આઠદીને અને
નિર્મળની શ્રેણિ સંવેદી છે.

આ અનાદિકાલીન વસ્તુઓ છે. વિશ્વનો કોઈ ક
નર્મલ માટે વિશ્વ આંખ સામે નો દેખાય નહિ. આ નર્મ
કેવળ જનનાત્મક સમયજનને પ્રગટાસ દેખાય. બાકી
જનના આંખ સામે દેખાય કદી કદીને નહિ ન

ખાઉં-ડી ફરવાથી આખી જોડ કહેવા હોતો અલગ વાત. મુખ્ય મથકોની મુલાકાતથી એમ કહેવાય તો તે પણ જુદી વાત.

જ્યારે સર્વજ્ઞ-સર્વદર્શી-કથિત સિદ્ધ પદાર્થોમાં આજે શબ્દપંડિતોને શંકા હો છે. જે શુક-ચંદ્રના પ્રદેશ-ચોધમા તે પ્રદેશના વિશિષ્ટ જ્ઞાનિકો અને મંત્રાઓ શંકા ધરાવે છે. તે માનવા શબ્દપંડિતો તૈયાર. માત્ર સર્વજ્ઞકથિતમાં જ નહીં અને અશ્રદ્ધા.

અરે મોહનીયના મહામિથ્યાત્વથી પીડાતા તે આત્માઓ 'સર્વજ્ઞ'ની સર્વજ્ઞતા જ માનવા તૈયાર નથી. હૂબહૂ વિશ્વ-વ્યવસ્થાનું સુક્ષ્મગમ્ય ચિત્ર ખડું કરનાર સર્વજ્ઞ નહિ. આ પણ એક મહા અજ્ઞાનની પરાક્રાંત છે ને' સદ્ગુણિ ભગે તો સાહે! પણ મંજવ નથી.

યુગલીઆ

આ વિશ્વવ્યવસ્થાની તદ્દન સ્વલ સામાન્ય રૂપરેખા છે. બાકી-તો વિભાગ-પેદા વિભાગ-આતરપ્રદેશો-પર્વતોની વિગત વિશાળ છે. આ બધાના માન-ભંજન-પહોળાઈ-ઉંડાઈ-ઉંચાઈ વિગેરેના સ્પષ્ટ વર્ણનો ધ્રુવાને વધારી દે તેમ છે.

૫૬ અંતર્દર્શિના મનુષ્યો લવણસમુદ્રમાં કદી આખ્યા તે યુગલીઆ દોષ છે. તેઓને એકાંતરે આકારની કલ્પના માય છે. ૭૬ દિવસ સંતાનનું પાત્રન કરે છે. શરીરની ઉંચાઈ ૮૦૦ ધનુષ (એક કરેલું માપ) પ્રમાણ હોય છે. આયુષ્ય ૫૨૫૦૫૨૫૦ અમંજ્યાતમે બાગ દોષ છે. એમના ૩૫-લાવણ્ય અને મુકોમગનાના વર્ણન છે. તેવી જ રીતે મરગના, તદ્દન આછા કપાય. પરિચ્છેદ સંજ્ઞા પણ એકી-વિ. આંતરગુણ-

વર્ણન પણ છે જ-માતૃપિતાના મૃત્યુ બાદ પતિ-પત્ની
વ્યવહાર રહે છે. મૃત્યુ બાદ દેવલોક નિશ્ચિત હોય છે.

અહ-નક્ષત્રાદિ

એક ચંદ્ર એક સૂર્ય હોય ત્યાં ૮૮ અહ, ૨૮ નક્ષ
૬૬૬૭૫ કોડાકોડ તારા હોય છે અહોના વિમાનોમાં પહે
બુધનું-પછી અનુક્રમે શુક્ર-બૃહસ્પતિ (શુરુ) મંગળ અ
શનિશ્વરના વિમાનો ઉપરાઉપરી છે.

કિલ્ખિપિક દેવો.

તે તે દેવલોકમાં તે ચંડાલતુલ્ય ગણાય છે. ચોતા
સ્થિત મર્યાદાથી બહારના તે તે પ્રદેશોમાં તેમના પ્રવે
નથી હોતો. કર્માનુસારની તે પરિસ્થિતિમાં જ તેમણે રહે
પડે છે. મર્યાદાભંગની વૃત્તિ પ્રાયઃ જન્મતી નથી. જ
તો ઇંદ્રાદિની આજ્ઞા પામે તે ટકી શકતી નથી. કર્મસત્તા
ખ્યાતા આત્માઓ પાપ-પુણ્યને ભૂલવામાં તો માર જ બ
ને? પાપ પુણ્યના તત્વને આંખ સામે રાખે, મળેલ પા
સ્થિતિને પોતાના કર્મકળ તરીકે સમજે, સંતોષમય સ
વૃત્તિથી રહે તેના જ બાવી ઉખાર પણ શક્ય ને? ના
દેવો, રક્ષક દેવો ત્યાં પણ છે જ.

લોકચત્તિ.

બધી મુખપ્રદ વાતો ભારતની બધી પ્રબલે ? સિવાય
ગર્યામાંથી નિઃસ્પૃહ મહાત્માઓ !

પૈસા પાછળની પાગલતા.

સંસાર વ્યવહાર ચલાવવામાં પૈસાની જરૂર તો પડે જ ?
પણ તે મળે તો ભાખ્યાનુસાર જ ને ? કોઈને ઓછી કોઈને
વધુ મહેનતથી. કોઈને વગર મહેનતે અને જરાય ચિંતા
વિના પણ. ઘાંઠીને ચમચે દૂધ પીતો, ચાંદીને ઘુઘરે રમતો
મોટો થાય. પુણ્યે આપી અનર્ગલ સંપત્તિનો સ્વામી બની
બધ. મુશીક હોય સ્વ-માર્ગે મર્થ. દુઃશીક હોય દુઃખના
કુંઘર પોતા માટે ખડા કરે. તે લક્ષ્મી દ્વારા જ અનેક
અનાચારો અને પાપપ્રવૃત્તિ પાછળ પાગલ બનીને.

પૈસા ખાતર જાન જૂલનારા પાપુ છે જ. કુલની કોઈ
કિંમત નહિ. આગર વટાવી ખાવામાં હોશીયારી માને. બધું
કર પાપ કરવામાં જરાએ અરેરાટી નહિ. પહેલાના કાળમાં
પણ આવા હતા પણ.....પણ આજે તો તે વર્ગ વધી ગયો.
અને તે વર્ગની પાછળ તાકાત અને પુણ્ય ઓછા વાળો
પણ પાગલ બનવા લાગ્યો. પુણ્ય ચારી આપે નહિ. ખોટા
ઉધામા છુટે નહિ. કાર્યાનિદિ થાય નહિ. પાપ પડે પડે જ
પડે રાતદિવસ ચિંતા કોરી ખાય. શરીર ધમારે પડે. મન
નબળું બને. વિચારોનું ધમત્રાણ મચે. કોપાદિ સ્વાર ઘર્ષ
બધ. આરોગ્ય કચળી બધ. ટી. બી. અસ્થમા લકડો હાર્ટના
રોગો હાજર થાય. ધર્મરૂપ ઓવધ છે નહિ કે જેથી શાંતિ
મળે વૈદ્યકીય-લોકટરી ઉપચારો કરવા પૈસો નથી. હોય તો
પણ કારગત નીવડતા નથી. અપમૃત્યુ એનો અંતમ. આ
છે નરી પૈસા પાછળની પાગલતા, આજની મુઠરેલી દુનિ-
યાની. એનો પ્રાસ-ચેપ લાગ્યો છે ભારતવર્ષની આર્યપ્રજાને

પણ. ઘસડાતી જાય છે અનાર્યતા તરફ. સંસ્કાર ભૂમિ સાફ.
કુટેવોનો પાર નહિ. પાપનો ડર નહિ, પુણ્ય પાસે છે નહિ.
શિખામણ સારી જાયે નહિ. અરે સાંભળવાની જ તૈયારી
નહિ. સંતો પણ શું કરે ? હૈયું તો દ્રવે-કરુણા તો ભારેભાર
ભરી હોય. પંણ સાંભળે, સમજે અને હૈયે ધરે તેને માટે ને ?

કૃત્રિમ આરોપ.

આ પાગલતા જન્મી કેમ ? સૌને સારા અને મોટા
હેળાવાનું મન થયું માટે. સૌને કાર જોઈએ. બધાને બંગલો
જોઈએ. પાસે પાંચસો નહિ, પચીસ હજારનો ફ્લેટ લેવો. પાંચ
હજાર નહિ, પચાસ હજારની પેટી માંડવી. પાંચ લાખનો
પથારો કરવો. માંડ જમે. હશે-રહેશે તો આપશું. નહિ તો
જશે એના બાપનું. આપણા ઘી-કેળા સાચા. દૂધ ચોખામાં
ખામી નહિ. દેવાળું કુંકવામાં દુઃખ નહિ. ફર્નિચર અપડ
કેટ. શાળગાર આકર્ષક. પાર્ટીના પાંચ પુરો. વટ પટે ને ?
ફીર્નિના કેટ થશે ત્યારે થશે. આડુંઅવળું કયાં બિના માટે
તાર થવાય ? અમકમાં આંજ્યા બિના વગ વધે ? બસ ધારે
ભાય. દોડયે જાય. આ જીવાળમાં જરૂરિયાતના પાર નહિ.
૧૫૦-૧૫૫નાં ખર્ચો સવાળેલા. વળસોવાળાનાં સાદી ચારસો.
સાંચકરવન ક્યાંક આવે જ ને ? દાવા થાય. કેટલું હજારાય.
કેમનાના થાય. બહેન આવે શું સ્વપ્ન જવાના છે ? પાર્ટીયું
ફેરવે નાં જવાનાં.

આત્મા અને દેહ.

દેહની બપડમાં ભયંકરતા જ નથી. દેહને જ સર્વસ્વ માન્યો. એની જ માવજત-એનું જ સર્વાંગી યોગ્ય. આત્માનું એમાં મધું ચોપણ. આત્મા ખૂણાઈ જ નથી ને ? આત્મા ભૂતાય પછી તો તાદ-પિય-મોદ, કીન્ક-લીલાઈટ-બીબેરી, કાળું-તૂટ્યા પૂતું પિય. દેવું કરો પણ ઉજાગા રહો. આ ભય મીઠા તો પરભય કોણે દીકા ?

ભય. આપી ભય છેલ્લે પાટલે. પરમેશ્વર છે જ ક્યાં ? અને ધર્મ તો ધર્મોય. સાધુ ગાળાનાએએ ક્રમું કરેલું. મધાં પછી 'ભો' શો ? હાજરની વાત કરો. વાવદાનો મોઢો નહિ. પ્રત્યક્ષનો પણ ટોયો. આવના ભવની વાત વાપડી. પુણ્ય પાપની વાતો ઉપભવી કાઢેલી. પંચગૃહમાંથી દેહ જન્મ્યો. દેહ વિશ્વ એટલે ભૂં ખણાય.

મરીન નવંતર કેમ ? મારો માલો કેમ ? મૂર્ખ અને પશિન શા મારો ? રાજ અને રક શામી ? એક પ્રધાન બને તો એક અપરાધી. એક માલોય એક નોકર. એક જગ એક પદાધારો. ઉત્તર છે નહિ. નમાધાન છે નહિ. છપાં કોયે મુખાજીવણની ખાતો. ભાઈ આ તો ભયા દેશીમા છે. મુખદેહી સ્વાનામાં પણ ? ધનકુળેર અભિરક્ષામાં પણ. મું ભાડે ? એ તો કોય. એવી વાતો ન કરો. માથું ન ભગાડો. આતંકથી છુપા દો.

આતંક છે નહિ. માથું ભગડેલું જ છે. ભવિષ્યમાં માથું જ મગરો કેમ ? આંખનો અજણો દુષ્કોત. અંધ નહિ-તંબો દુષ્કોત એવી જ અજાનરમાં પ્રાયઃ નહિ. પણ આત્મા અને પરલોક માનવો નથી. જ માનવો દેહ અર્થે માનવો પેામાં પેા અર્થે છે. અર્થમાં અર્થો કે અર્થોમાં અર્થો.

આયુષ્ય પૂર્ણ થએ ગમે ત્યાં હોય એમનું ચયવન થઈ જાય છે. શરીરના પુદ્ગલો વિખરાઈ જાય છે. જે મનુષ્ય યા તિર્થચગતિમાં જવાનું કર્મ બાંધ્યું હોય ત્યાં પહોંચી જાય છે.

મોટા લાગના દેવો આનંદ-પ્રમોદ-સંગીત અને દેવી-ઓના સહવાસમાં મસ્ત હોય છે. સમ્યગ્દષ્ટિ દેવોને લોગોપ-લોગમાં રતિ નથી હોતી. લલે લોગોપલોગ કરતા હોય. જિનેશ્વરદેવોના કલ્યાણકોમાં આનંદ આવે છે. તીર્થંકરદેવ યા કેવળીની દેશના સાંભળવા તત્પર રહે છે. સતી સ્ત્રીઓ યા ધર્મી તપસ્વી આત્માઓને સહાય કરવામાં ઉત્સાહી બને છે. મિત્ર વર્ગ સાથે પણ સંસારની વિચિત્રતા અને અસાર-તાની વાતો ચાલતી હોય છે.

ત્યાં સ્ત્રી આદિના અપહરણની વિક્રિયા કેટલીક દેશ થાય છે. પાત્ર તેની સ્ત્રી પાત્ર બાદુ સખત હોય છે. અવધિજ્ઞાનાદિ હાવાથી પોતપોતાની લીમીટ પ્રમાણે અમુક પ્રદેશ મુખી સ્ત્રી જાણી શકે છે અતિ પ્રેમ હોય તો કોઈ સંબંધીને મળવા પાત્ર આ દુનિયામાં આવે છે. અતિ દેવને કારણે દુઃખાદિ પાત્ર આવે છે. દુઃખમાં એક વિશિષ્ટ શક્તિ ધરાવતો વર્ગ છે. આયુષ્ય લાંબુ અને કાયા અગુચિ રહિત હોય છે. પાત્ર મનુષ્ય નહીં. આગામી જન્મમાં કર્મના ફલ ભોગવવાનું. કેટલાક નોકર દેવોને માલિકની કચ્છા થાય ત્યાં તેને પાત્ર નોકર સિંહ-ધોળાદિ જાનવું પડે છે. કર્મની કડીના પાત્ર નોકર છે.

ખામરમુક (બોરીગાર્ડઝ)-લોકપાત્ર (દિશા પરત્વે), અનોક (પાલદગ), પ્રકીર્ણ (પ્રચલન જેવા), આભિયોગિક (નોકર સ્થાનીય), દિક્ષિતપિટ (ચંડાજ કેલિના ઢાલદિ વગાડનાર ઠાકી), દંડના દુકમથી મોટા ભાગના દેવો વીર્ધ કરદેવાદિના પ્રયત્નોમાં હાન્ય રહે છે. કેમ આત્માની (સિવાની) બક્ષિયથી, કેમ દુકમથી, કેમ સ્ત્રીના આગ્રહથી, કેમ મિત્રોને સાથ આપવા તો કેમ કુતુહલથી.

દેવોને પ્રાયઃ બાદ્ય હૃદયે મુખમાં જ વિસમવાનુ હોય છે. હાથે કરીને ઇર્ષ્યા અમંતોપથી ઉપાધિઓ ઉભી કરે તો કેલુ સેદી થકે? બાકી તો ખાત્ર કેમ સાંચારિક ઉપાધિ હોતી નથી.

આ બધું જ્ઞાન-સંસારનું મુખ નાશવંત છે. છવન નિશ્ચય નથી. મુખદુઃખ પુણ્યને આધીન છે કર્યા કર્મ દેવોને પણ છોડતા નથી. એ બિચારા પણ-મોટે ભાગે વિષયકપાય પાસે પામર છે. માટે હે આત્મન ચેત ચેત! તારા સ્વ-સ્વ-રૂપને ઓળખ. એ પ્રાપ્ત કરવા માટે ધર્મનું ચરણ સ્વીકાર. ધર્મ જિનેશ્વરદેવની આજ્ઞામાં જ છે. વિ. વિ. સમગ્ર આત્મ સન્મુખ થવા માટે જોગવવાનું છે.

જડ રત્નો સેવામાં હોય છે. સ્ત્રીરત્ન, સેનાપતિ રત્ન-યમ
રત્ન વિ. વિ. આ બધા પુણ્યના પ્રકારો વિગતવાર બહુવા
સમજવા જેવા છે.

૧૨ માંથી ૨ નરકે ગયા છે. વિશ્વ વ્યવસ્થા અને કર્મ-
સત્તાનો એ અટલ નિયમ છે. જે ચક્રવર્તી અવસ્થામાં મરણ
પામે તે નરકે જાય. ૧૦ ચક્રવર્તીઓ છએ ખંડની સાહસીને
છેડે સાધુ બન્યા છે. તેઓ સ્વર્ગે અથવા મોક્ષે ગયા છે.

૭૨ હજાર નગર, ૬૬ કોડ ગામ, ૩૨ હજાર મુગટખંડ
રાજા, ૬૪ હજાર અંતેહરી, નવ મહાનિધિ, ચૌદ રત્નો,
હાથી-ઘોડા-રથ દરેક ૮૪ લાખના અધિપતિ છે. આજ્ઞાતું
કોઈ ઉલ્લંઘન કરી શકતું નથી. આવા સત્તાધારીને પણ
સમજુ ના બને તો નરક જ તૈયાર ! કર્મની નવાવવાની
પશ્ચતિ ગજબની છે !

૯ વાસુદેવો અને પ્રતિ વાસુદેવો.

પ્રભુખંડના સ્વામી પ્રતિવાસુદેવને હુરાવી ચક્રરત્નધારી
વાસુદેવ બને છે. દેવ સાન્નિધ્ય હોય છે. તેમના કાળ
તીર્થ કરથી બીજે નંબરે શારીરિક બળ ધરાવે છે. પણ મર
નિયમા નરકાવાસમાં જ જવાનું. કારણ કે પાછલા ભ
ધર્મની આરધના સારી કરેલી. સાધુપણું સ્વીકારીને
અંતમાં ધર્મનું વેચાણ કરી દે છે. મોઢો થાય છે. ૨
આ ધર્મનું-તપનું આ ફળ મળે એમ. નરકે જનાર :
વર્તી પણ નિયાળું કરીને આવેલ હોય છે. સવાકોડનું
એક ફીણા માટે આપે એના જેવો આ બેલ છે.

૯ બલદેવો.

કરમ કેટિના પુણ્યને લઈને આવનાર. વાસુદેવના મે
બલદેવો અને નાનાનાં વાસુદેવ પરનો દુન્યની પ્રેમ

(મોહનો એક પ્રકાર) પણ અપાર. જગતમાં એવા-એમનો નેતા નહિ. એના હુએ હુખી, મુખે મુખી, રાજ્યભાદી પર વામુદેવ જ હોય અને વામુદેવને દરેક કાર્યમાં બલદેવની મહાહ-મહુચાર વિના એન ન પડે. લક્ષમણ વામુદેવના મૃત્યુને મોટાભાઈ રામ મૃત્યુ માનવા પણ તૈયાર નહિ. જા મામને અંતે દેવથી માડે બચતિ આવી.

પણ બળદેવ સાધક પાકા. સાધુપણ જ લઈ લે અને સર્જે યા મોટો પધારે. આમ ૨૪+૧૨+૧૮+૬ કુશ્વે ૬૩ શલાકાપુરુષો ગણાય છે, જે નિયમા મુદ્દિલએ બાય જ. કોઈ પહેલા તેજ બધમાં તો કોઈ આગામી બવોમાં. કારણ કે સમગ્રજ્ઞ સર્વર્ષી ગએલું. આ બધા મહાસાગ આત્માઓ છે.

વિભાગ ત્રીજો

શ્રી પ્રતિકમણ સૂત્રો.

આ પવિત્ર મંત્રમય સૂત્રો ગંભીરાર્થથી બરેલા છે. તારતમ્ય બહુ ઉચ્ચકોટિનું છે. રહસ્ય આત્મસાત્ત ધર્માંધ મુદ્દિનો માર્ગ મુલો થાય છે.

૧ નમો અરિહંતાણું-નમસ્કાર મદ્રામંત્ર ચૈત્રપૂર્વનો સાર. અરિહંત-સિદ્ધ-આચાર્ય-ઉપાધ્યાય અને સાધુ પંચ-પરમેષી. એમને નમસ્કાર. સર્વપાપનો નાશ કરનાર. વિશ્વનું મોર્ગ-૧૧૮ મંગલ.

૨ પંચિન્દ્રિય-શ્રી આચાર્ય તીર્થંકરદેવના પ્રતિનિધિ
શાસનના સુકાની. એમના મુખ્ય ૩૬ ગુણનું વર્ણન. ૫ ઈન્દ્રિય
પર કાબુ. ૬ બ્રહ્મચર્યની વાડથી રક્ષિત. ૪ કપાયથી મુક્ત.
૫ મહાવ્રતનું પાલન. ૫ આચારમાં સમર્થ. ૫ સમિતિ-
૩ ગુપ્તિથી રક્ષાયેલ. એ છત્રીસ ગુણયુક્ત આચાર્ય ગુરુદેવ છે.

૩ ઇચ્છામિ ખમાસમણો-સાધુમહાત્માને, આત્મા
લઈને, પાપવ્યાપારનો ત્યાગ કરીને યથાશક્તિ વંદન થાય
છે. આને પંચાંગ ખમાસમણ કહેવાય છે. એ ઢીંગણ-એ
હાથ માથું પાંચે ભૂમિને સ્પર્શે. અષ્ટાંગનો નિષેધ છે.

૪ ઇચ્છકાર-ગુરુદેવને રાત્રિ-દિવસ સંગંધી મુખ-
શાતા પૂછે છે. સંયમયાત્રાની દેખભાળ કરે છે. આહારપાણી
ગોચરી માટે આમંત્રણ આપે છે.

૫ ઇરિયાવહિય-ઇર્યાપથિત્રી. રસ્તે જતા છોયોની
થયેલી વિરાધનાનો મિથ્યા દુષ્કૃત (ક્ષમા યાચના) અપાય છે.
૧ થી ૫ ઈન્દ્રિયવાળાને જુદી જુદી રીતે જે કિલ્લામાળા દુઃખ
યા મરણાંત કષ્ટ થયું હોય તેનો.

૬ તસ્મત્તર-વિશેષ શુદ્ધિ માટેનું સૂત્ર છે. પ્રાયશ્ચિત્ત
શ્રાવિ અને તે શાસ્ત્ર રક્ષિત કરવા માટેનું. માયા-નિવાન
મિથ્યાત્વ ત્રણ શાસ્ત્રો છે. શરીરનું શાસ્ત્ર કદાચ પ્રાણ છે.
આ શાસ્ત્રો ભયોભય આત્માને રીખાવે છે.

૭ અન્નત્ય-કાર્યોન્નત્યમાં કુદરતી થઈ જતી અન્નર
અન્નર દશવચ્ચ કરવી પડતી પ્રવૃત્તિને બાદ કરી, કાર્યો
અન્નર કરવાનો આદેશ છે. જેથી પ્રતિજ્ઞાવગ્નનો દોષ ન આવે.
અન્નર વિશે ન અર્થ જાય, કોઈક-ખાંચી-ખચાગુ વિ. અન્નર
અન્નર કરવાને અર્થ વિશે અવગણે પ્રવૃત્તિ કરતી પડે.

૮ લોગગંસ્ત્ર-ચતુર્વિંશતિસ્તવ. વર્તમાન ૨૪ લીધાં. ૧૧નાં નામ લઈને સ્તુતિ કરેલ છે. પછી વિધુતર/મક્ષ= મંદિર અને પાપમેલનો જેણે નાશ કર્યો છે. વિ. ગંભીર્ય વિશેષણ દ્વારા સ્તવના છે. નવમા મુખિધિનાંથ બગતનું 'ધુપંદંત' એક વિશિષ્ટ નામ આપ્યું છે.

૯ કરેમિલતે-માધુ-આવક બન્ને માટે ધોડા ફેરફાર થી 'હંમેશનું' ઉપયોગી સૂત્ર. સંસારત્યાગની ૪૮ મીનીટ ૪૨ કે ૨૪ કલાક માટે અને 'સાધુપણમાં' સારીએ 'વન' માટેની આ પ્રતિજ્ઞા અદ્ભુત છે. બીજે કયાય દેખાતી થી. 'મારે કમાવ કરામત વાળી છે! મન વચન-કાવાળી ૫ નં કરું, ન કરાવું અને સાધુ તો અનુચિતે પણ નહિ.

૧૦ સામાધ્યવયલ્લુત્તો-સામાધિક પાસ્ટી જખતે આવક પિકાએ બોલવાનું સૂત્ર. સામાધિકની અશુભ ક્રમનો છે. ૧૫. સામાધિકમાં સાધુ જેવો આવક ગણાય છે. માટે વારં-૧૧ સામાધિક કરવું. કેવો મુદર ઉપદેશ અને કેવું સાધ-દક્ષિણ મુજિગમ્ય સત્ય. 'વળી એની શુક્રગમ વિધિ તો માલુમ છે. આવક પૂછે છે, 'શુભ! સામાધિક પાડું?' શુભ ઉત્તર આપે છે, 'ફરી કરવા જેવું છે.' ૧૨ એમ થી ફેરવા. સામેથી 'વધાશક્તિ.' અવાજ મળે છે. આવક રીથી બહાર ફેરવે છે. સામાધિક પાડું—ઉત્તર મળે છે. આચાર (સામાધિક કરવાનો) ઓડવો નહિ. 'સામેથી તેમ' થયે. 'બેંકાવે છે. લેનશાસન અનેક ખુતીએ થી પૂં છે. ;

૧૧ જગદિતામણિ-જગતના વિચાર જગતી અનુ-લક્ષી મહાકવિનિષેધ : ગણપર જગતના એકમશ્યામી

અનેક સાર્થક વિગેયલોથી સ્તવના કરેલ છે. લલિતવિસ્તર-
રામાં વિશદ વિવેચન છે. ઉદ્દત્તી ગાથામાં બૂન-અવિધ્યના
સંધાને તેમજ વર્તમાનમાં ઘટાને ત્રિવિધ જ્ઞાન છે.

૧૪ જાત્રાંત્ર એકાદ્ય-ઉદ્ય-અધો-તિસ્થા લોકના
મર્મગોચરોને અહિંઆથી વંદન છે.

૧૫ જાત્રાંત્ર કે વિ આદ્ય-ભરત-ઐશ્વર્ય-મહાવિદેહના
મન-વચન-ક્રાયાના દટોથી વિરલ, સાધુ મહાત્માઓને વંદન
કરેલ છે.

૧૬ નમોઽર્ચત્-પંચ પરમેશ્વરે એક સાથે નમસ્કાર
કર્તા છે.

૧૭ ઉવસગ્ગહર-ઉપસર્ગહર સ્તોત્ર આત્મા પરના
બનાદિ કાવના ઉપસર્ગો-દુઃખેનો નાશ કરનાર છે. કર્મના
પ્રમૂલથી મુકાએલ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની આ સ્તવનાથી
સમ્યક્ત્વ, સંપ્રાપ્તિ, સંપ્રાપ્તિનું દલીલરણ, તે દ્વારા અજ્ઞા-
મરપણું નિશ્ચિત બને છે. હૈંધુ આજ્ઞાથી આત્મપ્રેત અને
પ્રધાનુકા બનવું જોઈએ. માટે જ ભવોભવ 'જોષિ' આપો
એમ શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુને પ્રાર્થના કરી છે.

ઐહિક-દુઃખથી કોઈ પકાઈની આશા ચિવાય રોજ એક
નોકારવાળી વિધિપૂર્વક ગુપ્ત ભાવે ગણે. મુંદર કાર્યાપરામ
પ્રગટશે. આત્મામાં સમ્યગ્જ્ઞાનની એક જ્યોત પ્રગટશે.
પ્રગટાવથી છેને? જરૂર આ સમ્યક્ત્વ પમાડનાર સ્તવ છે.

૧૮ વચવીરાય-પ્રાર્થના સત્ર. વચ બોલવાની ધીન-
રાણી. વચ યવાની આત્માની. વીતરાણની વચ બોલવાથી
વીતરાણના જન્મે જ. માટે જ ભવનિર્વેદ-આગાનુનારિતા અને
દંષ્ટ કડતી મિષ્ટિ માંગી. તે માટે શુરુપૂજન-પરોપકાર-
લગુશુભોગ અતિ જરૂરી બને છે.

નાદ કર્યો છે. ધર્મ પણ કેવો ? અજ્ઞાન અંધકાર તાણી
સૂરેશ્વર-નરેશ્વરપૂજિત-મર્યાદાધારક-મોહજલને તોડતા
જન્મ-વૃધ્ધાવસ્થા-મરણ-શોક વિનાશક, પુષ્કલ કથ
અને સુખનો વાહક. આવો સારભૂત છે ધર્મ.

અને છેલ્લી ગાથામાં તો સારંગે શાસન હાંસી હાંસી
લેલ છે. શાસન સિદ્ધ છે. કોઈ સાખીતીની જરૂર નથી.
અંયમવૃષ્ટિ એનું વિશાળ લક્ષણ અને ધ્યેય છે. દેવોમાં
ભારે મોહલા-નાગ-સુવર્ણ-કિન્નરોદિ કુમારો. એવાને
પણ સદ્ભાવથી પૂજે. સારંગે લોક જેમાં પ્રતિષ્ઠિત છે
લોક-સ્થિતિનો આધાર જિનમત છે. આ જગત પણ તે
શાસન-પ્રભાવે ટકે છે. ત્રૈલોક્યમય જગતમાં મુશ્યુકે
અમુરલોક પણ છે જ. આવો ધર્મ વૃદ્ધિ પામતો
શાશ્વત-વિજયવંત બન્યો રહો. ઉત્તરોત વૃદ્ધિ પામો.

વિશ્વકલ્યાણી આ વિશાળ ભાવના છે. ભાવકરણ
ધોય છે. ઉચ્ચકોટિની દયાનું મીઠું સ્વાદુ ઝરણું છે. છાં
પામે ત પણ પુણ્યવાન.

૨૩ [સદ્ધાણું/સુદ્ધાણું]—લોકાશ્રયસ્થિત સર્વ શિવ
નમસ્કાર થાઓ સદા. દેવંદ્રોથી પૂજિત મહાવીર દેવને મ
નમાવી વંદન કરું છું. સંસારસાગરથી તરવાને એક
નમસ્કાર-વર્ધમાનજિનને કરેલો સમર્થ છે. ગિરનારગિરિ
દીપ્ત દેવવ.-નિવોળ પામનાર ધર્મચક્રવર્તી અરિષ્ટને
જીતનાર કરું છું. અષ્ટાધિક ઉપર ૪-૮-૧૦-૨=૨૪
દેવેની નમસ્કાર. જ્ઞાન દેવો છે અદાર દોષ રૂપ દુષ્ટ
અને પાપનાથને પામનાર સિદ્ધિ મને સિદ્ધિ આપે.
૨૪ સેવાચર્યગરણું-સચ્ચર્યગરણું આત્માએ
નમસ્કાર કરું છું. દેવંદ્રોથી પૂજિત મહાવીર દેવને મ

આગમમાંથી ઉદ્ધરી છણાવટ પૂર્વકના પ્રકરણ ગયો તૈયાર છે. લણવા છે? અરે આ તો સદ્ગુરુઓને અણુધ લોકોમાં હલકા પાડવાની શુદ્ધિ છે. ‘જીવવિચાર’ કે ‘નવતત્ત્વ’નો સામાન્ય અભ્યાસ પણ નથી કરવો. જેર સદ્ગુરુધિ પામે એવા જીવો અને માર્ગે આવે.

સાધુ અને જ્ઞાનના વિરોધી.

સાધુ એટલે જ્ઞાન-ધ્યાનમાં મસ્ત. સ્વાધ્યાય એમનો પ્રાણ. જ્ઞાન એમનું જીવન. રાત-દિવસના લણનારા. આત્માને કેળવવા સાધુ બનેલા એ કેળવણીનાં વિરોધી હોય? સાધુઓ તો કેળવણીના ઠેકઠાર છે, પ્રેરણા આપનાર ઉપકારીઓ છે.

‘પહેલું જ્ઞાન અને પછી દયા, જ્ઞાન વિના નહિ આતમ-ભાન’ જ્ઞાન લાવે જ્ઞાન. જ્ઞાનોપયોગ આત્માનું લક્ષણ. લક્ષ્યા-લક્ષ્યનું ભાન કરાવે જ્ઞાન. પેયાપેય સમન્તવે જ્ઞાન. ગમ્યા-ગમ્ય યોગ આવે જ્ઞાન. હેય ઉપાદેય સમન્તય જ્ઞાનથી. વિ. વિ. ઉદ્ધિતઓને સમન્તવનાર-છણાવટ કરનાર સાધુઓ. એ જ્ઞાનના વિરોધી હોઈ શકે જ નહિ. આવા સારા ગાડુપકારી જ્ઞાનના વિરોધી કદી સાધુ હોય? આત્માને ઉન્નતિના પંથે પહોંચાડનાર દેવજ્ઞાનના ઉપાસક સાધુઓ અને તે કેળવણીના વિરોધમાં? ત્રણ કાળમાં બને નહિ. સમ્યક્ દર્શન જ્ઞાન-ચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ । જ્ઞાનક્રિયાભ્યાં મોક્ષઃ । આ મિહાંતપ્રચારક મહાન્યાઓ કેળવણીમાં ન માને? વાત મિતની નથી-મન માનનું નથી. પ્રચાર તદ્દન ખોટો લાગે છે.

સૂર્યના પ્રકાશ અંધકારનો નાશ કરે. કેળવણીનું માત્ર અજ્ઞાનનો નાશ કરે. કેળવણી એટલે ઉત્થાન માટેની નિઃસરણી. નિઃસરણી એટલે જ્ઞાન કે જ્ઞાનમુક્તિ ન જ દેવાની જોઈએ.

કેળવણી આત્માને અધોપચે લઈ જનારી ન જ હોય. પણ એને તો કેળવણી જ ન કહેવાયને? પતન જેનાથી યાવ આત્માનું કે સમાજનું, એ તો નથી અંધકાર. અંધકારને પ્રકાશ ન હોવાય. શાસ્ત્રો અને ગ્રંથોમાં વધુ ને વધુ લખે છે એ મહા અંધકાર. નિમીડ અજ્ઞાન. એવા અજ્ઞાનને કેળવણી કોઈ શાસ્ત્રો હો નહિ છંદ તે શાસ્ત્રો નહિ પણ એક નંબરનો મૂર્ખ કહેવાય.

મારે કેળવણી એટલે નરમાય. રોટલાની કણેક જેમ કેળવાય તેમ રોટલી સુંવાળી-નરમ અને મીઠાચભરી. બાળ કે સુવાળ જેમ કેળવાય, જેમ કેળવણી વધુ છે તેમ સંજ્ઞા-નમ્રતા અને વિવેકભરી મીઠી વાણીનો ભંડાર બને. નામરિકત્તાનો આદર્શ નમુનો બને. પરને સહાયક, શરીરનો ભેટી, દુઃખી પ્રત્યે દયાવાળો જ હોય. આર્થસંસ્કૃતિ એને હૈથે હોય. આર્થસંસ્કૃતિ અમળવણી હોય તો એ જ પ્રતિક મણાય.

આવી કેળવણીનો વિદાય સાધુ કરે જ નહિ. સાધુ એટલે સમાજનો કત્યાણચિંતક. સાધુ એટલે શુદ્ધ તારક શુદ્ધિનો પ્રવર્તક. માધુ ચરણે વંદના !

વિભાગ પાંચમો.

જૈનશાસનનું સાહિત્ય.

સાહિત્યનો અર્થ સાધન યાવ છે. ૨૬ અર્થમાં પુસ્તકોને સહિત્ય કહે છે. આત્માનો મુખ્ય ગુણ જ્ઞાન છે. જ્ઞાનના

જરૂર આજના કાળમાં તેનો સંચય ન કરતા શાસ્ત્રીય મર્યાદા પ્રમાણે ઉપયોગ કરી નાખવો જોઈએ. સઘળુંએ દેવદ્રવ્ય એકી સાથે વાપરી નાખવામાં આવે તો પણ જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય પુરૂં થાય કે નહિ એ પણ પ્રશ્ન છે. છતાં પણ કલ્પના ખાતર માનો કે એમાંથી વધે તો જરૂરી નવ્ય નિર્માણો તો પૂરા થાય એમ નથી જ. આવા પવિત્ર દેવદ્રવ્યનો દુરુપયોગ સંસાર વધારનાર બને એમાં નવાઈ પણ શું ?

દેવદ્રવ્ય સમ્યક્ત્વનું રક્ષક છે. આ વાત એકદમ નહિ જોડે. પણ આજે દેવાલયોની રક્ષા-જીર્ણોદ્ધાર દેવદ્રવ્ય થતો થાય છે. નહિતો અનેક તીર્થો અને જિનાલયો ભૂશાયી બન્યા હોત કારણ કે નિજની લક્ષ્મીનો વ્યય આ મહાતારક સ્થાનોમાં કરનારા અહપસંજ્ય બની ગયા. 'દાતના પ્રવાહને ભક્તિના માર્ગેથી અસેડવાના ચક્રો વેગમાં ચાલે છે.' કૃત્રિમ ઉપદ્રવોને ટાળવાને નામે મારક સાધના ઉભા કરવાનો પ્રચાર ધૂમ ચાલે છે. માનવ-મન ચલિત થઈ જાય છે.

દેરાય. ઉંઘતા પ્રમાદી જાગે. છેવટે કુળવટનું પણ સાન થાય.
ધર્મપાલન-રક્ષણ જન્મે પાછા વેગવંત જાને. શુદ્ધ પરંપરા-
સચવાય. સર્વોત્તમ જીવનમાર્ગ પેઢી દરપેઢી વહેતો રહે.
આનાથી કયો ઉત્તમ લાભ બીજો છે ? માટે જ દેવદ્રવ્ય-
સમ્યક્ત્વ-સમર્થક-રક્ષક અને પ્રચારક છે. સમ્યક્ત્વમાંથી
દાન અને દયાની અદ્ભુતતા જન્મે છે અને જન્મવાની છે.
ફંદ અને ફાળા.

ફંદ ફાળા-પ્રસંગ પર જરૂરી જાની પણ રહે. પણ જોની
વ્યવસ્થા ? જોની ઉપરાવવાની રીતિ ? જોકે પ્રસંગ વહેતો
થયો. સૌ નીકળી પડ્યા. પોતપોતાની રીતે ? દેણુ કેણુ
'નીળ્યા ? કેટલું કયું ? કોને શા કઈ સંસ્થામાં સોંપાયું ?
સંસ્થા પણ સાચી કે બોગમ ? હું-આવો ને મંગળદાસે
હમી કરેલી ? આવા અનેક પ્રશ્નો તો ઉભા જ છે.

છતાં યોગ્ય સંસ્થામાં જાને યજ્ઞેશ રકમનું પણ શું ?
પુરણી ટેબલ અને એકિસ ખર્ચમાં કેટલું જાય ? અને
ધ્યેયક્ષી આર્થ માળયોને કેટલું પહોંચ્યું ? ફટોના ફટો
વેડફાર્થ મથા ? ઉપરાવેલા ફાળા અદર ગ્રુમ થઈ મથા ?
આ બધું કેમ જાને ? સુવ્યવસ્થિત નિયંત્રિત ચોજનાના
અભાવે. માટે તો ઘણા કહે છે બર્ધ ! જલે જાને પોતપોતે
દાનિય જે તે વ્યક્તિને પહોંચાડો. પણ નેથી કુરસદ કેટલાને ?

પણ જોનો અર્થ એ તો નહિ જ કે ખરે પ્રમંગે ફાળે
ન જ કરવો. ફાળામાં ન જ આપવું. પણ દેણુ વ્યવસ્થિત
ધારણ ઉપરાવવા માટે તેમજ વિગરણ માટે પાકે પાયે દેણું
જ બેઠું. તેમ છતાં આપવાદિ ફાળુ એ માગને રૂપી
પડ્યો નહિ.

જરૂર આજના કાળમાં તેનો સંચય ન કરતા શાસ્ત્રીય મર્યાદા પ્રમાણે ઉપયોગ કરી નાખવો જોઈએ. સઘળું એ દેવદ્રવ્ય એકી સાથે વાપરી નાખવામાં આવે તો પણ 'છર્ણોદ્ધારનું' કાર્ય પૂરું થાય કે નહિ એ પણ પ્રશ્ન છે. છતાં પણ કલ્પના ખાતર માનો કે એમાંથી વધે તો જરૂરી નવ્ય નિર્માણો તો પૂરા થાય એમ નથી જ. આવા પવિત્ર દેવદ્રવ્યનો દુરુપયોગ સંસાર વધારનાર અને એમાં નવાઈ પણ શું ?

દેવદ્રવ્ય સમ્યક્ત્વનું રક્ષક છે. આ વાત એકદમ નહિ ખેસે. પણ આજે દેવાલયોની રક્ષા-છર્ણોદ્ધાર દેવદ્રવ્ય થતો થાય છે. નહિતો અનેક તીર્થો અને જિનાલયો ભૂશાયી બન્યા હોત કારણ કે નિર્જની લક્ષ્મીનો વ્યય આ મહાતારક સ્થાનોમાં કરનારા અહપસંખ્ય બની ગયા. 'દાનના પ્રવાહને ભક્તિના માર્ગેથી ખસેડવાના ચક્રો વેગમાં ચાલે છે.' કૃત્રિમ ઉપદ્રવોને ટાળવાને નામે મારક સાધનો ઉભા કરવાનો પ્રચાર ધૂમ ચાલે છે. માનવ-મન અસ્થિત થઈ જાય છે.

પણ આ ળધા માટે હૈયામાં છેવટે માનવતાનો વાસ તો જોઈશે જ. માનવતા ધર્મનું નીચલા સ્તેજનું ઉત્થાન છે. પણ માનવતાને નામે આત્મિક ઉત્થાનને છેડું દેવાનો પ્રચાર એ તો નર્થુ ગાંડપણુ જ છે. આત્મિક સમજ જ માનવતાને ટકાવનાર અને પોષનાર છે. કુંડકાળામાં આપનાર પણ મોટે ભાગે ધર્મી વર્ગ છે એ તો હકીકત છે ને !

ઉત્થાન—પતન—ઉત્થાન.

મહાભયંકર છે ભવના ફેરા. ટાળ્યા ટળે નહિ. મનને ગમે નહિ. છેડા છોડે નહિ. કર્મનાં ળંધન કપરા. નવાનવા મુકે મમરા. જાણે ભમરાના ચટકા.

આત્મા અનાદિકાળનો. કર્મ અનાદિના. આત્મા અને કર્મનું જોડાણુ અનાદિનું. કર્મ જડ પુદ્ગલનો સંગૂહ. આત્મા ચેતન. અસંખ્ય પ્રદેશી. જડનું ચેતન પરનું જોર એજ સંસાર ને ? સંસારી અને કર્મ વિનાનો એ ળને નહિ. જીવાત્મા મુક્ત અને જન્મ લેવો પડે એ વાત જ જોટી. જૈનશાસનની વાત જ મોટી. ના માને એને પડે કર્મની શોટી.

નિગોદ અનાદિની તેમાં આત્માઓ અનંત. અસંખ્યાત ગોળા નિગોદના. એક એક ગોળામાં અસંખ્યાત નિગોદ. એક એક નિગોદમાં અનંતા જીવાત્મા. વાદરે જૈનશાસનની સદ્મતા. અનાદિકાળથી અનંતકાળ જીવાત્માઓ નિગોદમાં

કાયમાંથી બાહર અનંતકાયમાં જોના શરીર દેખાય. પણ એક શરીરમાં હવ તો અનંત જ હોય. જેમ સોયની અણી પર ૪૦ લાખ સ્પર્દાઓ આવના સાવચૂકને દેખાય છે, બાકી નિમોદ તો ન દેખાય, ન બળે, ન શરમાત લાગે. છતાં એક શ્વાસો-શ્વાસમાં બધા સાક્ષાત્તર. અતિ સૂક્ષ્મ હૃદયું સર્વદર્શી જ્ઞાન જ આ નિરખી શકે, બાણી શકે, ઠહી શકે, જેજ કેવળજ્ઞાનને ?

ધીમે ધીમે મહામોટો, અર્થાત્ અસંખ્યાતકાળ ૨-૪-૪ દ્રિયમાં અને સંમૂર્ણિત પંચેદ્રિયમાં પણ પસાર થઈ જાય. વળી પંચેદ્રિય તિર્યંચ પણ બને. ફૂરતા તો પ્રાયઃ હોયજ. સિંહ-વાધ-દીપકા-અર્પ તો જોવા જ હોય ને ? નરકગમન-અનિવાર્ય બની જાય. થોડો ઉંચો આવેલો હવ પટકાય. પાછો મોટે ભાગે પશુ-પક્ષીમાં વળી નરક કે નિમોદમાં પણ બટકી આવે. કાળ અસંખ્ય અનંત દુઃખના સાગરમાં જ પુટી રહેવાનું.

જેમાં વળી કંઈક ઉંચે આવતા મનુષ્યભવમાં આવી જાય. પણ પારખી-ચીકારી-કમાઈ-માણીમાર બને. વળી નરક તિર્યંચના ફેરા. ચાળનાઓનો પાર નહિ. જેમ પાણું પતનનું વ્યક્તર માંડમાંડ પુરું કરે, પ્રાણભૂમિ બ્યવહારમાં આરા-ગભાગા કુળેમાં આવી જાય. પણ ઘસાદિ, દેવીસોગ અદિ ફર ધર્મને આવરતો જે જ નરકાદિનાં દુઃખો, ભવજમણ બેપંકર કરતો જ રહે.

વળી હજુકર્મી બનતા નિર્થંચ કે મનુષ્ય ભવમાંથી હજારો દેવલોકિમાં પણ જાય. ત્યાં પાછા ભારે ચક્તર ચડતા કાળ મંખ્ય કે અસંખ્ય વીનાવે. જેમ કરતા કરતા સૈન-ગમાં પણ જાઓ જાય. દેવ-શુર-ધર્મની મલ્યામતો પણ મળે.

પણ નસીબના વાંકા તે વાંકા. શ્રદ્ધા થાય જ નહિ. ખડેખાં છાતી કાઢીને જ ફરે. હું જોણું એજ સાચું. ખસ હુખ્યા. અને આલ્યા પાછા ચોરાશીને ચક્કરે. વળી અસંખ્ય અનંત-કાળે મનુષ્યજન્મ મળે, કંઈક ભાગ્યોદય ફળે.

જૈનકુળના સુસંસ્કારો સાંપડે. સદ્ગુરુના વચનમાં શ્રદ્ધા થાય ચથાશક્તિ આચરણમાં પણ મુકે. આયુષ્ય પુરું થતા વૈમાનિક શ્રદ્ધાવાન દેવ થાય. ભવિત્યતા મુંઢર બની ગઈ. શ્રદ્ધાની સાચી ચીનગારીએ આત્મા સ્વર્ગ બની ગયો. દેવ-મનુષ્યના ભવો થોડા થાય. શ્રદ્ધા-સંવેગ-વિરાગ વધતો જાય. પ્રથમ સંઘવણ યુક્ત મનુષ્યભવ મળે. સંયમ નિરતિ-ચાર પાળે. ક્ષપકશ્રેણિ માંડે. વીતરાગ બને. નિર્મોહી બને. તેરમે ગુણસ્થાને કેવળજ્ઞાન પામે. આયુષ્ય ક્ષયે અજન્મા બની ચિદાનંદપદનો ભોક્તા બને.

આ તો અતિ સ્થૂણથી ‘પતન અને ઉત્થાન’ની સામાન્ય રેખા આંકણી. ખરેખર તો આ વિષય હૈયુ હક્કાવી નાળે તેવો છે. વૈરાગ્ય પેદા કરી ઉભો દોાય ત્યાંથી સીધો સાધુને શરણે મોકલે એવો છે. સંવેગરંગશાળા જ આત્મામાં રમતી થઈ જાય તેમ છે, પણ હૈયુ કાટ ખાઈ ગયેલું દોાય તો શું થાય ? કાન જ બોલેરા દોાય તો હું હું બના નાહ ?

શાસ્ત્રનપતિનો અનંત ઉપકાર.

કયું. કેઈકની કયા ચિંતવી. કેઈકનો વાતહામરીથી ઉધાર
કર્યો. આવેશમાં આવેલાને જ્ઞાનદાનની જ્ઞાણ કરી. ના-ના.
સમોવડીઆ બનાવી દીધા. શાસનના મહામુકાની બનાવી દીધા.

કેવળજ્ઞાનનો પ્રકાશ વિશ્વ પર ફેલાવી દીધો. શુદ્ધ અહિંસા-
નિર્મળ મુંચમ-નિરીહ તપના પરમ સત્યો વિશ્વને નિરુપાર્થ-
ભાવે નિષ્પક્ષપાતપણે સમજાવ્યા. અવિધ્યને માટે ગણુધરો
દ્વારા વહેતા મૂક્યા. અતિમ સમયે ૧૬ પ્રહરની અખંડ
દેશના. ૪૮ કલાકની સર્વ કાયાલુકારી એકધારી વાગધારા.
અનંત ઉપકાર. અનંત ઉપકાર. અખૂટ ભાવદયા. અખૂટ
ભાવદયા.

શાંતિ-સુખ-સમાધિ અનંતકાળ માટે પોતે વર્ધા. વરવી
હોય તેને માટે સરળ રાજ સુવિધાભર્યો માર્ગ બતાવી ગયા
અને તે પણ જીવનમા આચરીને. પૂર્વભવમાં પોતાનું પતન-
ઉત્થાન સ્વમુખે પ્રકાશી ગયા ! લોકોત્તર પુરુષ. લોકોત્તર
કૈયું. લોકોત્તર આચરણ. ઉદારતા પણ અત્રીકિક છતાં માર્ગ
મર્મભર્યો કર્મનો અંત આણનારો મોહને મારનારો. મુક્તિ
વરમાળા પહેરાવનારો.

આ છે શાસનપતિની સ્વરૂપગીતિ. નાનકડો અંધ. બને
જો પ્રભુમાર્ગનો રથ. મહાસાગરના બિંદુ તો નહિ જ પણ
બિંદુની ચિત્તજ છાયા પણ આલેખનમાંથી જન્મે તો જન્મ
સફળ. મહાફળદાયી પ્રભુશીલું શાસન. એમાં જમાવણું છે
સ્થિર આસન. જેથી માથે ન રહે કોઈ કુન્નયવી શાસન.
શિવાય જિનાજ્ઞા અને શુરુદેવોની કૃપા.

આજે પણ શાસન જીવતું જ છે. કારણ કે જિનાજ્ઞાની
જ્ઞાના અને પાલન જીવંત છે. માર્ગસ્થ અધ્યેય પૂજ્ય મહા-

તમારો આજે પણ શાસનની સફરી ખાણમાંથી પેદા થયા કરે છે. આણુમોલ જ્ઞાનલંકાર. સર્વતોમુખી વિષયોની સ્પષ્ટ છણાવટો અને જગત્તારકતાની અલેદ્ય ભાવના ભરી ભરી છે.

ૐ હ્રીં માં શું છે ?

ૐ શબ્દ પંચપરમેષ્ઠિસૂચક છે. અ+અ+આ+ઉ+મ્ નો પંચાક્ષરી સમાવેશ થાય છે. વ્યાપક છે. નાલિના ઉડાણ-માંથી ઘોષ નીકળે છે. એક સાથે પાંચે પરમેષ્ઠિ ભગવંતોનો સમારક બીજમંત્ર છે. મુક્તિદાયી છે. મુક્તિભાવનાથી જ ઉચ્ચારવાનો છે. અખંડ નાદનો દ્યોતક છે. જેને ગમે તે ભવમં ન ભમે. જે ગણે તે મોહ સામે રણે ચઢે. જપે તેના હૈયામાં રમે. તે મુક્તિમહાસમાં રમે.

‘અ’કારમાં અરિહંત છે. બીજા ‘અ’કારમાં અશરીરી સિદ્ધ છે. ‘આ’કારમાં આચાર્ય છે. ‘ઉ’ ઉપાધ્યાયને સૂચવે છે. ‘મ્’ મુનિ-મહારાજનું પ્રતિક છે. પાંચના ૧૦૮ ગુણ છે. ૧૦૮ મણિકાની માળા-નોકારવાળી હોય છે. ૧૦૮ જાપ થાય છે.

નવકારના પહેલા પાંચે પદો સાથે ‘ઓમ્’ જોડી જાપ થાય છે. પાંચે જ્ઞાન વિશદ રૂપે પ્રાપ્ત થાય છે. પંચાચારનું બાન કરાવે છે. પાંચ મહાવ્રતની પ્રાપ્તિ અને પાતન મુક્તિ અને મુક્તિ બને છે. ભાવના મુક્તિપ્રાપ્તિની દેવે દેવી દેવતા

આવા અનુપમ ણીજમત્રો આત્માના ઉત્થાન માટે અપૂર્વ સાધન રૂપ છે.

પાંચે પરમેષ્ઠિ ભગવંતો, ચોવીસે તીર્થંકરદેવો હૈયામાં વસ્યા. તેના સમગ્રાએ કર્મો ખસ્યા. તે છવો સિદ્ધિસ્થાનમાં જઈ વસ્યા. આપણી રીતે ભાવના ? ૧૭૫ નાનકડા વિષયો જાણી-વિચારી આપણે શું કરવું છે ? કહી ધો. ઉતાલબાવે જોડી ધો. સંસારસાગર તરવો છે. ભવબ્રમણ મિટાડી દેવું છે. કાફર કર્મોને કાયમ માટે દગાવી દેવા છે. અનંતકર્મોને અંત આણવો છે.

આજ ભાવના અને આવી જ ભાવના ભવપાર ઉતારશે. 'માનું-સંસારનો અંત થયો. ગિરુઓ જિનરાજ મિથ્યો.' 'ભાવના ભવનાશિની.' ભાવના આત્માનું જગ છે. પરિણામ-અધ્યવસાય અમલમાં મૂકવાનો વેગ છે. વેગ જોડેલો જોર-દાર તેડેલી નિર્જરા વેગિણી સંભવિત બંધ પુણ્યાનુબંધી પુણ્યનો, શુદ્ધસ્થાન પ્રત્યધી. અને તે પુણ્ય અધ્યવસાયને માટેનું સાધક બન બધ પછી ભવની પરપરા નહિજ, ભવો અસ્ત. પરિણામે ભવરૂઢ.

સૌ કોઈ અબ્યાત્માઓ પરમ પ્રભુ મહાવીરદેવના પરમ શાસનને સમજો. ધર્મલગનીની દેહીએ થડો. દુઃકર્મોને દૂર રાખો. સુપુણ્યને ઉપાજો. નિર્જરા-સાધક પરિણામની ધારાની બદલીમાં રહો. કષ્ટ-સંજ્ઞિ સજો. નિર્મેષી બનો. કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરો. સિદ્ધિપુરીમાં નાચની સાથે રથાધી બનો. અનંત સુખમાં સદા વિલસતા રહો. એજ અસ્થયના.

પ્રકાશન અંગે

જીવન પ્રસંગપટ યાને શાસનરક્ષક સૂરિપુરંદર.

— અતિ ઉપકારી ગ્રંથ ૫૦૦ પેજનો —

પ્રગટ થાય—સૌ સુવાસ પામે—તે પહેલા. ૧. જૈન ધર્મનું વિજ્ઞાન. ૨. ધીમું મીઠું ઝેર. ૩. વાત્સલ્યમૂર્તિ. ૪. સાધ્ય-સિદ્ધિ. ૫. મહાશ્રાવિકા મયણાસુંદરી. ૬. જૈન ધર્મનું પહેલું પુસ્તક (હિંદીમાં) ૭. ગુજરાતીમાં. ૮. ભક્તિસૌરભ પ્રકાશિત થાય છે. ૯. સૂત્ર ચમત્કાર. ૧૦. વિજ્ઞાનની બીજી આવૃત્તિ. ૧૧. દેવાધિદેવ ભગવંત મહાવીર ગુજરાતીમાં. ૧૨. હિંદીમાં. ૧૩. કલ્યાણકામના. ૧૪. કથા કલ્પોલિની-પ્રેસમાં આકાર પામી રહેલ છે. ૧૫. મણ્ડ નિણાણું આણું. ૧૬. પ્રકૃતિ પરિચય યાને કથા સૌરભ. ૧૭. ધર્મતેજ આદિ કથા સાહિત્ય શ્રુતભક્તિના એક નિર્મળ આશયથી તૈયાર થયેલ છે. ૧૮. દેવાધિદેવ ભ. મ. અંગ્રેજીમાં. ૧૯. સ્વાધ્યાય મંજરી. ૨૦. જૈન ધર્મનું વિજ્ઞાન (હિન્દીમાં)

અમારા પ્રકાશનો—ચાર કે તેથી વધુ પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીજીના શ્રુષેને-પાઠશાળાઓને-જ્ઞાનમંદિરોને-સુશ્રદ્ધાળુ શ્રાદ્ધગણને સોળત જોગ ગાંધેગાનુસાર મોકલીએ છીએ. જે પૂ. શ્રુષેને ન પડે એક દાપ તેઓ સોળત જોગ-પત્ર લખી આપી મુખ્ય કાર્યાલયેથી મંગાવવા કૃપા કરે. સ્તોકમાં ૯૭૦ ત્યાં સુધી આદરપૂર્વક અપાશે.

શ્રી નગીનકાન્ત પ્રેમચંદ-અમદાવાદ

નિર્વાહના પ્રમુખ

